

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ Β'. — ΦΥΛΛ. ΣΤ'.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1872

ΑΡΙΘΜΟΣ 18.

ΔΙΟΞ ΕΡΩΤΕΞ

ΕΥΡΩΠΗ

Regrettez-vous le temps où le ciel sur la terre
Marchait . . . . .

Où tout était divin, jusqu'aux douleurs hu-
maines ?

Où le monde adorait ce qu'il tue aujourd'hui?
Où quatre mille dieux n'avaient pas un athée;
Où tout était heureux excepté Prométhée,
Frère aîné du Satan qui tomba comme lui?

(ALFRED DE MUSSET, Rolla.)

I

Πολλάκις ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Διὸς, ὃν
ἠτοίμασεν ὁ ἀβρὸς καλλιτέχνης Κ. Δρόσης
διὰ τὸ λαμπρὸν ἀτέωμα τῆς Ἀκαδημίας,
ἠρώτησα δ' ἐν ἐμυκτῷ ἐάν ὁ οἶονεῖ ἀσφυ-

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β'.]

κτῶν καὶ νυσταλέος οὔτος γέρον ἦνε ὁ
δημηρικός ἐκεῖνος καὶ νεφεληγερέτης Κρονίων
ὅστις πρὸς τὴν Θέτιδα δεξιτερῇ ὑπ' ἀνθε-
ρεῶνος ἐλοῦσαν καὶ λισσομένην:

Ἦ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὄφρουσι νεῦσε . . .
'Αμβρόσια δ' ἄρα χαίται ἐπερρώσαντο ἄνακτος
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.

Πολλῷ μάλιστα ἤττον ἐάν οὔτος ἦνε ὁ
ὠραίος καὶ μειλίχιος ἐκεῖνος Ζεὺς, ὅστις
μετ' ὀλίγον ἐγένετο γεννήτωρ τῶν Ὠρῶν,
τῶν Μουσῶν καὶ Χαρίτων, ἅμα δέ:

Ζεὺς κύκνος, ταῦρος, σάτυρος, χροσός,
Δι' ἔρωτα Λήδας, Εὐρώπης, Ἀντιόπης, Δανάης.

Διότι, ἐάν μὴ ἀπατῶμαι, ἐκ τοῦ ὄλου
ἀετώματος, ὅπερ ἠτοίμασεν ὁ Κ. Δρόσης,
τοῦ ὁποίου ἡ γλυφίς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
εἶνε ἴσα πρὸς τὸ αἰσθημα λεπτῇ καὶ χαρί-
εσσα, ἐν ὅλῃ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ τελεστῇ τῆς
γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ Ζεὺς αὐτοῦ, τὸ
κορύφωμα τοῦ ὄλου, ὁ ἐρίγδουπος ἀναξ ἄν-

δρῶν τε θεῶν τε, εἶνε δ' ἥκιστα τοῦ λοιποῦ θιάσου θεός. Ἀντὶ τῆς ὑπάτης μεγαλειότητος καὶ ἀγλαίας, ἀντὶ τοῦ ὑπερτάτου θείου κάλλους καὶ τῆς εἰκαζομένης τελείας καὶ ἀτελευτήτου ζωῆς, ἅπερ ἐν τῷ Διὶ αὐτῶν ἐφαντάσθησαν καὶ ἐπίστευον τὰ γενναῖα τῆς ἀρχαιότητος τέκνα, ὁ Ζεὺς οὗτος τοῦ Κ. Δρόση ἐμφαίνει τι τὸ τεθλιμμένον ἐν ὄλῳ, ἀδρανῆς δὲ καὶ ἔτι αὐχμηρὸν. Καὶ τοῦτο ἴσως τὰ μάλα δικαίως· διότι καλλιτέχνης τις ὅσῳ καθόλου τελειότερος εἶνε, ἰδίᾳ δὲ ἐθνικώτερος, καίτοι ἀφοσιωθεὶς εἰς ἀπεικόνισιν καὶ παράστασιν αἰῶνός τινος τῆς ἰσορίας καὶ δὴ προσώπου τινός ἐν αὐτῷ, μεθ' ὅλου τοῦ σοφοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τοῦ ἀγνοῦ πρὸς τὸ εἰκονιζόμενον ἔρωτος, ἐπὶ τοσοῦτον οὐχ ἤττον ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ, τῷ τέχνῳ τούτῳ πρότιστα τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας του, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ συνεκβάλλῃ καὶ ἀποτυπώσῃ ἐν αὐτῷ ἰδίᾳς τινὰς γραμμὰς αἵτινες θὰ προδίδωσι τὸν ἀτομικὸν χαρακτήρα τοῦ γεννιήτορος τεχνίτου, ἰδιὸν τι φῶς ἢ σκιάν ἅπερ θὰ προδίδωσιν ἐπίσης τοὺς χρόνους ἅμα καὶ τὴν πατρίδα τοῦ ποιητοῦ. Οὕτω τὰ θυμῶσια ἀγάλματα τῶν ἡμετέρων προπατόρων, τῶν ἀθανάτων ἐκείνων υἱῶν τῆς Ἰγνείας καὶ Ἀρμονίας, οὐδαμῶς μνημονεύουσι τοῦ μηνός ἢ τοῦ ἔτους ἐν ᾧ ἐπλαστουργήθησαν, διότι ἦσαν βέβηκοι ἐκεῖνοι ὅτι εἰς τὰ ἔργα των κατωπτρίζετο ἢ τοιαύδε ἢ τοιαύδε τύχη τῆς πατρίδος των, ἢ δὲ τοιαύτη ἢ τοιαύτη αὐτῶν ὁμοφ' ἡλεθθώσας καὶ ἔκφρασις, κατεδήλου τὸν χρόνον, τὸ κλίμα, τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς των. Ὅμοίως θὰ ἔλεγέ τις σήμερον, ἔστως παρὰ τῷ Διὶ τοῦ Κ. Δρόση, θὰ ἔλεγε ὅτι ἀσφραίνεται μύρα μελαγχολώδη χριστιανικοῦ λιθάνου, ἅμα δὲ ὅτι ἐνορᾷ ταπεινόν τι καὶ μικρὸν ἐν αὐτῷ, ὡς εἶνε ὁ σήμερον βίος καὶ τὸ φρόνημα τῆς αὐτῆς ἐκείνης χώρας ἥτις ποτὲ ἐλάτρευσε αὐτὸν ὀλύμπιον καὶ χρυσελεφάντινον Δία, αἴροντα τὸ μέτωπον φαιδρὸν καὶ γαλήνιον ὑπεράνω τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἡλίων, ἐπαναπαυόμενον δ' ἐπὶ τοῦ ναοῦ ἢ μᾶλλον ἀσφραμῶς ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς μεγαλοφύας τοῦ Φειδίου.

Τοιαῦτά τινα ἐμελέτων καὶ συνησθάνω-
λην προχθῆς παρερχόμενος τὰς αἰθούσας

τοῦ νεοδημητοῦ Πολυτεχνείου, μάτην δ' ἐπειρώμην νὰ πεισθῶ ὅτι ὁ ἐνώπιόν μου ἐκεῖνος ἐπιλόχιος Ζεὺς ἦτον ὁ πάλαι ποτὲ ἀκάματος πορθητῆς τοσοῦτων καρδιῶν, ἀκάματος καὶ ἀγήρωσ ἀληθῶς μεθ' ὄλην τῆς ἀδελφῆς καὶ συνεύνου Ἥρας τὴν ἀμείλικτον ζηλοτυπίαν, μεθ' ὄλην ἔτι τὴν φιλαρέσκειαν αὐτῆς, χάριν τοῦ Διὸς λουομένης ἐκάστοτε εἰς τὴν παρὰ τῷ Ἄργει πηγῇν Κάναθον καὶ ἀναδυομένης παρθένου, εἶτα δὲ τὸν μαγικὸν ὑπὲρ τῶν ἐρώτων ζωννυμένης κερτὸν τῆς Ἀφροδίτης. Ἡ φαντασία μοὶ ὀπεικόνιζε τότε, ὡς ἐν ποικίλοις χρώμασι διαστράπτουσαν ἱριδα, τοὺς ὠραίους ἐκείνους καὶ μυρίους ἔρωτας τοῦ Διὸς, καθ' οὓς μὴ ἀρκοῦμενος, ὡς ὁ βαρὺς καὶ ἀνηλεὴς λάτρης τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀτομικῆς εὐθύνης Θεὸς τῶν χριστιανῶν, εἰς τὸν βραδὺν πληθυσμὸν τῶν πλασμάτων του ἐν τῷ κόσμῳ, ἐπενέβαινε αὐτὸς οὗτος, ἐν δημοκρατικῇ τινι μέθῃ, πληθύνων τὰ ἐν τῇ γῇ πλάσματά του ὅσον κατὰ δύναμιν, εἶτε λόγῳ στοργῆς καὶ ἐγαῖσμοῦ ὡς θὰ ἔλεγε Ἄγγλις ἀνυπόκριτος, εἶτε λόγῳ φαυλοτήτος ἀνηκούστου ὡς αἰωνίως ἐπανελάμβανεν ἢ πλείοτερον γνωρίζασα αὐτὸν Ἥρα· Ὅπωςδὴ ποτε, ἢ μᾶλλον ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἐν τοιαύτῃ ἐποπτεῖᾳ ἀγνοῶ διατί ἐνησμένιζον ἰδίως φανταζόμενος, τὴν εἰς ταῦρον ἐπὶ τῇ ἀρπαγῇ τῆς Εὐρώπης μετὰ μόρφωσιν τοῦ Διὸς. Ἀγνοῶ διατί· ἀλλ' εἰδὼς κάλλιστα ὅτι ἐν Ἀθήναις ἐφύοντο ἄλλοτε αἱ περικλεεῖς ἐκεῖναι ἰσχυρές ὧν μέχρι σήμερον διεσώθη παρ' ἡμῖν οὐχὶ πλέον τὸ μέλι αὐτῶν ἀλλ' ἀμείωτον τὸ ἐκ τῶν σύκων τούτων ἀπορρεῦσαν στυγερὸν ἐγκλημα, δηλονότι πᾶσαν θέλων ν' ἀποφύγω παρεννόησιν, εἶτε ἀπὸ σεβασμοῦ πρὸς τὸν αἰθέριον ἄνακτα τοσοῦτων Ἑλλήνων εἶτε πρὸς τιμὴν τῆς χρηστῆς ὁμολογουμένης συνεύνου του, σπεύδω νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ἐνῷ ἴσως ἦτο αἰτία τῆς κλίσεώς μου περὶ τὴν ταυρικὴν ἀρπαγὴν τῆς Εὐρώπης, οὐδεμίαν ἐν τούτοις πρὸς τὴν ἀνάμνησιν ταύτην εἶχε σχέσιν ἢ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ τινων ἡμερῶν περισωζομένη ἐντύπωσις εἰκόνας τινὸς γαλατικοῦ ἡμερολογίου ἐν ᾧ ἐν μέσῳ σκότους ἐμφανίζεται πάλλευον καὶ μεγαλοπρεπῆς πρὸ τοῦ καταπλήκτου Ἀμλέτου τὸ φάν-

τασμα τοῦ βασιλέως πατρός του λέγον:

Ἄμλετε, τὸ στέμμα τοῦτο ὅπερ βλέπεις τοῦ πα-
[τρός σου,
Εἶνε ἔργον τῆς μητρός σου!..

II

Οὕτως ἀνεπόλουν ὅτι ἡ Εὐρώπη ἦτον ἀ-
δελφὴ τοῦ Κάδμου, ἐκείνου δηλονότι ὅστις
πλανηθεὶς ὕστερον πρὸς ἀναζήτησίν της ἔκτι
σενκατὰ χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος τὰς Θήβας,
δωρητάμενος καὶ τὴν ἐν χρήσει ἡμῶν ἀλφά-
βητον, θυγάτηρ δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Φοι-
νίκης Ἀγήνορος καὶ τῆς Τηλεφάσσης. Αὕτη
ἦτο ἡ ραδινὴ ἀδελφὴ καὶ φιλοπαίγμων σύν-
τροφος τοῦ Κάδμου, ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ ἡ τά-
χιστα παρῆλθον οἱ παιδικοὶ χρόνοι καθ' οὓς
ἡ Εὐρώπη ἔφερεν οἶαν καὶ ὁ Κάδμος ἀφελῆ
καὶ εὐπεπλον ἐσθῆτα, τὴν αὐτὴν ἐσθῆτα,
καθόσον οὐδεὶς ἐν τῇ ἡλικίᾳ ταύτῃ φρον-
τίζει νὰ μάθῃ σπουδαίως ὁποίου εἶνε τὸ
παιδίον φύλου· ἡμέραν δὲ τινα ἡ ἀγχίνους
καὶ ζωηρὰ ἀδελφὴ παρετήρησεν ὅτι ὁ Κάδμος
ἐνεδύθη περισκελίδα καὶ μακθῦαν τινὰ διά-
φορον τῶν πέπλων οὓς αὕτη ἐφόρει. Μετ'
ὀλίγον ἡ Εὐρώπη περιῆλθεν εἰς τὴν μετὰ
τὴν ἥβην ἡλικίαν ἐκίνησεν ἐν ἧ γεννᾶται ὁ
ἔρωσ πρὸς τὰ ἄνθη καὶ τὰς ταινίας, ἐν ἧ
ἀναβαίνει ἐναμίλλως καὶ ἐν ταυτῷ ἡ αἰδῶς
εἰς τὰς παρειὰς καὶ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη,
ἐν ἧ ἡ ἀγνότης τῆς κόρης εἶνε λειοτέρα καὶ
εὐαισθητοτέρα τῆς ὑέλου κατόπτρου, ἐν ἧ
τὸ βῆμα αὐτῆς εἶνε ἐλαφρότερον τῆς αὔρας,
τὸ δὲ βλέμμα δειλότερον λαγοῦ καὶ τολ-
μηρότερον ἡλιακῆς ἀκτίνος, ἐν ἧ ἡλικίᾳ ἡ
κόρη παραιτήσασα τὴν φιλίαν τῆς πλαγ-
γῶνος καὶ τοὺς κόλπους τῆς μάμμης, μένει
μὲ τὰς χεῖρας κενὰς καὶ οἰονεὶ ἰκετίδας ὡς
ἀναμένουσα πλειότερόν τι τῆς πρώτης καὶ
ὠραιότερον τῆς τελευταίας. Ἐν τῇ τελευ-
ταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ὁ Ἀνδρέας Δασκα-
ράτος ἔγραψε τὴν Δέησιν τῆς παρθένου ὁ
Ζεὺς, ἔκτοτε πολλάκις καὶ δὴ ἐν τῷ προ-
σώπῳ τῆς Εὐρώπης, εἰσήκουσε τὴν δέησιν
αὐτῆν.

Εἶπομεν καὶ πάλιν ὁ Ζεὺς.

Ὁ Ζεὺς λοιπὸν, ὁ γλυκὺς οὗτος πάππος
καὶ ἅμα εὐλικρινὴς καὶ ἀκμαῖος ἐταῖρος τοῦ
παλαιοῦ κόσμου, ἐσπέραν τινὰ περὶ τὴν

αὐτὴν ἐποχὴν ἐλθὼν εἰς ἔριδας μετὰ τῆς
Ἥρας καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς δι' ἀνηλεοῦς
γλωσσαλγίας βασανισθεὶς ὑπὸ τῆς ἀγρύ-
πνου καὶ πολλάκις ἀϋπνου φρουροῦ, κατέ-
βη ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ τῶν ὀλυμπίων δω-
μάτων περὶ τὸ λυκαυγὲς καὶ ἐκεῖ, εἰς ἄκρον
τινὰ βράχον, ἐκαθέσθη μόνος, ὡς ὁ Σωκρά-
της εἰς τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας του φεύ-
γων τὴν ὠρομένην ἄνωθὲν του Ξανθίππην.
Ἄλλ' ἐὰν ὁ μακροθύμος Ἕλληνας παραμένων
ἐκεῖ, ὑπέμενε νὰ δεχθῆ ἀπὸ τοῦ παραθύρου
τῆς ἐκμανείσης διὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἀναι-
σθησίαν του Ξανθίππης δοχεῖον ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς του πλήρες, ἀντὶ κανίστρου ἀνθέων,
μειδιῶν γαλήνης καὶ λέγων ὅτι μετὰ τὰς
βροντὰς ἔπρεπε κατὰ φύσιν νὰ ἐπακολου-
θήσῃ βροχὴ, ὁ Ζεὺς ὅμως, πλειότερον ἴσως
φιλόσοφος καὶ ὀλιγώτερον γέρον, μετὰ
τοιαύτας οἰκογενειακὰς ῥήξεις οὐδαμῶς πα-
ρέτεινεν ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐν τῷ κατωφλίῳ
ρέμβην του, ἀλλ' ἐκείθεν τελεσκοπῶν τοὺς
ἀνὰ τὰ στέρνα τῆς γῆς ὑπηκόους του ἐξεδι-
κεῖτο ἐπίσης ἀνηλεῶς τὴν ψαλιδωτὴν γλώσ-
σαν καὶ τὰ αἰώνια νεῦρα τῆς Ἥρας.

Ἡ ἠὼς ὑπέλαμπε μόλις καὶ πρὸς τὸ γλυκὺ
τῆς Ἀνατολῆς χρῶμα ἐστράφησαν τὰ ὄμ-
ματα τοῦ Διὸς, διερευνῶντα ὡς ἀγγλικοὶ
κηνυγετικοὶ κύνες τὸ θήραμα, ὅτε αἴφνης
παρὰ τὰς σύρτεις καὶ τοὺς αἰγματοὺς τῆς
Φοινίκης διέκριναν ὄμιλον νεανίδων. Ἡ τῶς
τεταραγμένη μορφή τοῦ Κρονίωνος ἰλαρύν-
θη, ἡ λεπτὸν μειδίαμα διέστειλε τὰ χεῖλη του,
ἡ γλώσσα ἐφάνη ἐλαφρῶς καὶ μόλις ἐπιλεί-
χουσα τὸ ἐπάνω χεῖλος, ἠγέρθη ἐπὶ τῶν
πετρῶν του, ἔκλινεν ὀλίγον ἐμπρὸς κατο-
πτέων καὶ πάλιν τὴν Φοινίκην, εἶτα ἀνε-
γείρας τὸ πρόσωπον πρὸς τὰς κορυφὰς τοῦ
Ὀλύμπου καὶ τὸν κοιτῶνα τῆς Ἥρας:
«Ἐχει καλῶς κοιμήσῃ, δράκαινα!», ἐψιθύ-
ρισε καὶ ἀπεσβέσθη ἐντὸς χρυσαυγοῦς νεφέ-
λης, ὡς ὀθωμανὸς ἡγεμὼν ἐντὸς ἀρωματώ-
δους νέφους καπνοσύριγγος.

Ἐν τῇ νεφέλῃ ταύτῃ τῶν ἱερῶν τοῦ
Ὀλύμπου φαράγγων ὁ πότνιος θεὸς τῶν
Ἑλλήνων μετεβλήθη εἰς ταῦρον, ὡς σήμερον
παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλήσι ταῦροι ἀλη-
θεῖς μεταμφιέννυνται ἐν τῷ ἱερῷ τῶν ναῶν
εἰς εὐσχήμονας καὶ ἀπαστράπτιοντας μετ'
ὀλίγον ἐπισκόπους πρὸ τῶν πιστῶν.

III

Ἦτο τὸ ἔτος 1545 π. X.

Ἦτο ἐαρινή καὶ ἐωθινή ὥρα, πλήρης δρόσου, αὔρας, ἀκτίνων, φωτὸς καὶ γοητείας, καθ' ἣν ἡ Εὐρώπη, ὀλίγον ἀπωτέρω τῶν πατρικῶν μεγάρων, ἐπλανᾶτο ἐν μέσῳ δημοτικῶν νεανίδων καὶ ἐν μέσῳ εὐωδῶν παρὰ τὴν ἡτίονα λειμώνων, ὅτε μὲν παίζουσα ἐπιχαρίτως καὶ σιριτῶσα καὶ μονονουχὶ ὑπόπτειρος ὡς χρυσαλλίς φερομένη, ὅτε δὲ δρέπουσα κἀλλίστα ἄνθη καὶ καταλέγουσα αὐτὰ ἐν καλῶν χρυσῇ. Ἦν δὲ ὠραία ἡ Εὐρώπη ὠραία, ὅπως κόρη βασιλείας, ὠραία ὅπως νόμῳ τῶν μυθικῶν χρόνων, ὠραία ὡς ἡρωὶς θεάτρου ἢ ποιητοῦ καὶ τέλος Διὸς ἐρωμένη.

Ὅχι ἡ χιονώδης μορφή τῶν θυγατέρων τοῦ Βορρᾶ, ἧτις ἀναπληροῖ τὰ ῥόδα καὶ τὴν αἰδῶ δι' αἰώνιου ἐρυθρήματος, ὅχι οἱ οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ τῶν τευτονίδων, παρῆγορον τεκμήριον ἢ πτωχὸν βῆκος τοῦ καλοῦ οὐρανοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὅχι, ἀλλ' ἡ μορφή τῆς Εὐρώπης ἦτο, ἀν' ἡδυνάμην νὰ εἶπω, ὡς ὁ καλὸς ἐψημένους καὶ καθαρῶτατος ἄρτος, ἡδὺς ὡς ἡ ὄρεξις καὶ ὠραῖος ὡς ἡ ὑγεία, μορφή ἧτις ὑπέφωσκε τοῦ μέλιτος γλυκυτέρα περὶ καλύπτραν λευκὴν καὶ ἀτμώδη κλείουσαν ἐλαφρῶς τὴν κόμην καὶ τὸ μέτωπον, ἐρριμμένην δὲ περὶ τὰ ἄκρα τοῦ προσώπου καὶ διὰ τοῦ λαίμου πρὸς τοὺς ὤμους, καλύπτραν ἐστιγμένην πυκνὰ διὰ λαμπρῶν ἀδαμάντων· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Εὐρώπης ἦσαν ὡς δύο παμμέλαινοι καὶ λείαι ἀττικαὶ ἐλαῖαι, στίλβουσαι ἔτι ἐν τῷ μητρικῷ κλωνίῳ, τὸ δὲ στόμα αὐτῆς, ἐὰν ἦμην Ἰνδὸς ἢ ποιητῆς Πέρσης, θὰ ἔλεγον ὅτι ἦτο ἥλιος ἀνατέλλων, νίκη αἰμοσταγῆς, γάμος κοραλλίων καὶ μαργαριτῶν, στόμα ὕπερ θεώμενος νεκνίας λάτρις τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ Κορανίου θὰ ἤρχετο ἵνα ἐγένετο οὗτος περιστέρα καὶ νὰ κατατρώγετο εὐδαιμόνως ὑπὸ τῶν εὐγράμμων ἐκείνων καὶ ἀργυρωδῶν ὀδόντων. Ὡσανεὶ ἀπὸ ἔρωτος συσσωρευθεῖσαι ἐκεῖ πυκναὶ πτυχαὶ τῆς ἐσθῆτος ἐνηγκαλίζοντο ζηλοτύπως τοὺς βλαθεῖς τῆς Εὐρώπης κόλπους, εἴ που δὲ τολμηρὸν ἀκανθῶδες τοῦ λειμῶνος κλωνίον ἤθελε συλλάβῃ τὴν ἐσθῆτα τῆς διαβαινού-

σης Εὐρώπης, ἐνεδρεύων ὑπὸ τὰ ἄλση ὀφθαλμὸς θὰ διέβλεπεν ἐντὸς ἐμβάδων, ἐλαφρῶς ἀνασευρμένων ὀπισθεν καὶ κεντητῶν διὰ σωροῦ μαργαριτῶν, τοὺς ὠραιότερους πόδας ὄψιντες μετὰ τῶν τῆς Κλεοπάτρας ἐπάτησαν ποτὲ τὰ ἐδάφη τῆς Ἀφρικῆς.

«Εὐρώπη, ἰδὲ πόσον ὠραῖος ταῦρος!» Ἀνεφώνησέ τις μακρὰν προσορῶσα, ἡ δὲ Εὐρώπη ἐστράφη εὐχαρὶς καὶ εἶδεν. Ἀληθῶς· εἰς τὸ βάθος καὶ ἀπώτερον τῶν εὐωδῶν τοῦ αἰγιαλοῦ λειμώνων ὅπου αἱ νεάνιδες ἐπαίζον, παρὰ τὰς κλιτύας μακροῦ λόφου, ἔβασκον βαρεῖται καὶ πλοῦσαι ἀγέλαι βοῶν τοῦ βασιλέως Ἀγῆνορος. Ἀπὸ τῶν ἀγελῶν τούτων ἐφαίνετο ἀποσπασθεῖς εἰς ταῦρος, ἐφέρετο δὲ ἡσυχῇ πρὸς αὐτὰς καὶ ἦν ἐγγὺς ἤδη· ἀλλ' ἡ θέα αὐτοῦ ἐνεποίησεν εἰς τὰς παρθένους ἀντὶ φόβου μᾶλλον χαρὰν καὶ γηθοσύνην. Διότι ὁ ταῦρος οὗτος ἦτο οὐχὶ τις τῶν συνήθων, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα ἦν λευκὸς ὡς ἡ χιών, ἴσα δὲ καὶ ὡς ἀπὸ ἐλεφαντόδοντος κεράτια ἐπέστερον τὴν χάρισσαν κεφαλὴν, ὑπόγλαυκα δὲ τὰ ὄμματά του, ὅπου τὸ γλυκὺ τοῦ ἡμέρου φῶς ἔβασίλευεν· οὐχὶ δὲ μόνον οὕτω περικαλλῆς ἦτο, ἀλλὰ καὶ τοιαύτην ἀπέπνευεν ὄλος εὐωδίαν ὥστε, κατὰ τὸν μυρόεντα ποιητὴν Μόσχον, γράψαντα εἰδύλλιον «Εὐρώπη», αὕτη ἐνίκα ἐκείνην τοῦ καλοῦ λειμῶνος :

Ἄρωμα δὲ τι αὐτοῦ ἐρομένου μακρόθεν ἀκόμη τοῦ εὐανθοῦ· παραδείσου καλύπτει πᾶν ἄρωμα [ἄλλο.

IV

Ὁ ταῦρος παρελθὼν ἔστη ἐνώπιον τῆς ἀμύμονος Εὐρώπης.

Ἄλλ' ὁπόσον ἦτο οὗτος ἐράσμιος καὶ ἀβρός, θὰ ἐπέθετό τις ἄνευ τινὸς ἄλλου σχολίου ἢ ἀπεικονίσεως, μανθάνων ὅτι ἡ Εὐρώπη γοητευθεῖσα ὑπὸ τῆς καλλονῆς του ἔκλινε καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν ἡρωϊκῶς ἐπὶ τὰ χεῖλη. Ὁ καλλίκερος ἐραστής ἀφῆκεν ἐν τῷ φιλεῖσθαι ἡδιστον μύθημα, ὕπερ ἀκούων θὰ ἔλεγε, ὅπως λέγει ὁ ἡδυεπὴς Μόσχος, ὅτι ἦτο γλυκὺ μέλος Μυθονίου αὐλοῦ· οὕτω μειλίχιον ἐμυκήθη καὶ κλίνας ἵπποτικῶς τὰ ἐμπροσθεν γόνατα ἔβλεπε πρὸς τὴν Εὐρώπην περιπαθῶς καὶ μεταστρέψας τὸν αὐχένα ὑπεδείκνυσεν αὐτῇ μαλακὰ τὰ

νώτα, οίονει καλῶν αὐτὴν εἰς ἀνάβασιν.

Ἡ Εὐρώπη ἦτο βασιλῆς· ἡ δὲ Ναυσικᾶ μόνη, ἐνῶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς τρέπονται εἰς φυγὴν πρὸ τῆς ἀρχαϊκῆς ὀλίγον παραστάσεως τοῦ Ὀδυσσεύος, μόνη ἡ Ναυσικᾶ ἴσταται εὐτολμος καὶ τολμᾷ νὰ ἐπακούσῃ τὸν ἀνοδουρόμενον Ὀδυσσεύα. Ὁμοίως ἡ Εὐρώπη, ὡς βασιλῆς, γενναιοτέρα τῶν λοιπῶν νεκίδων, εὗρεν εὐάρεστον ν' ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ ταύρου, προσεκάλει δὲ καὶ τὰς λοιπὰς φίλας, ὅτι τοσοῦτον ἡμερος ταῦρος ἀκινδύνως πᾶσαν ἠδύνατο νὰ δεχθῆ καὶ εὐζωνος τὸν λειμῶνα

νὰ περιέλθῃ· πρώτη δὲ καὶ ἀναβᾶσα ἐπὶ τοῦ ταύρου ἐπεκάθησεν εὐμειδῆς, ἐνῶ αἱ δειλαὶ αὐτῆς φίλαι ἔτι ἐσκέπτοντο. Ὁ Ζεὺς τότε, ἅμα τῇ ἀναβάσει τῆς Εὐρώπης, ὑπεγερθεὶς καὶ μηδ' ἀμῶς περὶ τῶν λοιπῶν νεκίδων φροντίζων, προσεποιήθη πρῶτον περὶ τὸν λειμῶνα φιλοπαίγμονα πλάνην, εἶτα τὸ βῆμα παράλληλον περὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ αἰγιαλοῦ ἦγεν, εἶτα δὲ παρεκκλίων εὐκαμπῆς καὶ πλήρης ἀλκῆς καὶ χαρμοσύνης ἀφέθη εἰς τῆς θαλάσσης τὰ βαθύτερα πλάτη. Ἡ Εὐρώπη, μεταξὺ φόβου ἀρχομένου καὶ τελευτώντων

γελώτων, ὑπελάμβανεν ἔτι ὡς παιδιὰν τοῦ ταύρου τὸ φίλυδρον βῆμα, ἀλλ' οὐχ ἤττον λαβομένη διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς τοῦ ἐνὸς τῶν κεράτων, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἔρεισθησιν ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν σώματος τοῦ ἀπαγωγέως, μετεστράφη καὶ προσεκάλει τὰς ἐταίρας βοηθούς. Φρίττουσαι καὶ ὑποδακρύνουσαι αἱ φίλαι αὐτῆς ἀνέτεινον πρὸς αὐτὴν τρεμούσας χεῖρας καὶ ὀξείας οἰμωγὰς, ὁ πεφιλημένος αὐτῆς ἀδελφὸς Κάδμος συνέβη τὴν ὥραν αὐτὴν νὰ σπεῖρῃ ἐν τῷ πατρικῷ κήπῳ ῥαφανίδας, ἕως οὗ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀγνώρ ἐν τῷ θλιβερῷ ἀκούσματι ὑποδηθῆ τὰ πέδιλα ἐπὶ τὸ βασιλικώτερον καὶ καταβῆ εἰς τὸν αἰγιαλὸν σωτήρ, ὁ ὑπερήφανος ταῦρος ἐδραίως καὶ πάντῃ ἀσειστώως φέρων τὴν ἀγαπωμέ-

νην ἐπὶ τῶν νώτων ἀνήχθη εἰς τοῦ πελάγους τὰ βάθη...

Καὶ ἡ ἀρπαγὴ τῆς Εὐρώπης ἐγένετο.

Ἐάν κύπελλον μέχρι στεφάνης πλήρες ὕδατος ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἡ Εὐρώπη, οὐδὲ σταγὼν αὐτοῦ θὰ ἀπεχέετο μία, διότι τόσον ἠπίως καὶ σοφῶς ἀπῆγεν αὐτὴν ὁ θεῖος ταῦρος. Ἐν τούτοις ἔστρεφεν ἀκόμη ἡ τρυφερὰ ἄνασσα τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἀκτὴν τῆς πατρίδος, ὅπου ἀνεβῶν ἀπέλπιδες αἱ φίλαι αὐτῆς καὶ οἰκεῖοι, ἐπικαλουμένη εἰς μάτην τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, οὐδὲ ἠδύνατο ἔτι νὰ σκεφθῆ τι σπουδαίως καὶ μόνον περὶ τῆς ἀπαγωγῆς, πῶς δηλονότι καὶ ποῦ ἐφέρετο· ἀλλ' ὅτε αἱ μὲν φίλαι αὐτῆς διεγράφησαν ἐπὶ τῆς ἠπείρου καὶ τῆς πα-

ραλίας, ἡ δὲ τῆς θαλάσσης ἕκτασις γλαυκὴ καὶ ἀκύμων ἐπήνθει εἰς ἀργυρῶδεις ἀφροῦς, ὡς ἡδὺ γέλασμα, περὶ τοὺς πόδας αὐτῆς καὶ τὰ στέρνα τοῦ ταύρου, ἐνδακρυς ἡ τλήμων Εὐρώπη ἀνέσυρε πρῶτον, ὡς ἡ κυρία Ρολάνδη διευθετοῦσα τὴν τραχηλιὰν αὐτῆς ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου ἵνα μὴ βραχῆ ὑπὸ τοῦ αἵματός της, τὰς μακρὰς πτυχὰς τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἵνα μὴ βρέχωνται ὑπὸ τοῦ ἀλμυροῦ ὕδατος,

Ὅπως δ' ἴστιον νηὸς ἐκολπώθη τῆς κόρης ὁ πέ-
[πλος
Περί τοὺς ὄμους αὐτῆς, ἐλαφρόνων καὶ οὕτως τὸ
[σῶμα·

Εἶτα δὲ ἀποσπάσασα τὴν βαρύτιμον τῆς κεφαλῆς καλύπτραν ἔρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς φευγούσης οἰονεὶ θαλάσσης πρὸς τὰ πατρῶα παράλια, ὡς τελευταῖον ἀσπασμὸν καὶ ἐνθύμημα, ὁμοῦ δὲ μόλις τὰ χεῖλη ὑπανοίγουσα ἠρώτησε τέλος τὸν θαυμασίον κολουμβητὴν τίς εἶνε καὶ ποῦ αὐτὴν ἄγει οὕτω σκληρός. Τότε ὁ ταῦρος Ζεὺς εἶπε τῇ περιλημμένη ἀναβάτιδι, ὡς ἤκουσε τῶν λόγων τούτων τοῦ Διὸς μόνος ὁ ποιητὴς Μόσχου, διότι σήμερον ἀντὶ λόγους θεῶν ἡμεῖς ἀκούομεν κατ' ἔτος ἐν Ἀθήναις τὰς φληναφίας τῶν εἰσηγητῶν τοῦ ποιητικοῦ ἀγῶνος:

Θάρσει, παρθένος· μὴ τρέμε τοῦ πόντου τὸ ἥπιον
[κύμα·

Εἶμαι ὁ Ζεὺς, ὅστις δύναμαι ὅτι ἂν θέλω νὰ γείνω
Καὶ ἂν μὲ βλέπῃς ὡς ταῦρον καὶ ταῦρον ἱππέυης,

Ταῦρον τὸν Δία κατέστησε πρὸς σε ἀνήμετος
[Εὐρώπη,
[ἔρωσ.

Ἦδὲ σὲ φέρω εἰς Κρήτην, κοιτίδα τῆς πρώτης
[ζωῆς μου,

Ὅπου θὰ γείνωσ' οἱ γάμοι ἡμῶν καὶ ἐγὼ θὰ
[φροντίσω

Ν' ἀναδειχθῶσι κλεινοὶ ἡγεμόνες τὰ τέκνα μας.
[Χαῖρε.

V

Ἐὰν ἡ ἐρωτικὴ αὕτη δῆλωσις τοῦ Διὸς, καθισχύχασε τὴν παρθένον, ἄγνωστον ὡς ἐκ τῆς διηγήσεως ὁμοῦ τοῦ Μόσχου σιωπῶντος περὶ τούτου, ὡς ἐπίσης ἐκ τινος θαυμασίας εἰκόνας τῆς γαμηλίου πομπῆς ἀπὸ Φρυγίας εἰς Κρήτην ἦν ἀμίμητον ἔγραψεν ὁ Λουκιανὸς, παρασιωπῶν ἐὰν ἡ Εὐρώπη ἐλυπεῖτο ἢ ἔχαίρε, φαίνεται ὅτι ἡ τρυφερὰ βασιλὶς ἐλησμόνησε νὰ ἐπανέλθῃ καὶ

ζητήσῃ τὸν Κάδμον ἢ τὸν Ἀγήνορα, ἀρκεσθεῖσα εἰς γάμον ἐνῶ ἔλαβε μέρος ὡς νυμφίος μὲν αὐτὸς ὁ Ζεὺς, εὐχέται δὲ καὶ κεκλημένοι ἦσαν ὅλοι αἱ ἱλαραὶ καὶ ἐπιχαρίτες θεότητες τοῦ παλαιοῦ κόσμου, εἰς γάμον λαμπρότητος ἀνωτέρας τῶν τολμηροτέρων ὀνείρων περιγηπίσεως. Εἰς τὸν γάμον τοῦτον καλῶ ἤδη καὶ ἐγὼ μετὰ τόσους αἰῶνας τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Παρθενῶνος, ἀφοῦ τὸ πνεῦμα, ἡ γλῶσσα, ἡ χάρις, ἡ φαντασία καὶ ἡ δύναμις τοῦ Λουκιανοῦ ἀπληθάντισαν αὐτὸν οὕτως ὥστε νὰ νομίζῃς ὅτι διέρχεται ὑπὸ τὰ ὄμματά σου καὶ μόνον ἐνῶ ἀναγινώσκεις αὐτόν, ὅπως καὶ σήμερον πιθανῶς νὰ εἶδες τοιοῦτον γάμον χωρικῶν Ἑλλήνων, μεταγομένης τῆς νύμφης ἀπὸ χωρίου εἰς πόλιν, ἐν μέσῳ ἱππέων χρυσοχαλίνων καὶ ὑπερηράνων πυροβολισμῶν καὶ ἀνευφημήσεως τῶν οἰκείων καὶ ἀνθοβολιῶν πανταχοῦ:

ΖΕΦΥΡΟΣ

«Οὐ πάποτε πομπὴν ἐγὼ μεγαλοπρεπεστέραν εἶδον ἐν τῇ θαλάττῃ, ἀφ' οὗ γέ εἰμι καὶ πνέω. Σὺ δὲ οὐκ εἶδες, ὦ Νότε;

ΝΟΤΟΣ

»Τίνα ταύτην λέγεις, ὦ Ζέφυρε, τὴν πομπήν; ἢ τίνας οἱ πέμποντες ἦσαν;

ΖΕΦΥΡΟΣ

»Ἠδίστου θεάματος ἀπελείφθῃς, οἶον οὐκ ἂν ἄλλο ἴδοις ἔτι.

ΝΟΤΟΣ

»Περὶ τὴν ἐρυθρὰν γὰρ θάλατταν εἰργαζόμεν, ἐπέπνευσα δὲ καὶ μέρος τῆς Ἰνδικῆς, ὅσα παράλια τῆς χώρας οὐδὲν οὖν εἶδα ὧν λέγεις.

ΖΕΦΥΡΟΣ

»Ἀλλὰ τὸν Σιδώνιον Ἀγήνορα οἶδας;

ΝΟΤΟΣ

»Ναί· τὸν τῆς Εὐρώπης πατέρα. Τί μήν;

ΖΕΦΥΡΟΣ

»Περὶ αὐτῆς ἐκείνης διηγῆσομαί σοι.

ΝΟΤΟΣ

»Μῶν ὅτι ὁ Ζεὺς ἐρκαστής τῆς παιδὸς ἐκ πολλοῦ; Τοῦτο γὰρ καὶ πάλαι ἠπιστάμην.

ΖΕΦΥΡΟΣ

Οὐκοῦν τὸν μὲν ἐρωτᾷ οἶσθα, τὰ μετὰ

ταῦτα δὲ ἤδη ἄκουσον. Ἡ μὲν Εὐρώπην κατεληλύθει ἐπὶ τὴν ἡϊόνα παίζουσα τὰς ἡλικιώτιδας παραλαβοῦσα, ὁ Ζεὺς δὲ ταύρῳ εἰκάσας ἑαυτὸν συνέπαιζεν αὐταῖς κάλλιστος φαινόμενος· λευκός τε γὰρ ἦν ἀκριβῶς καὶ τὰ κέρατα εὐκαμπῆς καὶ τὸ βλέμμα ἡμερός· ἐσκίρτα οὖν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἡϊόνας καὶ ἐμυκᾶτο ἡδιστον, ὥστε τὴν Εὐρώπην τολμῆται καὶ ἀναβῆναι αὐτόν. Ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο, δρομαῖος μὲν ὁ Ζεὺς ὤρμησεν ἐπὶ τὴν θάλατταν φέρων αὐτὴν καὶ ἐνήχετο ἐμπεσών, ἡ δὲ πάνυ ἐκπλαγῆς τῷ πράγματι τῇ λαιᾷ μὲν εἶχετο τοῦ κέρατος, ὡς μὴ ἀπολισθάνοι, τῇ ἐτέρᾳ δὲ ἠνεμωμένον τὸν πέπλον ζυνεῖχεν.

ΝΟΤΟΣ

» Ἡδὺ τοῦτο θέαμα εἶδες, ὦ Ζέφυρε, καὶ ἔρωτικόν, νηχόμενον τὸν Δία φέροντα τὴν ἀγαπωμένην.

ΖΕΦΥΡΟΣ

» Καὶ μὴν τὰ μετὰ ταῦτα ἡδῖα παρὰ πολὺ, ὦ Νότε· ἡ τε γὰρ θάλαττα εὐθὺς ἀκύμων ἐγένετο καὶ τὴν γαλήνην ἐπισπασαμένη λείαν παρεῖχεν ἑαυτήν, ἡμεῖς δὲ πάντες ἡσυχίαν ἄγοντες οὐδὲν ἄλλο ἢ θεαταὶ μόνον τῶν γιγνομένων, παρηκολουθοῦμεν. Ἐρωτες δὲ παραπετόμενοι μικρὸν ἐκ τῆς θαλάττης, ὡς ἐνίοτε ἄκροις τοῖς ποσὶν ἐπιψαύειν τοῦ ὕδατος, ἡμμένας τὰς δαδὰς φέροντες ἤδον ἅμα τὸν ὑμέναιον, αἱ Νηρηίδες δὲ ἀναδῦσαι παρίππευον ἐπὶ τῶν δελφίνων ἐπικροτοῦσαι ἡμίγυμοι αἱ πολλαί, τό τε τῶν Τριτώνων γένος καὶ εἴ τι ἄλλο μὴ φοβερὸν ἰδεῖν τῶν θαλαττίων ἅπαντα περιεχόρευε τὴν παιδα· ὁ μὲν γὰρ Ποσειδῶν ἐπιβεβηκώς ἄρματος, παροχουμένην τὴν Ἀμφιτρίτην ἔχων προῆγε γεγιθῶς ὁδοποιῶν νηχομένῳ τῷ ἀδελφῷ· ἐπὶ πᾶσι δὲ τὴν Ἀφροδίτην δύο Τρίτωνες ἔφερον ἐπὶ κόγχης κατακειμένην, ἄνθη παντοῖα ἐπιπάττουσαν τῇ νύμφῃ. Ταῦτα ἐκ Φοινίκης ἄχρι τῆς Κρήτης ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τῇ νήσῳ, ὁ μὲν ταῦρος οὐκέτι ἐφαίνετο, ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς ὁ Ζεὺς ἀπῆγε τὴν Εὐρώπην εἰς τὸ Δικταῖον ἄντρον ἐρυθριῶσαν καὶ κάτω ὄρωσαν· ἠπίστατο γὰρ ἤδη ἐφ' ὅτῳ ἄγοιτο. Ἡμεῖς δὲ ἐμπεσόντες ἄλλο ἄλλος τοῦ πελάγους μέρος διεκυμαίνομεν.

ΝΟΤΟΣ

» ὦ μακάριε Ζέφυρε τῆς θέας· ἐγὼ δὲ γρύπας καὶ ἐλέφραντας καὶ μέλανας ἀνθρώπους εἴωρων.»

Σ. Ν. Β.

ΤΙΣ Ἡ ΠΡΩΤΗ ΓΛΩΣΣΑ;

(ΣΟΦΩΝ ΓΝΩΜΑΙ)

Τίς ἡ πρώτη γλῶσσα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους;

Μετὰ τὰς σπουδαίας προόδους, ἃς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἡ ἐπιστήμη τῆς γλωσσολογίας ἐποιήσατο, οἱ σοφοὶ δύνανται ὁπωσοῦν θετικῶς ὑποκριθῶσιν· ἡ πρώτη ἀνθρωπίνη γλῶσσα δὲν ἦτον οὐδεμία τῶν νῦν ὀμιλουμένων ἢ νεκρῶν γλωσσῶν, ἀλλ' ἄθροισμα ἐν ἀρθρῶν ἤχων βαθμηδὸν τελειοποιηθέντων. Ἴδου τὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γράφει σπουδαῖος ἀνὴρ, πολὺ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γλωσσολογικῆς ἐπιστήμης συντελέσας, ὁ Klaporth:

«Ὅταν κατὰ πρῶτον ὁ ἄγριος ἴδη πλοῖον, φέρον χιλίων ἀνδρῶν πλήρωμα, καὶ πεντακισχιλίων τόνων χωρητικότητα ἔχον, ἀνθιστάμενον δὲ κατὰ τῆς μανίας δύο στοιχείων, τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης, βεβαίως θά νομίση αὐτὸ ὡς ἔργον θεῖον καὶ ὑπερφυσικόν. Ἄλλ' ἂν ἀκολουθήσωμεν κατ' ἀνιούσαν γραμμὴν τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν καὶ φθάσωμεν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ θαυμασίου φαινομένου τῆς ναυτιλίας, θὰ εὕρωμεν τὸ εὐθραυστον ἀκάτιον ἢ τὸ ἐκ κοιλανθέντος κορμοῦ δένδρου μονόξυλον, ἐφ' ᾧ τρέμων ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐπέβη, ὅπως διασχίσῃ τὰς ὑγρὰς θαλάσσας. Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρατηρεῖται καὶ ἂν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς γλώσσης· ἡ θεία αὐτῆς γένεσις βαθμηδὸν βαθμηδὸν θὰ ἐξαλειφῆται μέχρις οὗ καταλήξωμεν εἰς τοὺς βραχυοὺς καὶ εὐαρίθμους ἤχους, οὓς ἐνήρθρωσεν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀγρίᾳ αὐτοῦ κα-

ταστάσει. Ἡ πρώτη τοῦ λόγου ἀρχὴ ἀνήκει εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ὁμοίως ὡς καὶ τὸ μονόξυλον καὶ ἀκάτιον περὶ ὧν ἐποιήσαμεθα λόγον. Ἡ δὲ παιδικὴ τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἡλικία πολλὴν παρουσιάζει ὁμοιότητα τῇ τῶν ἀτόμων· ἀμφότεραι ἐκ σκοτεινῶν καὶ συγκεχυμένων ὀρμώνται ἰδεῶν, αἵτινες βαθμῆδόν καὶ κατ' ὀλίγον εὐκρινίζονται καὶ μορφοῦνται· μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ παιδίον, χειραγωγούμενον πάντοτε ὑπὸ ἡλικιωμένων ἀνθρώπων, τελειοποιεῖ ἐν βραχυχρονίῳ διαστήματι τὴν χρῆσιν τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ἐν ᾧ τὸ τέκνον τῆς φύσεως, ἀφειμένον εἰς τὴν ἰδίαν φυσικὴν ἀνάπτυξιν, δεῖται αἰῶνων πολλῶν ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς τελειοποιήσεως.»

Ἄλλὰ τοιαύτη δὲν ἦτο καὶ ἡ γνώμη τῶν σοφῶν τοῦ μεσαίωρος. Ζήτημα τοσοῦτον σπουδαῖον δὲν ἔλειψεν ἐνωρὶς νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν, ἱκαναὶ δὲ ἔρευναι καὶ συζητήσεις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένοντο. Καὶ παρουσιάσθησαν μὲν λύσεις πολλαί, ἀλλ' ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς τοιαύτας συζητήσεις, αἱ λύσεις αὐταὶ ἦσαν τοσοῦτον παράδοξοι καὶ διάφοροι ἀλλήλων, ὥστε ἀρκετὰ περιέργως εἶναι ἡ ἐξέτασις αὐτῶν.

Πρώτη κατὰ φυσικὴν συνέπειαν ἐρχεται ἡ γνώμη τῶν ῥαββίνων ὑπομνηματιστῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τοῦ Ταλμοῦδ, ὅτι ἡ πρώτη γλῶσσα, ἡ μήτηρ ὅλων τῶν γλωσσῶν, ἦν ἡ σαμαρητικὴ, ἡ ἀρχαιότερα δῆλον ἑβραϊκὴ. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ συντάσσονται καὶ πολλοὶ τῶν χριστιανῶν συγγραφέων, ἐξ ὧν ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν τὸ ἐπόμενον χωρίον τοῦ χρονογράφου Δωροθέου, ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας, ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ τῆς πυργοποιίας καὶ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν· τὸ ἀπόσπασμα δὲ τοῦτο εἶναι καὶ κατὰ τοῦτο περιέργον, καθ' ὅσον ἐξ αὐτοῦ μανθάνομεν, ποίας ἰδέας εἶχον ὁ τε ἀρχιεπίσκοπος Μονεμβασίας καὶ πολλοὶ ἄλλοι προγενέστεροι αὐτοῦ περὶ τῶν μετὰ τὴν

πυργοποιίαν ὀμιλουμένων γλωσσῶν, διότι οὐ μόνον βλέπομεν παραδόξως συγχεομένας τὰς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας γλώσσας καὶ διαλέκτους, ἀλλ' ἔτι καὶ προστιθεμένας γλώσσας μυθικῶν καὶ ἀνυπάρκτων λαῶν.

«Καὶ οὕτως ἐρρήξεν (ὁ Θεὸς) σύγχυσιν καὶ ζάλην καὶ ἀσυμφωνίαν εἰς τὰς γλώσσας αὐτῶν, ὅπου ἔκτιζαν καὶ ὑπηρετοῦσαν, καὶ ἔφεραν πᾶσαν ὕλην, καὶ ὀμιλοῦσαν ξένας γλώσσαις, αἱ ὁποῖαι εἶναι καθὼς λέγουσιν αὐταί :

» Ἑβραῖοι. Σύριοι. Χαλδαῖοι. Μῆδοι. Πέρσαι. Ἀραβες. Χαμπαῖσαιοι. Μαγυδαῖοι. Τάριοι. Χαλαμοῖται. Σαρακηνοί. Κάσπιοι. Ἀλβανῖται. Πάρθοι. Ἰνδοί. Αἰθίοπες. Αἰγύπτιοι. Λίβυοι. Χεταῖοι. Σαῖοι. Ἑλαμίται. Φερενοί. Γεργεσαῖοι. Ἰδουμαῖοι. Σαμαρίται. Φοίνικες. Κλαγομανοί. Σπυριανοί. Κασσιανοί. Πίσιδες. Παφλαγόνες. Γαλάται. Φράγγοι. Ἕλληνες. Θετταλοί. Μακεδόνες. Γίγαντες. Δάρδανοι. Σαυρομάται. Γερμανοί. Ἰσπανοί. Ἀλαμανοί. Νοισσοῖροι. Δαλμάται. Ῥωμαῖοι. Λατίνοι. Λιγεροί. Λελιακοί. Ἰδιανοί. Βρετανοί. Βούλγαροι. Ροῦσοι. Τοῦρκοι. Τατάροι. Μονοκέρατοι. Κυνοκέφαλοι. Πίθηκοι. Οὐγκλέξιοι (Ἄγγλοι). Ἰβηροί. Σκύθαι. Καππαδόκαι. Κυρηναῖοι. Κατελάνοι. Βλάχοι. Σικελοί. Οὐγγροί. Σέχοι. Τζαρκάσοι. Λαζοί.

» Καὶ ἔγιναν ἄλλοι τῶν ἄλλων ὡσάν ἐξω φρενῶν, καὶ ἕνας τὸν ἄλλον δὲν ἐγροῖκα τί ζητᾷ· ἔκραζαν νὰ φέρουν ἀσβέστην καὶ ἤφερναν πέτραν, ἔκραζαν νὰ φέρουν πέτραις, καὶ ἤφερναν πηλὸν καὶ ἄλλην ὕλην. Καὶ τότε λέγουσιν, ὅτι ἐμερίσθησαν αἱ γλώσσαις αὐταῖς· καὶ οἱ κτίζοντες τὸν πύργον ἐδαιοσκοπίσθησαν ἐνθεν κἀκείθεν, καὶ ἐκατοίκησε κἀθένας εἰς τὸν τόπον ὅπου τοῦ ἄρρεσεν, καὶ ὁ τόπος τῆς πυργοποιίας ὀνομάσθη Βαβυλῶν, καὶ ἐρμηνεύεται σύγχυσις· ἐκεῖ γὰρ συνεκλήθησαν αἱ γλώσσαι τῆς μεγάλης ἐκείνης πυργοποιίας ὡς εἶπαμεν. Ὁ δὲ Ἑβραῖος δὲν ἦτον εἰς τὴν βουλήν νὰ γένῃ ἡ πυργοποιία. Καὶ διὰ τοῦτο αἱ φωναὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐσυγχίσθησαν καὶ ἀπόλωτο, ἀμὴ τοῦ Ἑβραῖου

δὲν ἐχάθη, καὶ αὐτὴ ἡ φωνὴ ὅπου ὠμίλει ὁ Ἑβραῖος, ἦτον τοῦ Ἀδάμ· ὥστε Ἑβραϊκὴ ἦτον ἡ ὀμιλία ὅπου ὠμίλει ὁ Ἀδάμ· ἀπὸ τοῦ ὁποῖου Ἑβραῖοι ὠνομάσθησαν οἱ Ἑβραῖοι, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ Ἑβραϊκὴν ἐκάλεσαν (*).»

Ἐν τούτοις ἐν τῇ πυργοποιίᾳ, παρὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τοῦ ἀνωτέρου μνημονευθέντος ἀρχιεπισκόπου, δὲν ἀπώλεσθησαν ἅπασαι αἱ λέξεις τῆς ἀρχικῆς γλώσσης, διότι ὁ θεὸς ἐφείσθη φαίνεται μιᾶς, τῆς λέξεως σάκκος, ἣτις ὁμοία εἰς ὅλας σχεδὸν διεσώθη τὰς γλώσσας. Καὶ τοῦτο διότι οὐδεὶς τῶν ἐργατῶν, ἐγκαταλείπων τὸν πύργον τῆς Βαβέλ, ἐλησμόνησε τὸν σάκκον του· τοῦτο πιστοποιεῖ ὁ σοφὸς Ἰωάννης Goropius Becanus ἐν τῷ συγγράμματι του Origines Antverpianæ, ὑπερ εἰς μέγα σχῆμα ἐξέδω ἐν Ἀμβέρπη τῷ 1869.

Ὁ αὐτὸς σοφὸς, ἐξ ἐθνικῆς ἰσως φιλοτιμίας ὀρμώμενος, ἀναγράφει ὡς πρώτην γλώσσαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν κιμβρικήν, τὴν ἀρχαιοτέραν δῆλον ὅτι γλώσσαν τῆς πατρίδος του. Ἄλλὰ καὶ ὁ Brigant, συγγραφεὺς πατρίδα πατρίδα ἔχων τὴν γαλλικὴν Βρεττανίαν, πρώτην γλώσσαν, μετὰ πολλῶν ἄλλων συμπατριωτῶν του, θεωρεῖ τὴν βρεττανικήν, καὶ ἀποδεικνύει τοῦτο ἐτυμολογικῶς· Ὁ Ἀδάμ, λέγει, τρώγων τὸ ὑπὸ τῆς Εὔας δοθὲν αὐτὸ ὀλέθριον μῆλον, ἐδυσκολεύθη εἰς τὴν κατάποσιν καὶ κινδυνεύων νὰ πνιγῇ ἐφώνησεν βρεττανιστί: a tam (ὅπερ μεθερμηνευόμενον σημαίνει τὸ κ ο μ μ ἄ τ ι!)· τότε ἡ Εὔα τῷ ἀπεκρίθη ἐπισσης βρεττανιστί εν! (πῖ ε) (**).

Ἐπισημότερον ὅμως χαρακτῆρα φέρουσι οἱ διίσχυρισμοὶ τῶν Ἰσπανῶν, οἵτινες διατείνονται ὅτι μόνη ἡ παρὰ τὰ Πυρρηναιὰ μέχρι τοῦ νῦν λαλουμένη βασκικὴ γλώσσα δύναται νὰ ἔχη ἀξιώσεις ὅτι ὠμιλήθη ὑπὸ τοῦ Ἀδάμ.

Καὶ ὁ μὲν Ἰσπανὸς J. B. Erro, ἐν τινι

συγγράμματι τοῦ ἐπιγραφομένου El Mundo primitivo καὶ ἐκδοθέντι ἐν Μαδρίτῃ τῷ 1814, πειράται ν' ἀποδείξῃ ὅτι πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, πρὶν ἔτι ἀναφανῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Βαβυλώνιοι, οἱ σοφοὶ Βάσκοι εἶχον καταρτίσει σύστημα περὶ τοῦ παντός, ἐν ᾧ διελάμβανον περὶ τῆς κινήσεως τῶν ἀστρῶν, καὶ περὶ ὄλων τῶν ζώων καὶ φυτῶν καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μικροτάτων· τὸ σύστημα τοῦτο μένει ἀγνωστον παρ' ἡμῖν, οὐδεμία ὁμως, κατὰ τὸν Ἰσπανὸν τοῦτον συγγραφέα, μένει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Ἀδάμ, ὅστις κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἐθήκεν ὀνόματα πᾶσι τοῖς ζώοις καὶ τοῖς φυτοῖς (*), ἐκ τῆς βασκικῆς γλώσσης παρέλαβε τὰς ὀνομασίας ταύτας, ἀφ' οὗ οἱ σοφοὶ Βάσκοι τοσοῦτον σοφὰ πράγματα εἶχον γράφει. Ἐκτὸς ὁμως τοῦ συγγραφέως τούτου σύνοδος ἐπισκόπων ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῶ τῆς Παμπελουῦνης συνεζήτησε πρὸ διακοσίων περίπου ἐτῶν τὰ ἐξῆς θέματα.

1) Ἡ βασκικὴ γλώσσα εἶναι ἡ πρώτη γλώσσα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους;

2) Ἡ βασκικὴ γλώσσα ἦν ἡ μόνη, ἢ ὠμίλου ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὔα;

Κ' ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ζητήματος τὰ σοφὰ τῆς συνόδου μέλη ὠμολόγησαν ὅτι δὲν δύναται νὰ δώσῃ σαφῆ καὶ καθαρὰν ἀπάντησιν, ἐπὶ τοῦ δευτέρου ὁμως εἶπον, ὡς ἀναφέρει τὸ πρακτικὸν τῆς συνεδριάσεως, ὅτι οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία, καὶ ὅτι δὲν θὰ ἦτο παντάπασιν δύσκολον νὰ τὸ ἀποδείξῃ (**).

Οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες σοφοὶ περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς γλώσσης τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας, καὶ ταύτην παρεδέχθησαν ὡς τὴν πρώτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γλώσσαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ ἀνακαλύψεις αὗται δὲν ἐφάνησαν ἐπαρκεῖς, προσεπάθησαν νὰ ὀρίσωσι καὶ

*) Γενεσ. Β. 20. «Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδάμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ.»

**) Βλ. Laramendi, El imposible vencido (οὕτως ἐπέγραψεν ὁ Laramendi τὴν γραμματικὴν τῆς βασκικῆς γλώσσης ἢν ἐξέδω.)—Πρόβλ. Hennequin, Essai sur l'analogie des langues. Bordeaux 1838. σ. 60.

*) Δωροθέου, Βιβλίον ἱστορικόν. Νέα ἐκδοσις. Ἐνετίῃσιν 1781. σ. 17—18.

**) Πρόβλ. Curiosités philologiques, géographiques et ethnologiques 1855. σ. 2.

τὴν γλώσσαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων. Οὕτω λοιπὸν ὁ σοφὸς Γοδεφρείδος Henselius ἐν τῷ συγγράμματί του Synopsis universae philologiae δίδει λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ ἀλφαβήτου τοῦ Ἀδάμ, καὶ περὶ τῆς ἀλφαβήτου τοῦ Ἐνώχ, τοῦ τοῦ Νῶε, καὶ περὶ τῆς γλώσσης τῶν ἀγγέλων (*). Ὁ δὲ Ἀνδρέας Κέμπης διΰσχυρίζεται εἰς τὸ βιβλίον αὐτοῦ περὶ τῆς γλώσσης τοῦ Παραδείσου, ὅτι ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀδάμ ὠμίλησε σουηδικῶς, ὁ Ἀδάμ ἀπεκρίθη δανιστῶς, τὴν γαλλικὴν δὲ γλώσσαν μετεχειρίσθη ὁ ὄφεις ὅπως πείσῃ τὴν Εὐαν.

Οἱ Πέρσαι, ὡς ἀναφέρει ὁ Chardin, παραδέχονται ὅτι τρεῖς γλώσσαι ὠμιλοῦντο ἐν τῷ παραδείσῳ, ἡ περσικὴ, ἡ ἀραβικὴ καὶ ἡ τουρκικὴ. Καὶ ὁ μὲν Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα ὠμίλουν τὴν γλώσσαν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ποιήσεως, τὴν περσικὴν ὁ ὄφεις ὅπως πείσῃ τὴν Εὐαν μετεχειρίσθη τὴν γλώσσαν τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς πειθοῦς, τὴν ἀραβικὴν ὅτε δὲ ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ἔμελλε νὰ τοὺς ἐκδιώξῃ, βλέπων ὅτι δὲν τὸν ὑπήκουον οὔτε ἀραβιστῶς οὔτε περσιῶς, μετεχειρίσθη τὴν γλώσσαν τῆς ἀπειλῆς καὶ τῶν προσταγῶν, τὴν τουρκικὴν.

Ὅλα ὅμως ταῦτα, καίτοι ὑπὸ τῆς γνώμης τοσοῦτων σοφῶν ἀνδρῶν ἐπικυρούμενα καὶ βεβαιούμενα, εἶναι πάντοτε εἰκασίαι, καὶ κατὰ φυσικὴν συνέπειαν ὑποχωροῦσι πρὸ τῶν ἐπιστημονικῶν πειραμάτων. Ἴδου διατὶ πλείοτερα προσόντα ὡς πρώτη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γλώσσα ἔχει ἡ γλώσσα τῶν Φρυγῶν ἣτις ἀπεδείχθη τοιαύτη ἐνεκὰ τινος πειράματος τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Ψαμμήτιχου, ὑπερ ὡς ἐξῆς διηγέται ὁ Ἡρόδοτος:

«Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεύσαι, ἐνόμιζον ἐσωτοῦς πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθέλησε εἰδέναι, οὔτινες γενεώτατοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρας γενέσθαι ἐσωτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἐσωτοῦς. Ψαμμήτιχος δὲ ὡς οὐκ εἶδεναι πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτων ἀνευρεῖν, οἱ γενεώτατοι πρώτοι ἀν-

*) σ. 20. — Τὸ σύγγραμμ. τοῦτο ἐξεδόθη ἐν Νυρεμβέργῃ κατὰ τὸ 1741.

θρώπων, ἐπιτεχνῶνται τοιούτους παιδία δύο νεογνά ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποιμνία τροφὴν τινα τοιούτου, ἐντεταμένους μηδένα ἀντίον αὐτῶν μηδεμίαν φωνὴν ἵνα, ἐν στήθῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' ἐσωτῶν κέσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν φωνὴν ἐπαγινέειν σφί αἴγας, πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος τάλλα διαπρήσσεσθαι. Ταῦτα δὲ ἐποίησε καὶ ἐνετίλλετο ὁ Ψαμμήτιχος ἐθέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαγθέντων τῶν ἀσχημῶν κνυσημάτων, ἦντινα φωνῆν ῥήξουσι πρώτην. Τάπερ ἦν καὶ ἐγένετο. Ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεσεν αὐτὰ τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θήρη καὶ ἐπιόντι τὰ παιδία ἀμφοτέρω προσπίπτοντα βεκόσ ἐφώνεον ὀρέγοντα τὰς γέτρας, τὰ μὲν δὲ πρώτα ἀκούσας ἦσυχος ἦν ὁ ποιμὴν, ὡς δὲ πολλακτὶς φοιτῶντι καὶ ἐπιμελούμενῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔσπος, οὕτω δὲ σημήνας τῷ δεσπότη ἦγαγε τὰ παιδία κελύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος ἐπυνθάνετο οὔτινες ἀνθρώπων βεκόσ τι καλέουσι, πυνθανόμενος δὲ εὐρίσκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω συνεχρήσαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιοῦτω σταθμισάμενοι πρήγματι, καὶ Φρύγας πρεσβυτέρους εἶναι ἐσωτῶν.»—(*)

Οἱ σοφοὶ ὅμως Αἰγύπτιοι δὲν παρητήρησαν φαίνεται ὅτι οἱ παῖδες, εἰθισμένοι ἐκ γενετῆς ν' ἀκούουσι τὰ βελάσματα τῶν ποιμνίων, ἐξέβαλον, ὡς ἦν ἐπόμενον, φωνὰς προσομοίας. Ἄλλως δὲ, οὐδὲν ἀποδεικνύει, ὡς καὶ ὁ Voltaire παρατηρεῖ, ὅτι φωνάζοντες βεκόσ ἐξήτουν ἄρτον.

Πρὶν καταλήξωμεν τὸν λόγον ἠθέλωμεν καὶ ἡμεῖς προσπαθῆσαι ν' ἀποδείξωμεν, καθὸ Ἕλληνας, τὴν Ἑλληνικὴν πρώτην γλώσσαν τοῦ κόσμου, ἂν δὲν μᾶς προελάμβανεν ὁ σοφὸς Barrois. Ὁ σοφὸς οὗτος ἐν τῷ συγγράμματί του Dactylogie διΰσχυρίζεται ὅτι κατ' ἀρχὰς οἱ ἀνθρώποι ὠμίλουν διὰ τῶν δακτύλων, ὁ δὲ Ἀδάμ ὁσάκις ἠθέλε νὰ εἶπῃ εἰς τὴν Εὐαν ὅτι πεινᾷ συνάπτων τοὺς πέντε δακτύλους, τοὺς ἔφερον ἐπανελλημένους πρὸς τὸ ἀνοικτὸν στόμα του (**). Ἄλλ' ὅμως ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ ὀμιλῶσι καὶ ἄλλην γλώσσαν ὡς ἀνθρώποι, καὶ ἠνέωξε τὰ χεῖλη αὐτῶν. Ἡ γλώσσα δὲ αὕτη, ἦν ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει πατριαρ-

*) Ἡροδοτ., Β. 2.

**) Barrois, Dactylogie σ. 33.— Μὴ εὐτυχήσαντες νὰ εὐρωμεν τὸ περίεργον τοῦτο σύγγραμμα ἐρανεζόμεθα τὰς παρούσας πληροφορίας ἐκ τινος βιβλιογραφίας τοῦ κ. Ραγκαζῆ, δημοσιευθείσης ἐν Πανδώρα (τ. Β'. σ. 727—729.—1851.)

χικὴν καὶ προελληνικὴν ἦτον αὐτὴ ἢ Ἑλληνικὴ. Ὁ Ἀδὰμ λοιπὸν καὶ ἡ Εὐὰ ὅταν ὠμίλησαν διὰ τοῦ στόματος, ὠμίλησαν ἑλληνιστί· καὶ τοῦτο ἐπιβεβαιούσι πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὰ ὀνόματά των, διότι τὸ μὲν Ἀδὰμ παράγεται ἐκ τοῦ α καὶ δάμνω, οἰοεὶ ὁ ἀδάμαστος, ὁ ἰσχυρὸς, Εὐὰ δὲ ἐκ τοῦ ἔϋς, ἡ καλὴ, καὶ Ἐδὲμ ἡ κατοικία των ἐκ τοῦ ἔδω, τρώγω, διότι ἦτο κῆπος καὶ εἶχε πολλὰς ὀπίωρας. Ἡ Ἑλληνικὴ δὲ αὐτὴ ἀρχαίτυπος γλώσσα ἐκχυδαίσθεισα πολλαχῶς, ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς μορφήν καὶ καθαρότητα διὰ τοῦ Ἰάφεθ, ὅστις πάλιν διὰ τῶν Πελασγῶν τὴν διέσπειρεν ἐφ' ὅλην τὴν γῆν. (*) Παρέμεινε δ' ἡ γλώσσα ἐκεῖνη παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι, τοῖς Κινέζοις, τοῖς Δρυϊδαῖς, τοῖς Μεξικανοῖς, ὡς γλώσσα τῶν σοφῶν, γλώσσα τῶν ἱερέων ἀπόκρυφος, ἣς ἡ ἐγχωρίως λαλουμένη ἦν θυγάτηρ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον παραφθαρῆσα. Παρέμεινε δ' ὁμοίως παρ' ὅλοις ταῖς ἔθνεσι καὶ ἡ ἄλλη γλώσσα ἢ διὰ τῶν σχηματῶν, ἢ κυρίως γλώσσα, ἣς ἡ φωνὴ ἦτο μόνου βοήθημα, καὶ εἰς ἣν δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν δύο περιόδους, τὴν σχηματολογικὴν, πρὶν ἐφευρεθῆ ἢ φωνῆ, καὶ τὴν κυρίως δακτυλολογικὴν ἀφ' οὗ ἐφευρέθη. Τούτων ἡ δακτυλολογικὴ ἢ δακτυλολογία, τῆς ἀδαμιαίας ἐκεῖνης σχηματολογίας πρωτότοκος θυγάτηρ, διὰ τοῦτο ὁμοιομόρφως καὶ ἀπαρλλάκτως διεσπαρμένη καθ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ διατηρουμένη ἐφ' ὅλων τῶν αἰώνων, ἐστηρίζετο πάντοτε ἐπὶ τῆς ἀρχαίτυπου Ἑλληνικῆς γλώσσης. "Ὅτι οὗτος εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τρόπος τοῦ διαλέγεσθαι, μαρτυρεῖ, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἀψευδῶς καὶ ἡλίου προφανέστερον ἢ ἱερὰ Γραφή, ἢ μᾶλλον τὸ κηρύττει ὁ Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις· διότι τὸ χωρίον τοῦ Ἡσαίου (Μθ'. 16): Ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐξωγράφησά σου τὰ τεῖχη, ὀρθῶς μεταφραζόμενον ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἔχει οὕτω: Σ ἐ ἡκρίβωσα ταρσῶν τῶν ἐπί!! (**). Καὶ αὐτῆς

ἡ βάσις εἶναι ἀπαρλλάκτος τῇ τῆς ἱερογλυφικῆς (ἣν ἔθεσεν ὁ συγγραφεὺς, ἀναγινώσκων τὸ ἀπεικονιζόμενον ἀντικείμενον ἑλληνιστί, καὶ λαμβάνων τὸ πρῶτον γράμμα τῆς λέξεως, καὶ εἶτα κατὰ βούλησιν αὐτὸ συμπληρῶν), μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ δι' εἰκότων ἢ πρωτοφωνία ἐκφράζεται διὰ διαθέσεως τῶν δακτύλων. Οἶον ἐν τῇ ἱερογλυφικῇ ὁ θέλων νὰ γράψῃ τὴν λέξιν Αἰτῶ χαράττει ἕνα Ἄετον, ἐν ᾧ ἐν τῇ δακτυλολογικῇ διαθέτει τὰ δάκτυλα τῆς χειρὸς εἰς τρόπον, δι' οὗ παρίσταται Α. Καὶ οὕτω ἀναγινώσκει καὶ διευκρινίζει πολλὰς ἐπιγραφὰς καὶ πολλὰς θέσεις δακτύλων ἐν ἀγάλμασι ἢ εἰκόσιν ἢ ἀναγλύφοις ἐρμηνεύει κατὰ τὸ σύστημά του· πρὸς ἐκτίμησιν δὲ τοῦ συστήματος τούτου ἐν μόνον παράδειγμα εἶναι νομίζομεν ἀρκετόν. Ἐπὶ Αἰγυπτιακοῦ ἀναγλύφου παρίσταται ὁ Ὄσιρις καὶ ἡ Ἴσις, καὶ εἰς αὐτοὺς παρουσιάζει νεκρὸν ὁ Ἄνουβις, ἐν ᾧ κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα ἄρτον. Εἰς τοὺς δακτύλους αὐτῶν ἀναγινώσκει ὁ κ. Βαρρόου: Εἰς μὲν τοὺς δακτύλους τῆς Ἰσιδος Ε καὶ Δ, ἦτοι Ἐάω Δεῦρο· εἰς δὲ τοὺς τοῦ Οσίριδος: Ε ἦτοι Ἐρύω· ὁ Ἄνουβις δὲ προσθέτει διὰ τῶν δακτύλων του, Α Α ἦτοι Ἄρτον Ἀζω· ὑπὸ τὸ ἀνάγλυφον ὑπάρχει φοινικικὴ ἐπιγραφή, ἣν ὁ κ. Βαρρόου ἀναγινώσκει ἑλληνιστί, διότι, ἀναγνωρίζων τὰ γράμματα INKAT NISIT ΣΤ ΣΤ, ἀναγινώσκει ἑλληνιστί IN (τεν) K(τικ) AT NIS(ο) T(ης) ΣΤ(έγω) δηλαδή Ἐν τευκτικῇ νησιωτικῆς στέγω, δηλαδή Ἰλεοὶ προστάται τῶν νησιωτῶν.

Ἀκούων τις τὰς γνώμας τῶν σοφῶν ἀς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναφωνήσῃ μετὰ τοῦ Βολταίρου ὅτι ἡ πρώτη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γλώσσα εἶναι ἀστεία χίμαιρα (*).

Ν. Γ. Π.

*) Voltaire, Dictionnaire philosophique, art. ABC. «Philosophiquement parlant, et abstraction respectueuse faite de toutes les inductions qu'on pourrait tirer des livres sacrés, dont il ne s'agit certainement pas ici, la langue primitive n'est elle pas une plaisante chimère?»

*) Αὐτ. σ. 44.—Πανδώρας Β'. σ. 727.

**) Barrois, σ. 52.—Πανδώρας, σ. 723.

Η 4002α ΝΥΕ

(Διήγημα. — Συνέχ. και τέλος.)

»Εἰς ἀπόστασιν ἑκατοντάδος τινος μιλίων ἐκεῖθεν εὐρέθημεν εἰς κλίμα, ἐν ᾧ ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶχε τοσαύτην πυκνότητα ὥστε ὁ χάλυψ και ὁ σίδηρος ἠδύναντο νὰ μένωσιν αἰωρημένοι, ὅπως παρ' ἡμῖν τὰ πτίλα (1).

— Μπά! Μπά! Μπά! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

» Ἀκολουθοῦντες τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν ἐφθάσαμεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν ὠραιότεραν χώραν τοῦ κόσμου. Θαυμάσιος ποταμὸς ἐκύλιε τὰ νάματά του εἰς διάστημα χιλιάδων μιλίων· ὁ ποταμὸς οὗτος εἶχε βάθος ἀνυπολόγιστον και διαφάνειαν λαμπροτέραν ἢλέκτρον· εἶχε πλάτος ἀπὸ τριῶν μέχρις ἕξ μιλίων, αἱ δ' ὄχθαι του, αἵτινες καθέτως τεμνόμεναι ἀνυψοῦντο ἀμφοτέρωθεν μέχρι χιλίων διακοσίων ποδῶν ἦσαν περιεστεμμέναι ὑπὸ ἀειθαλῶν δένδρων, και ἀνθέων διαρκῶς ἀποπνεόντων ἀρώματα και καθιστώντων ὀλόκληρον τὴν χώραν ἐπίγειον παράδεισον· ἄλλ' ἡ εὐδαιμονεστάτη αὐτὴ χώρα ἐκαλεῖτο Βοσίλειον τοῦ τρόμου και ὅστις εἰσήρχετο εἰς αὐτὴν ἐξετίθετο εἰς βέβαιον θάνατον (2).

— Ε! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

» Διελθόντες τὴν χώραν ταύτην ἐν μεγίστη ταχύτητι ἐφθάσαμεν μετὰ τινος ἡμέρας εἰς ἑτέραν, ὅπου μετὰ μεγίστης ἀπορίας εἶδομεν μυριάδας τερατῶδων ζώων φερόντων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κέρατα, ὁμοιάζοντα πρὸς δρέπανα. Τὰ εἰδεχθῆ ταῦτα θηρία ὄρυσσον ὑπὸ τὴν γῆν ἀπέραντα σπήλαια ἐν εἰδει χωνίων ἐπεσώρευον δ' ἀνωθεν αὐτῶν βράχους, οὕτω τοποθετημένους ὥστε νὰ πίπτωσιν ἅμα περιεπάτου ἐπ' αὐτῶν ἄλλα ζῶα και νὰ τὰ κρημνίζωσιν εἰς τὸ ἄντρον τῶν θηρίων ἐκεῖνων, ἅτινα ἀμέσως ἐρρόφων τὸ

1) Ὁ σκληρότερος χάλυψ δύναται νὰ μεταβληθῆ, τῆ βοήθειᾳ φωστηρίου, εἰς λεπτοτάτην κόκκιν, ἣτις εὐχερῆστατα αἰωρεῖται ἐν τῷ ἀτμοσφαιρικῷ ἀέρι.

2) Ἡ παρά τὸν Νιγηρα ποταμὸν χώρα ἐν τῇ Ἀφρικῇ. Ἴδε Simmond's Colonial Magazine.

αἰμά των και ἔρριπτον ἔπειτα μετὰ περιφρονήσεως τὰ πτώματά των εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν σπηλαίων τούτων τοῦ θανάτου (1).

— Ὅχι δά! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

» Ἐξακολουθοῦντες τὴν πορείαν μας εἶδομεν τόπον βρίθουτα φυτῶν αὐξανόντων ὄχι ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀέρος. (2) ὑπῆρχον και ἄλλα ἐξερχόμενα ἐκ τῆς οὐσίας ἄλλων φυτῶν (3) ἄλλα προσέτι ἐφύοντο ἐπὶ τοῦ σώματος ζωτανῶν ὄντων (4). ὑπῆρχον δὲ και ἄλλα ἀναδίδοντα πυρίνην λάμψιν· ἄλλα μετατοπιζόμενα κατὰ βούλησιν ἐκ τῆς θέσεώς των· και ὅ τι εἶναι ἀκόμη παραδοξότερον ἀνεκαλύψαμεν ἄνθη ζῶντα, ἀναπνεόντα, κινούντα τὰ μέλη των κατὰ θέλησιν, και τὸ ἀξιοσημειωτότερον, ἔχοντα τὸ μυσάρων ἀνθρώπινου πάθος τοῦ ὑποδουλῶναι τὰ ἄλλα πλάσματα και περικλείειν αὐτὰ εἰς φρικῶδεις και ἀπομεμονωμένας φυλακάς, μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἀποπερατώσεως προσδιωρισμένης ἐργασίας (5).

1) Οἱ Μυρμηκοῦντες.

2) Τὸ epidendron flosseris ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν ὄρχιδειδῶν αὐξάνει ἔχον τὴν ἐπιφάνειαν μόνον τῶν ῥιζῶν του προσκεκολλημένη εἰς δένδρον ἢ ἄλλο τι οἰοδότητε, ἐξ οὗ δὲν ἀπορροφᾷ τὴν ελαχίστην τροφήν ἀλλὰ διατηρεῖται καθ' ὄλοκληρίαν ἐκ τοῦ ἀέρος.

3) Τὰ παρά τισα, ὧν ἓν εἶναι και ἡ θαυμασία Rafflesia Arnaldii.

4) Ὁ Schouw παραδέχεται κλάσιν φυτῶν αὐξανόντων ἐπὶ ζωτανῶν ὄντων, τὰ ἐπὶ ζῶα φυτὰ (Plantæ epizoa).

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσι τὰ φύκη τῆς θαλάσσης. Ὁ I. B. Williams ὁ ἐκ Σαλέμ τῆς Μασσαχουσέτης παρουσίασεν εἰς τὴν ἔθνην ἀκαδημίαν ἔντομον τῆς Νέας Ζηλανδίας μετὰ τῆς ἀκολούθου περιγραφῆς: Ἡ Χόττα προφανῶς κάμπη ἢ σκόληξ εὐρίσκειται παρά τὰς ῥίζας τοῦ δένδρου Πάττα μετὰ φυτοῦ ὅπερ φέρεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς. Τὸ ἔντομον τοῦτο τὸ τόσφ περιεργον και σπάνιον ἀναρρίχεται ἐπὶ τῶν δένδρων Πάττα και Περρίρι και φθάνον μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτῶν ἀνοίγει ὄρομον διατρυπῶν διὰ τῶν ὀδόντων του τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν ῥίζαν, ὅθεν ἐξέρχεται και ἀποθνήσκει ἢ ἀποναρκοῦται. Τὸ φυτὸν τότε ἀναδίδει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, τὸ δὲ σῶμα μένει σῶον και τέλειον πρὸς δὲ και σκληρότερον ἢ ὅτε ἔξῃ τὸ ἔντομον. Ἐκ τοῦ ἐντόμου τούτου οἱ ἰθαγενεῖς κατασκευάζουσι βαφὴν δι' ἣς ποικιλοῦσι τὸ σῶμά των.

5) Ἡ στεράνη τοῦ ἄνθους τούτου (Aristolo-

— Ἔλα δά! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Καταλιπόντες τὴν γῆν ταύτην ἐφθάσαμεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς ἑτέραν ἐν ἣ αἱ μέλισσαι καὶ τὰ πτηνὰ ἔχουσι τοσοῦτον πνεῦμα καὶ μαθηματικὴν παιδείαν ὥστε καθ' ἡμέραν διδάσκουσι γεωμετρίαν τοὺς σοφωτέρους ἄνδρας τοῦ βασιλείου. Θέσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τῆς χώρας ταύτης βραβεῖον διὰ τὴν λύσιν δύο δυσκολωτάτων προβλημάτων ἐλύθησαν ἐν τῷ ἅμα ταῦτα τὸ μὲν ὑπὸ τῶν μελισσῶν τὸ δὲ ὑπὸ τῶν πτηνῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἐτήρησε μυστικὴν τὴν ὑπὸ τῶν ζώων τούτων δοθεῖσαν λύσιν, μόλις μετὰ πολλὰς καὶ βαθεῖας ἐρεύνας καὶ ἀφοῦ συνέγραψαν ἄπειρα ὀγκώδη βιβλία εἰς διάστημα μακρᾶς σειρᾶς ἐτῶν οἱ περὶ τὰ μαθηματικὰ καταγινόμενοι ἄνθρωποι, κατόρθωσαν ἐπὶ τέλους νὰ δώσωσι τὰς λύσεις τὰς ὁποίας τὰ πτηνὰ καὶ αἱ μέλισσαι παραχρῆμα ἔδοσαν (1).

chia clematilis) ἧτις εἶναι σωληνοειδῆς περατομένη πρὸς τὰ ἄνω διὰ συνδεσμένης περιφέρειας εἶναι πρὸς τὴν βᾶσιν ἐξογκωμένη καὶ σφαιροειδῆς τὸ σχῆμα. Τὸ σωληνωδὸς μέρος περικυκλοῦται ἔνδοθεν διὰ σκληροῦ τριχώματος διευθυνομένου ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Τὸ σφαιροειδὲς μέρος ἐμπεριέχει τὴν ἡλακτὴν ἧτις ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὠοθήκης τοῦ στίγματος καὶ τῶν στήμωνων ὅστινες εἶναι περίεξ αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ στήμονες εἶναι βραχύτεροι τῆς ὠοθήκης δὲν δύνανται νὰ ἐκχύσωσι τὴν γονιμοποιὸν κόκκον οὕτως ὥστε νὰ ῥιφθῇ αὐτὴ ἐπὶ τοῦ στίγματος, ἐνόσω τὸ ἄνωθεν ἵσταται εὐθὺς μέχρι τῆς γονιμοποιήσεως. Οὕτως ἄνευ ἰδιαιτέρας βοήθειας ἢ γονιμοποιὸς κόκκος ἤθελε πέσει εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ἄνωθεν. Ἡ βοήθεια ὅθεν ἦν ἢ φύσις παρέσχε εἰς ταύτην τὴν περίστασιν εἶναι ἡ *Tirupa pennicornis*, μικρὸν ἔντομον, ὅπερ εἰσερχόμενον ἐντὸς τοῦ σωλήνος τῆς στεφάνης, πρὸς ζήτησιν μέλιτος, κατέρχεται εἰς τὸν βυθὸν καὶ περιπατεῖ μέχρις ὅτου περικαλυφθῇ ὑπὸ γονιμοποιὸν κόκκω. Ἀλλ' ἐπειδὴ τότε δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκθενοῦσθαι κατῆλθεν ἕνεκα τῆς διευθύσεως τοῦ τριχώματος, ἀνοπομονοῦν διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ ὑπάγει ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους εἰς τὸ ἕτερον ἐπιθεωρῶν ὅλας τὰς γωνίας, μέχρις ὅτου μετὰ πολλὰς ἐπαναλήψεις διαθῇ τὸ στίγμα, ὅπερ καλύπτει δι' ἀρχετῆς ποιότητος γονιμοποιὸν κόκκω, χρησίμου διὰ τὴν γονιμοποίησιν. Μετὰ ταῦτα τὸ ἄνωθεν ἄρχεται ταπεινούμενον, τὸ δὲ τρίχωμα ἀναπτυσσόμενον ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ σωλήνος ἐπιτρέπει εἰς τὸ ἔντομον νὰ διαφύγῃ.

Keith System of physiological Botany.

1) Αἱ μέλισσαι—ἀρ' ὅτου ὑπάρχουν μέλισσαι

—Κύριε ἐλέησον! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Μόλις ἀπεμακρύνθημεν τοῦ τόπου τούτου, εὐρέθημεν πλησίον παραθαλασσίου ἄντρου ἐξ οὗ ἐξῆλθε καὶ διέβη πετῶν ἄνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν στίφος πτηνῶν, ἔχον πλάτος μὲν μιλίου καὶ μήκος διακοσίων τεσσαράκοντα μιλίων, οὕτως ὥστε ἂν καὶ διήρηνεν ἐν μίλιον ἀνά πᾶν λεπτὸν μόλις ἤρκεσαν δύο ὥραι ὅπως διέελθη ὀλόκληρον τὸ στίφος, ὅπερ συνέκειτο ἐκ πολλῶν μυριάδων πτηνῶν (1).

— Ἄ! αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Δὲν εἶχομεν εἰσέτι ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν πτηνῶν τούτων ἅτινα πολὺ μᾶς παρηνόχλουν ὅταν τρόμος μέγας μᾶς κατέλαβεν εἰς τὴν ἐμφάνισιν πτηνοῦ ἄλλου εἶδους πολὺ μεγαλητέρου τοῦ ὀρνέου Ῥῶκ ὅπερ εἶχον ἀπαντήσει εἰς τὰ προηγούμενα ταξείδιά μου. Τὸ πτηνὸν τοῦτο ἦτον ὀγκωδέστερον τῶν ὀγκωδεστέρων θόλων τοῦ σεραγίου σας, ὦ μεγαλοπρεπέστατε τῶν χαλιφῶν. Τὸ τρομερὸν τοῦτο πτηνὸν ἐφαίνετο μὲν ὅτι ἔστερεῖτο κεφαλῆς ἀλλ' εἶχε μεγίστην κοιλίαν καὶ πᾶχος καὶ σύνολον ἐκπληκτικὸν, καὶ ἐπὶ τοῦ σώματός του σειρὰς διαφόρων χρωμάτων. Εἰς τοὺς ὀνυχὰς του τὸ τέρας τοῦτο ἔφερεν οἰκίαν

—κατόρθωσαν νὰ λύσωσιν ἐν τῶν σπουδαιότερων μαθηματικῶν προβλημάτων· διὰ χώρου δηλ. ὅσον τὸ δυνατόν ἐλάσσονος περιέλαβον τὴν μεγαλητέραν εὐρυχωρίαν καὶ στερεότητα.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἠγέρθη μεταξύ τῶν μαθηματικῶν τὸ ζήτημα τοῦ καλλιτέρου σχήματος τῆς κατασκευῆς τῶν πτερύγων τῶν ἀνεμομύλων. Πλεῖστοι δοκιμαί ἐγένοντο ὑπὸ τῶν ἐνδοξοτέρων μαθηματικῶν, πληρῶς ἀνεφελῶς· ὅταν δ' ἡ ἀληθὴς λύσις εὐρέθη, ἀνεγνώρισαν ὅτι τὰ πτερά τοῦ πτηνοῦ ἔδωσαν τὴν αὐτὴν λύσιν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας, ἀρ' ὅτου τὸ πρῶτον πτηνὸν διέσχισε τὸν ἀέρα.

1) Μεταξὺ Φραγκοφούρτης καὶ τῆς περιφέρειας τῆς Ἰνδιάνας εἶδον διερχόμενον στίφος περισεῶν ἐνὸς τοῦλάχιστον μιλίου πλάτους. Τέσσαρες ὥραι τῷ ἐχρειάσθησαν ἵνα διέλθῃ· ἐκ τούτου ἂν ὑπολογίσωμεν ἐν μίλιον κατὰ λεπτὸν ἔχομεν μήκος 240 μιλίων, ἐὰν δ' ὑποθέσωμεν 3 περισεῶν εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν μέτρον ἔχομεν 2,230,272,000 περισεῶν. (Voyages dans le Canada et les états Unies par le lieutenant F. Hall.)

τῆς ὁποίας εἶχεν ἀποσπάσει τὴν στέγην καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὁποίας εἶδομεν διακεκριμένως ἀνθρώπινα πλάσματα, ἅτινα δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εὐρίσκοντο εἰς τρομερὰν ἀπελπισίαν διὰ τὴν φρικώδη τύχην ἣτις τοῖς ἐπεφυλάσσετο. Ἐκραυγάσαμεν μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων μας ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἠθέλομεν ἐκφοβίσει τὸ ὄρνεον καὶ ἠθέλομεν τοιουτρόπως τὸ ἀναγκάσει νὰ ἀπορρίψῃ τὴν λείαν του πλὴν αὐτὸ συρίζαν ὀργίλως ἔρριψεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας σάκκου πλήρη ἄμμου (1).

— Τί μωρολογίαι εἶναι αὐταί! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο ἀπητηθήσαμεν νῆσόν τινα ἔχουσαν μεγίστην ἔκτασιν καὶ καταπληκτικὴν στερεότητα, ἣτις ἐν τοσοῦτῳ ἐστηρίζετο ἐξ ὀλοκλήρου ἐπὶ τῶν νώτων κυανῆς τινοῦ δαμάλεως ἣτις εἶχε τετρακόσια κέρατα (2).

— Τοῦτο τὸ πιστεύω, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, διότι ἀνέγνωσα παρόμοιον τι εἰς ἐν βιβλίον.

»Διήλθομεν πάραυτα κάτωθεν τῆς νήσου ταύτης (πλέοντες διὰ μέσου τῶν ποδῶν τῆς δαμάλεως) καὶ μετὰ τινος ὥρας εὐρέθημεν εἰς χώραν ἀληθῶς θαυμασίαν ἣτις ὡς μὲ ἐπληροφόρησε τὸ ἀνθρωποζωῦφιον ἦτον ἡ γενεθλία αὐτοῦ γῆ, κατωκείτο δὲ ὑπὸ ὄντων ὁμοειδῶν αὐτῷ. Τοῦτο ἠῤῥξῆσε τὴν πρὸς τὸ ἀνθρωποζωῦφιον ὑπόληψίν μου καὶ ἤρχισα νὰ αἰσθάνωμαι ἐντροπὴν διὰ τὴν καταφρονητικὴν οἰκειότητα μεθ' ἧς ἐφερόμην πρὸς αὐτό· διότι εὐρίσκον ὅτι τὰ ἀνθρωποζωῦφια ἦσαν ἔθνος παντοδυνάμων μάγων, οἵτινες εἶχον σκώληκας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ (3). Οἱ σκώληκες οὗτοι περιστρεφόμενοι ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἀνθρωποζωῦφιων καὶ προξενούντες μέ-

γαν πόνον εἰς αὐτὰ ἐχρησίμευον ἀναμφιβόλως ὅπως ἐξάπτωσι τὴν φαντασίαν των εἰς βαθμὸν θαυμάσιον.

— Τί παραλογισμοὶ εἶναι αὐτοί! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Οἱ μάγοι οὗτοι εἶχον πλείστα οἰκῆσιν ἀκὰ ζῶα λίαν ἀλλοκότου μορφῆς π. χ. εἶχον μέγαν ἵππον τοῦ ὁποίου τὰ ὀστά ἦσαν ἐκ σιδήρου καὶ τὸ αἷμα ἐκ θερμοῦ ὕδατος. Ἀντὶ βρώμης τῷ ἔδιδον διὰ τροφήν μέλανας λίθους καὶ ὄμως ἂν καὶ τοιαύτην αὐστηρὰν δίαιταν τῷ ἐπέβαλλεν ἦτο τόσον ἰσχυρὸς καὶ τόσον ἐλαφρὸς, ὥστε εἴλκεν ὄγκον βαρύτερον τοῦ μεγαλητέρου ναοῦ τῆς πόλεως ταύτης μετὰ ταχύτητος ὑπερβαινούσης τὴν ταχύτητα τῶν πλειοτέρων πτηνῶν (4).

— Κολοκύθια! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Ἐίδον ἐπίσης εἰς τὴν χώραν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ὄρνιθα ἄνευ πτερῶν παχυτέραν καμήλου, ἣτις ἀντὶ σαρκὸς καὶ ὀστέων εἶχε σίδηρον καὶ πλίνθους· τὸ αἷμα τῆς ἦτο ὕδωρ βράζον ὡς τὸ τοῦ ἵππου (ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ὑπέθεσα ὅτι θὰ ἦτο στενὴ συγγενὴς του)· ἡ ὄρνις αὕτη, ἐτρέφετο, ὡς καὶ ὁ ἵππος, διὰ ξύλων καὶ διὰ λίθων μελανῶν καθ' ἐκάστην δ' ἐγέννα ἑκατοντάδα ὄρνιθῶν τὰ ὁποῖα μετὰ τὴν γέννησίν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας κατόκου τὸν στόμαχον τῆς μητρὸς των (2).

— Τραλαλαλά! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Εἰς τῶν παντοδυνάμων τούτων μάγων ἐπλασεν ἀνθρωπον ἐκ χαλκοῦ καὶ ξύλου καὶ τὸν ἐπροίκισεν διὰ τοσαύτης νοημοσύνης ὥστε ἠδύνατο νὰ κερδίσῃ εἰς τὸ ζατρίκιον ὄλην τὴν ἀνθρωπίνην φυλὴν ἐξαιρέσει τοῦ μεγάλου Χαλίφου Ἀαρὸν-ἄλ Ρασίδ (3). Ἄλλος τις ἐκ τῶν μάγων τούτων κατεσκεύασε (μὲ πα-

1) Ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἀνατολικοῦ σιδηρόδρομου (Great Western Railway) μεταξὺ Λονδίνου καὶ Ἐξέτερ κατόρθωσαν νὰ φθάσωσι τὴν ταχύτητα 74 μιλίων καθ' ὥραν. Ἀμαξοστοιχία ζυγίζουσα 90 τόνους· μετεφέρθη ἐκ Πούδδινγκτων εἰς Διδεότ (δηλ. εἰς διάστημα 53 μιλίων) ἐντὸς πενήτηκοντα ἐνός λεπτῶν τῆς ὥρας.

2) Τὸ Eccalobeion.

3) Τὸ τοῦ Μαρξέιλ αὐτόματον, τὸ παίζον ζατρίκιον.

1) Τὸ ἀερόστατον.

2) Κατὰ τὸ Κοράνιον ἡ γῆ βαστάζεται ὑπὸ κυανῆς δαμάλεως ἐχούσης 400 κέρατα.

3) Τὰ ἐν τὸ ζῶα ἢ οἱ ἐντόσθιοι σκώληκες παρετηρήθησαν ἐπανεληγμένως εἰς τε τοὺς μῦς καὶ τὴν ἐγκεφαλικὴν χώραν τῶν ἀνθρώπων. — Ἴδὲ Wyatt's Physiology σελ. 148.

ρόμοιοι υλικόν) πλάσμα τὸ ὁποῖον ὑπέ-
ρέβαινε κατὰ τὸ πνεῦμα τὸν κατασκευα-
στὴν του διότι τοσαύτη ἦτον ἡ δύναμις
τοῦ λογικοῦ του ὥστε εἰς διάστημα ἐνὸς
δευτερολέπτου ἔκαμνε ὑπολογισμοὺς τό-
σον ἐκτεταμένους καὶ πολυπλόκους ὥστε
μόλις εἰς διάστημα ἐνὸς ἔτους θὰ ἠδύ-
ναντο νὰ τοὺς κάμωσι 50,000 ἐκ τῶν
συνήθων ἀνθρώπων (1). Ἐτερος ὅμως μά-
γος ἔτι ἐπιτηδειότερος κατεσκεύασε δι'
ἑαυτὸν παντοδύναμόν τι πρᾶγμα ὅπερ
δὲν ἦτον οὔτε ἄνθρωπος οὔτε ζῶον ἀλλ'
ὅπερ εἶχεν ἐγκέφαλον μολύβδινον ἀνα-
μεμιγμένον μετὰ ὕλης μελανῆς ὡς ἡ
πίσσα, εἶχε δὲ προσέτι δακτύλους τοὺς
ὁποίους μετεχειρίζετο μετὰ ταχύτητος
καὶ ἐνεργητικότητος ἀπιστεύτου διότι
χωρὶς τὸν παραμικρότερον κόπον ἦτον
ἰκανὸν νὰ γράφῃ 20,000 ἀντίγραφα τοῦ
Κοραίου εἰς μίαν ὥραν τοῦτο δ' ἔξετέ-
λει μετὰ τοσαύτης τελειότητος ὥστε με-
ταξὺ ὄλων τούτων τῶν ἀντιγράφων οὐ-
δεὶς ἤθελε δυνηθῆ νὰ εὔρῃ ἐν παραλλάσ-
σον τοῦ ἄλλου ἔστω καὶ κατὰ τὸ πάχος
τῆς λεπτοτέρας τριχός. Τὸ πρᾶγμα τοῦ-
το εἶχε τοσοῦτον καταπληκτικὴν ἰσχὺν
ὥστε δι' ἐνὸς μόνου φυσημάτος του ἠδύ-
ναντο νὰ καταστρέψῃ τὰς κραταιότερας
αὐτοκρατορίας καὶ νὰ ἰδρῦσῃ ἄλλας
ἀλλὰ τὴν ἰσχὺν του ταύτην ἐξήσκει ἐξ
ἴσου διὰ τὸ καλὸν καὶ διὰ τὸ κακόν (2).

— Γελοῖον! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Μεταξὺ τῶν νεκρομάντεων ἐκείνων
ὑπῆρχεν εἰς ἕχων εἰς τὰς φλέβας αἷμα
σαλαμάνδρας διότι οὐδόλως ἐδυσκολεῦε-
το νὰ καθήσῃ, διὰ νὰ καπνίσῃ τὴν κα-
πνοσύριγγά του, ἐπὶ πεπυρακτωμένου
κλιβάνου μέχρις ὅτου ἐκεῖ ἐψηθῆ καλῶς
τὸ γεῦμά του (3). Ἄλλος ἐγνώριζε τὴν
τέχνην νὰ μεταβάλλῃ εἰς χρυσὸν τὰ
κοινότερα τῶν μετάλλων χωρὶς καὶ νὰ
τὰ παρατηρῇ διαρκούσης τῆς ἐργασίας
ταύτης (4). Ἄλλος εἶχε τοσαύτην λεπτό-
τητα ἀφῆς ὥστε κατεσκεύαζε σύρμα με-

τάλινον τόσῳ λεπτὸν ὥστε μόλις ἠδύ-
ναντό τις νὰ τὸ διακρίνῃ (1). Εἷς ἄλλος
εἶχεν τοσαύτην ταχύτητα ἀντιλήψεως
ὥστε ἐμέτρα ὅλας τὰς κινήσεις σφαι-
ρας ἐλαστικῆς ἥτις ἔκαμνε 900,000,000
παλμοὺς κατὰ δευτερολέπτον (2).

— Παραμύθια! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

» Ἄλλος τις ἐκ τῶν μάγων τούτων διά-
τινος ῥευστοῦ, ὅπερ οὐδεὶς μέχρι τοῦ
νῦν εἶδεν, ἐπενήργει τοσοῦτον ἐπὶ τῶν
πτωμάτων τῶν φίλων του, ὥστε τὰ ἔ-
καμνε νὰ κινῶσι τοὺς βραχίονάς των, νὰ
λακτίζωσι καὶ ἐνίοτε μάλιστα νὰ ὀρ-
θοῦνται ἐπὶ τῶν ποδῶν των καὶ νὰ χο-
ρεύωσι κατὰ θέλησιν (3). Ἄλλος κατόρ-
θωσε νὰ δώσῃ εἰς τὴν φωνὴν του τοσαύ-
την ἔντασιν, ὥστε κατόρθωσε νὰ ἀκούη-
ται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τῆς γῆς εἰς τὸ
ἕτερον (4). Ἄλλος εἶχε τὸν βραχίονα
τόσῳ μακρὸν, ὥστε ἠδύνατο νὰ κάθηται
εἰς Δαμασκὸν καὶ νὰ γράφῃ ἐπιτολὴν
εἰς Βαγδάτιον ἢ εἰς ὅποιανδήποτε ἄλ-
λην ἀπόστασιν (5). Ἄλλος τις διέταττε
τὴν ἀστραπὴν νὰ κατέρχεται πρὸς αὐ-
τὸν ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ ἡ ἀστραπὴ κα-
τήρχετο εἰς τὴν πρόσκλησίν του, ὅπως
τῷ χρησιμεύσῃ ὡς παίγνιον (6). Ἄλλος
ἐλάμβανε δύο ὄξυτάτους ἤχους καὶ ἐκ
τῶν δύο παρήγε σιγὴν. Ἄλλος διὰ δύο
ζωηροτάτων φώτων παρήγε βαθὺ σκό-
τος (7). Ἄλλος παρήγε πάγον ἐκ κλιβά-

1) Ὁ Βολλαστῶν κατεσκεύασε σύρμα
πλατίνην, ὅπερ μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἦτον
ὄρατόν.

2) Ὁ Νεύτων ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ἀμφιβληστρο-
εἰδῆς γιτῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν
τοῦ ἰώδους χρώματος τοῦ φάσματος δονεῖται
900,000,000κις κατὰ δευτερολέπτον.

3) Ἡ Βολταϊκὴ στήλη.

4) Ὁ ἠλεκτρικὸς τηλεγράφος.

5) Τὸ τυπὸν σύστημα τοῦ ἠλεκτρικοῦ τη-
λεγράφου.

6) Τὸ ἀλεξικεραυνιον.

7) Συνήθιστα πειράματα τῆς φυσικῆς φιλο-
σοφίας — Ἐὰν δύο ἀκτῖνες ἐρυθραὶ ἀναχωροῦσαι
ἐκ δύο φωτεινῶν σημείων εἰσαχθῶσιν εἰς σκοτει-
νὸν θάλαμον, οὕτως ὥστε νὰ προσπέσωσιν ἐπὶ
λευκῆς ἐπιφανείας, καὶ ν' ἀπέχωσιν ἀλλήλων κατὰ
μῆκος ἐνὸς 0,0000258ου τοῦ δακτύλου, ἡ ἔντα-
σις των διπλασιάζεται. Τὸ αὐτὸ ἤθελε συμβῆν εἰάν
ἡ διαφορὰ των μῆκους εἶναι ὁποιοσδήποτε ἀκέ-
ρατος ἀριθμὸς, πολλαπλάσιος τοῦ κλάσματος ταύ-

1) Ἡ πρὸς ὑπολογισμὸν μηχανὴ τοῦ Bab-
bage.

2) Ἡ τυπογραφία.

3) Ὁ Σαβέρ καὶ τόσοι ἄλλοι.

4) Ἡ γαλβανοπλαστική.

νου πεπυρακτωμένου (1). Ἄλλος προσέταττε τὸν ἥλιον νὰ ζωγραφίσῃ τὴν εἰκόνα του, καὶ ὁ ἥλιος τὴν ἐξωγράφησε παραχρῆμα (2). ἄλλος ἐλάμβανε τὸ ἄστρον τοῦτο μετὰ τῆς σελήνης καὶ τῶν πλανητῶν, καὶ ἀφοῦ τὸ ἐξύγιζε μετ' ἀκριβείας μεγίστης κατεμέτρει τὸ βάθος καὶ ἀνεκάλυπτε τὴν στερεότητα τῆς ὕλης ἐξ ἧς εἶναι κατασκευασμένον. Ἄλλ' ὀλόκληρον τὸ ἔθνος τοῦτο ἔχει δεξιότητα τόσῳ καταπληκτικῇ ὡς πρὸς τὴν μαγείαν, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ παιδιά, καὶ αἱ γαλαῖ καὶ οἱ κοινότεροι κύνες τῶν οὐδόλως δυσκολεύονται εἰς τὸ νὰ ἴδωσιν ἀντικείμενα οὐδόλως ὑπάρχοντα ἢ ἐξαφανισθέντα πρὸ εἰκόσιν ἑκατομμυρίων ἐτῶν πρὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς (3).

του. Πολλαπλάσιον διὰ 2 1/4. 3 1/4 κτλ. παράγει ἔντασιν ὅσην πρὸς μίαν μόνην ἀκτίνα ἐνφ. πολλαπλάσιον διὰ 2 1/2 3 1/2 παράγει βαθύτατον σκότος.

Ἄνάλογα περάματα γινόμενα ἐπὶ τοῦ ἡχοῦ παρήγαγον ἀνάλογα ἀποτελέσματα.

1) Ἐάν ἐπὶ οἰσπνευματικῷ λόγῳ ἠέσμεν χωνευτήριον ἐκ πλατίνης διατροῦντες αὐτὸ διάπυρον καὶ γύσωμεν ἐντὸς αὐτοῦ θεϊκὸν ὄξύ, τὸ ὄξύ τοῦτο ἂν καὶ ἦναι τὸ πηχτικώτερον πάντων τῶν σωματῶν θὰ μείνῃ ἐντὸς τοῦ χωνευτηρίου χωρὶς οὐδεμίαν κλῆν σταγῶν αὐτοῦ νὰ ἐξατμιθῇ ἐπειδὴ δὲ τὸ θεϊκὸν ὄξύ ἔχει περίξ ἀπ' ἑαυτοῦ ἀτμόσφαιράν τινα, διὰ τοῦτο δὲν εὐρίσκειται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν παρειῶν τοῦ ἀγγείου. Τοῦτων οὕτως ἐχόντων ἂν εἰσαγάγωμεν ἐντὸς τοῦ χωνευτηρίου σταγόνας τινὰς ὕδατος, τὸ θεϊκὸν ὄξύ ἐρχόμενον εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν θερμῶν παρειῶν αὐτοῦ ἐξατμιῖται, ἢ δ' ἐξάτμισις γίνεταί τὸσον ταχέως ὥστε μετ' αὐτῆς καταναλίσκεται ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος ὅπερ πίπτει εἰς τὸν πυθμένα μεταβάλλει κατὰστασιν γινόμενον πάγος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν πᾶγον ἐκ πεπυρακτωμένου ἀγγείου.

2) Ἡ φωτογραφία.

3) Ἄν καὶ τὸ φῶς διατρέχει 167,000 μίλια κατὰ δευτερόλεπτον ἢ ἀπόστασις τοῦ ἀστερισμοῦ κύκνου (τοῦ μόνου ἀστερισμοῦ οὐτινος ἢ ἀπόστασις εἶναι θεβαιωμένη) εἶναι μεγάλη εἰς τόσον ἀκατανόητον βαθμὸν, ὥστε διὰ νὰ φθάσωσιν αἱ ἀκτίνες ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαιτοῦνται πλείονα τῶν δέκα ἔτη. Διὰ τοὺς ἀστῆρας τοὺς ἀπέχοντας πλείοτερον θὰ χρειάζονται εἰκοσιν ἢ χίλια ἔτη μεχριστότου τὸ φῶς αὐτῶν φθάσῃ μεχρὶς ἡμῶν. Ὡς ἐκ τούτου οὐδόλως εἶναι ἀπίθανον νὰ βλέπωμεν τώρα τὸ φῶς ἀστῆρων οἷτινες πρὸ πολλοῦ ἐξηρανίσθησαν.

— Ἀπίστευτον! εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες τῶν περιφήμων τούτων μάγων, ἐξηκολούθησεν ἡ Χαλιμᾶ χωρὶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον νὰ ταραχθῇ διότι τόσον συχνὰ καὶ τόσον βαναύσως τὴν διέκοπτεν ὁ σύζυγός της — αἱ γυναῖκες καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἐξόχων τούτων μάγων εἶναι τελειόταται καὶ λεπτόταται καὶ θὰ ἦσαν τὸ ἰδανικὸν τῆς καλλονῆς καὶ τῆς γυναικείας τελειότητος ἂν μὴ ὀλέθριον πεπρωμένον παρηκολούθει αὐτάς. Ἀπὸ τοῦ ὀλεθρίου τούτου πεπρωμένου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰς προφυλάξωσι· μέχρι τοῦδε οὔτε αὐτὴ ἢ θαυμασία ἰσχύς τῶν συζύγων καὶ τῶν πατέρων τῶν.

— Τί εἶναι αὐτό; εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

»Κακοποιοῦν τι πνεῦμα ἐκ τῶν προσπαθούτων νὰ πράττωσι πάντοτε τὸ κακὸν ἐνέπνευσεν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ὠραίων ἐκείνων γυναικῶν τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ καλλονὴ συνίσταται εἰς τινα κυφώματα, τῶν ὁποίων ἡ καθ' ὑπερβολὴν χρήσις κάμνει ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ διακρίνῃ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τὰς καμήλους (1).»

— Παῦσε πλέον! εἶπεν ὁ βασιλεὺς· δὲν δύναμαι, οὐδὲ θέλω νὰ ὑποφέρω περισσότερον· μοῦ ἐπροξένησες τρομερὸν πονοκέφαλον μετὰ τὰ χοιδροειδῆ ψεῦδη σου. Ἄλλως δὲ, καθὼς βλέπω ἤρχισε νὰ ὑποφώσκῃ ἡ ἡμέρα. Πρὸ πόσου καιροῦ εἴμεθα νυμφευμένοι; Ἡ συνειδήσις μου ἀρχίζει πάλιν νὰ με ἐλέγχῃ. Καὶ ἔπειτα ἡ κάμηλος ἐκείνη... μήπως με ἐκλαμβάνεις δι' ἀνοητον; Ὅπως καὶ ἂν ἦναι τὸ καλλίτερον ὁποῦ ἔχεις νὰ κάμης εἶναι νὰ σηκωθῆς καὶ νὰ διατάξῃς νὰ σὲ ἀπαγορήσωσιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι, ὡς λέγει τὸ Ἰτισι-τσεορνὸτ ἐλύπησαν καὶ ἐξέπληξαν τὴν Χαλιμᾶ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἤξευρεν ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο καθ' ὑπερβολὴν πείσμων καὶ ἀνέκκλητος εἰς τὰς ὑποφάσεις μου ὑπέκυψε μετ' ἐγκαρτερίσεως εἰς τὴν τύχην της. Μεγάλως ὁμως ἐπαρηγορήθη (ἐνφ. προσέδενον τὸ ὀλέθριον σχοινοῦν περὶ τὸν τράχηλόν της), συλλογιζομένη ὅτι μέ-

1) Εἶδος συρμού.

γα μέρος τῆς ἱστορίας τῆς ἔμενεν ἀκόμη, καὶ ὅτι τὸ ὀξύθυμον τοῦ βαρβάρου συζύγου τῆς ἐτιμωρεῖτο ἀρκούντως διότι οὗτος δὲν ἤθελε ἀκούσει πλέον τόσου λαμπρὰς ἱστορίας.

(Ἐκ τῶν τοῦ EDGAR PÖE.)

ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΟΥ

ΔΙΑΒΟΛΟΥ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΕΙΣ

(Συνέχ. καὶ τέλος.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

ΡΑΠΗΝΙΕΡ, ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(ὁ ἰππότης εἰσέρχεται διὰ τῆς πρὸς ἀριστερὰν μικρᾶς θύρας.)

ΡΑΠΗΝΙΕΡ

Ἐφυγαν δρομαῖοι!.. μ' ἐξέλαβον ἴσως ὡς φάντασμα... ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο ἀπίθανον!.. καθ' ὅσον μάλιστα εἶμαι καὶ νηστικός. (βλέπων τὸν Γωτιέρον ἀκολουθοῦντα κατόπιν του.) Ἐδῶ εἰς ἀκόμη;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΑΠΗΝΙΕΡ

Νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ!..

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (μετὰ δυσπιστίας)

Ναί.

(ἔξέρχεται διὰ τῆς εἰς τὸ βάλου πρὸς ἀριστερὰν θύρας.)

ΣΚΗΝΗ Σ΄.

ΡΑΠΗΝΙΕΡ, μόνος.

Αὐτὸς δὰ ὁ ἔξυπνος εἶνε πάρα πολὺ ὀχληρὸς! Πάντοτε μέσ' ἑς τὰ πόδια σου εὐρίσκεται!.. Ὅ,τι συμβαίνει ἐνταῦθα γίνεται δι' ὄχι καλὸν σκοπὸν... Εὐτυχῶς ὁ Σερνὺ μᾶς ἔκαμε τὴν χάριν καὶ ἔστειλεν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον ἐκεῖνον τὸν ἐνσάρκωμένον διάβολον... Ὁ Σατανᾶς ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ἄδην, ὅπουθεν πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι δὲν θὰ

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β΄.]

ἐπιστρέψῃ πλέον.. Ἄλλὰ ἀφήκε Ἀπομνημονεύματα.. Τι ἀνόητος ἐπιπόνησις!.. Ὅλος ὁ κόσμος εἶνε ἀναμεμιγμένος εἰς αὐτά. Δι' αὐτὰ ἴσα ἴσα τὰ διαβολοαπομνημονεύματα ἔκαμα τόσου δρόμον καὶ ἀνεχώρησα χωρὶς τὴν εἶδῃσιν τῶν εὐγενῶν συγγενῶν μου, ἀφήσας αὐτοὺς ἐν Τάρβῃ ὅπου ἡμεθα πάντες συνηγμένοι πρὸς διανομὴν τῆς κληρονομίας... Μόνος μου ἐγὼ ἐδῶ, θὰ ἐφεύρω μέσον, ὥστε νὰ ἐξελείψω πᾶν ἕχνος τοῦ ὀχληροῦ ἀνεκδότου.. Ἄλλ' ἀκούω θόρυβον.. Ἄς κρυφθῶ!..

(κρύπτεται ὀπίσθεν τῆς πρὸς ἀριστερὰν πλαγίας θύρας.)

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

ΡΑΠΗΝΙΕΡ (κεκρυμμένος), ΚΟΜΗΣΣΑ, ΓΩΤΙΕΡΟΣ.

ΚΟΜΗΣΣΑ

(πρὸς τὸν Γωτιέρον εἰσερχόμενον ἀπὸ τοῦ βάλου τῆς σκηναῖς, δεξιόθεν.)

Ἐδῶ μ' εἶπεν ὁ θυρωρὸς νὰ περιμένω τὴν Βαρώνην, ἣν εἰδοποίησαν περὶ τῆς ἀφίξεώς μου;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἄϊ, λάβε διὰ τὸν κόπον σου.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (μετὰ ταπεινότητος.)

Ὅχι.

(ἔξέρχεται διὰ τῆς δεξιόθεν θύρας.)

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἴδου ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ὑποδοχῆς πολὺ ὀλίγον ἔξυπνος ἢ πάρα πολὺ σκεπτικός!.. Ἄλλ' ἔρχονται.. ἄς παρατηρήσωμεν πρὶν ἢ φανῶμεν.

(ἄδει.)

Ἐρχίσθην, κ' ἰδοὺ ἔσπευσα

Ἐδῶ νὰ εὐρεθῶ.

ἀλλὰ νὰ μείνῃ ἄγνωστον
πάρα πολὺ ποθῶ...

(Κρύπτεται ἐντὸς τοῦ πρὸς δεξιὰν πλαγίου δωματίου.)

ΣΚΗΝΗ Η΄.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ, ΚΟΜΗΣΣΑ (κεκρυμμένοι), ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ, ΓΩΤΙΕΡΟΣ,

(ὅστις ἀφ' οὗ εἰσῆλθε πηγαίνει εἰς προὔπαντησιν τοῦ Μαρκέσιου ἐμφανισθέντος εἰς τὴν πρὸς ἀριστεράν θύραν ἐν τῷ βᾶθει τῆς σκηνῆς.)

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Καλέ μου ἄνθρωπε, εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ λεγομένη βαρώνη Ρογκερόλ δὲν ἀνεχώρησεν ἀκόμη εἰς Γερμανίαν καὶ ὅτι εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν ἑπαυλίαν;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(θεωρῶν αὐτὸν μετὰ προσοχῆς.)

Ναί.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Λοιπὸν, πῆγαυε νὰ τῆ εἴπῃς ὅτι ξένοισ τις ζητεῖ νὰ τῆ ὀμιλήσῃ. (ὁ Γωτιέρος τὸν παρατηρεῖ, τῷ νεύει ἀρνητικῶς καὶ ἐξέρχεται.) Ἐδῶ εἶνε λοιπὸν... Δὲν εἶνε παράξενον ἐκεῖνος ὁ διάβολος τοῦ χοροῦ νὰ τῆ ἔγραψε νὰ μᾶς περιμένῃ..

(ὁ Μαρκέσιος ἵσταται εἰς τὸ βᾶθος τοῦ θεάτρου ὀπισθεν τῶν πλαγιῶν θυρῶν.)

(ἄδουν ὁμοῦ ὁ ΡΑΠΙΝΙΕΡ ἡμιανοίγων τὴν πρὸς ἀριστερὰ θύραν καὶ ὁ ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ.)

Ἄφ' οὗ ὤρκισθην, ἔσπευσα ἐδῶ νὰ εὐρεθῶ· ἀλλὰ νὰ μείνῃ ἄγνωστον πάρα πολὺ ποθῶ..

ΚΟΜΗΣΣΑ

(ἀνοίγουσα τὴν πρὸς δεξιὰν θύραν.)

Ὁρκίσθην ὅτι σήμερον Ἐδῶ θὰ εὐρεθῶ Ἄλλὰ νὰ μείνῃ ἄγνωστον πάρα πολὺ ποθῶ..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (κατ' ἰδίαν)

Τίποτε πλέον δὲν ἀκούω..

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἦτον ἀνύπαρκτος ἡ ταραχή..

(ὁ Ῥαπινιέρ καὶ ἡ Κόμησσα εἰσέρχονται εἰς τὴν σκηνὴν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Μαρκέσιος προχωρεῖ ὥστε εὐρίσκονται καὶ οἱ τρεῖς τῶν ἀπέναντι ἀλλήλων.)

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ὁ Ῥαπινιέρ!, ὁ Μαρκέσιος!..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἦ κόμησσα! ὁ Ἴπποτης!..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ὁ Μαρκέσιος!, ἡ Κόμησσα! κύτταξ' ἐκεῖ!.. τί συνάντησις!..

ΚΟΜΗΣΣΑ

Παράδοξος!

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἀπρόβλεπτος!..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Καὶ πῶς ἦτο τοῦτο νὰ ἔλθῃτε ἐδῶ χωρὶς νὰ εἰπῆτε λέξις;

ΚΟΜΗΣΣΑ τῷ ΜΑΡΚΕΣΙΩ

Ἄλλ' ὑμεῖς;

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ τῷ ΙΠΠΟΤῃ

Ῥαπινιέρ!

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Διότι, ἀνηκούσης εἰς ἡμᾶς τῆς ἐπαύλεως Ῥογκερόλ... .

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἦτο ἀπλούστατον νὰ ἔλθῃτε ἐνταῦθα καὶ νὰ κάμετε κατοχὴν... .

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἀληθινά; Αὐτὴ εἶνε ἡ αἰτία;..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἄλλὰ... .

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἀκούσατε, φίλτατοί μου συγγενεῖς· ἂς εἶμεθα εὐλικρινεῖς· ἤλθομεν ἐνταῦθα καὶ οἱ τρεῖς μας, διότι ὁ νέος ἐκεῖνος τοῦ χοροῦ... ὁ Διάβολος, μᾶς παρήγγειλε νὰ τὸν περιμεινῶμεν ἐδῶ.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Μάλιστα· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἀπέθανε... .

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἀπέθανεν.. εἶνε ἀληθές.. ἀλλὰ τὸ ἔχνος μυστηρίων τινῶν ὑπάρχει εἰσέτι.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Κατὰ δυστυχίαν!

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Κατὰ δυστυχίαν!

ΚΟΜΗΣΣΑ τῷ ΙΠΠΟΤῆ

Ἔχετε λοιπὸν ἰσχυροὺς λόγους ὥστε
νὰ φοβῆσθε τὰ Ἀπομνημονεύματα;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ τῷ ΜΑΡΚΕΣΙΩ

Καὶ ὑμεῖς;

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ τῇ ΚΟΜΗΣΣῃ

Καὶ ὑμεῖς;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Εἴτε ἐπικίνδυνα εἶτε μὴ, πρέπει νὰ
τὰ ἐξαφανίσωμεν.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἄλλὰ τίς τὰ ἔχη τώρα;

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἡ βαρῶν ἀναμφιβόλως.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Εἰξεύρετε ὅτι αὕτη πάλιν ἐγκατεστά-
θη ἐν τῇ ἐπαύλει;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ναί... καὶ μάλιστα τὴν εἰδοποίησα
ὅτι ξένη τις θέλει νὰ τῇ ὀμιλήσῃ.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Πολὸν ἐβιάσθητε... διότι τώρα μετ'
ὀλίγον ἐκείνη θὰ ἔλθῃ... τί νὰ κά-
μωμεν;

ΚΟΜΗΣΣΑ

Πρέπει νὰ τὴν περιμεινῶμεν καὶ νὰ
διαπραγματευθῶμεν μετ' αὐτῆς ὑπὸ ὄρους
ἐντίμους δι' ὅλους μας.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Μάλιστα... ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον· νὰ
ἐξαφανισθῶσι τὰ Ἀπομνημονεύματα χω-
ρὶς νὰ τὰναγνώσῃ τις.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Αὐτῆς τῆς γνώμης εἶμαι κ' ἐγώ..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἐννοεῖται... Ἄλλ' ἀκούω θόρυβον·
ἀναμφιβόλως ἡ βαρῶν εἶνε.. Ἄς συ-
νασπισθῶμεν...

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ, ΒΑΡΩΝΗ, ΡΑΠΙΝΙΕΡ, ΚΟΜΗΣΣΑ.

ΒΑΡΩΝΗ

Ἄ!...

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Συγγνώμην, Κυρία, ἐὰν σᾶς ἀνησυ-
χῆσαμεν.

ΒΑΡΩΝΗ (κατ' ἰδίαν)

Ἡ ἀπειλὴ ἄρα γε τοῦ κυρίου Ῥοβί-
νου τοὺς ἔφερεν ἐνταῦθα;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἐλπίζω ὅτι τὴν φορὰν ταύτην θὰ εἴ-
μαι εὐτυχέστερος, ἢ κατὰ τὴν τελευ-
ταίαν συνέντευξίν μας ἐν τῷ ὑποστατι-
κῷ τῆς Κυρίας Ζιρώ.. Δὲν κατορθώ-
σαμεν τότε νὰ συνεννοηθῶμεν... Ἀπη-
τεῖτε τότε, νομίζω, εἰκόνα τινά.

ΒΑΡΩΝΗ

Μάλιστα, κύριε..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ σᾶς τὴν
δώσῃ τις σήμερον..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Καὶ τοῦτο οὐχὶ ἐκ κακῆς προθέσεως
ἡμῶν... ἀλλὰ διότι... τὴν εἰκόνα ἐκεί-
νην δὲν τὴν ἔχομεν πλέον.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἀπροσδόκητόν τι συμβάν.. κλοπή..

(ἡ βαρῶν ἡ κάμνει κινήσιν τινα.)

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἄ! κυρία, πιστεύσατέ το...

ΒΑΡΩΝΗ

Πιστεύω, τῷ ὄντι, ὅτι ἡ εἰκὼν δὲν
εἶνε πλέον εἰς χεῖράς σας.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Τὸ συμβάν ὅμως τοῦτο ἔσχε πρὸς
τούτοις καὶ ἀποτέλεσμα ὠραϊότατον—
δι' ἡμᾶς τοῦλάχιστον—διότι μᾶς ἔδωκε
νύξιν περὶ τινος ραδιούργου, περὶ τινος
καλουμένου Ῥοβίνου.

ΒΑΡΩΝΗ

Κύριε, δὲν δύναμαι νὰ συμμερισθῶ
τὴν γνώμην σας περὶ τοῦ νέου ἐκείνου.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ (ζωηρῶς)

Τὸν ἐγνωρίσατε ;

ΒΑΡΩΝΗ

Τὸν εἶδον μάλιστα.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (κατ' ἰδίαν) τῇ ΚΟΜΗΣΣΗ

Αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη τὰπομνημονεύ-
ματα...

ΚΟΜΗΣΣΑ (κατ' ἰδίαν)

Τρέμω!...

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ὁ κύριος οὗτος Ῥοβίνος ἦτο ἄνθρω-
πος ραδιοῦργος.. δὲν εἶνε ἀλήθεια ;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ὅστις ἴσως θὰ σὰς ὑπεσχέθη ὅτι θὰ
κατορθώσῃ, ὥστε νὰ λάβῃτε ὀπίσω πε-
ριουσίαν τινὰ, ἦν ἀπολέσατε δι' ἀνεκ-
κλήτου ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου...
καὶ πιστεύσασα αὐτὸν τὴν ἐπάθετε πε-
ρίφημα.

ΒΑΡΩΝΗ

Καὶ τίς σὰς τὸ εἶπε ;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἄ, κυρία Βαρώνη, δὲν εἶνε ἀνάγκη
νὰ μοὶ τὸ εἴπωσι τοιοῦτων ἀνθρώπων
γέμει ὁ κόσμος ὅλος. Σὰς δίδουν ἐλπί-
δας πολλὰς μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ κερ-
δήσουν αὐτοὶ πολλὰ.. Ἐν τούτοις ὅμως
ἠλευθερώθημεν τοῦ κυρίου Ῥοβίνου...
ἀπέθανε.

ΒΑΡΩΝΗ

Ἀπέθανε!..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Φονευθεὶς εἰς μονομαχίαν!

ΚΟΜΗΣΣΑ

(τῇ Βαρώνη ἥτις φαίνεται ἐρωτῶσα αὐτήν.)

Εἶνε ἀληθέστατον.

(ἡ Βαρώνη φαίνεται τεθλιμμένη.)

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Εἰξεύρετε τίς ἦτο ἡ τακτικὴ τοῦ νέου
ἐκείνου τυχодиώκτου;.. Εἶχε συντά-

ξει ἐναντίον ἡμῶν οὐκ οἶδα τίνα λίβελ-
λον ἄτιμον.

ΒΑΡΩΝΗ

(μετὰ βλέμματος περιφρονητικοῦ.)

Λίβελλον ;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (κατ' ἰδίαν)

Αὐτὴ θὰ τὸν ἔχη.

ΚΟΜΗΣΣΑ (κατ' ἰδίαν)

Τὸ φοβοῦμαι!..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ῥαδιοῦργοι... εἰς Παρι-
σίους.. πρὸ πάντων, οὔτινες θηρεῦουσιν
ὑπόκωφόν τινα φήμην, συκοφαντίαν τι-
νὰ, τὴν ἀσπάζονται λοιπὸν, τὴν ἐπαυ-
ξάνουσι, τὴν σχολιάζουσι... καὶ τὴν
ἔχουν πάντοτε ἐπικρεμαμένην ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς τῶν ἄλλων, γυμνόνοντες τοὺς
δειλοὺς καὶ εὐπίστους καὶ ἐμπορευόμε-
νοι τὸ σκάνδαλον.

ΒΑΡΩΝΗ

(προσηλοῦσα ἐπ' αὐτῶν τὸ βλέμμα της.)

Ταῦτα πάντα ὅμως τὰ περιφρονεῖ
πᾶς γινώσκων ἑαυτὸν ἀνεπίληπτον.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Καὶ ἡμεῖς τοῦτο ἴσα ἴσα ἐκάμαμεν
ἐφ' ὅσον ἔζη ὁ κύριος Ῥοβίνος.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (κατ' ἰδίαν)

Ἐξ ἄπαντος αὐτὴ δὲν τὰ ἔχει...

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Ἀλλὰ σήμερον θέλομεν νὰ προσενε-
χθῶμεν πρὸς ὑμᾶς ἄλλως πως.

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Καὶ τοῦτο, διότι οὐδεὶς πλέον δύνα-
ται νὰ μᾶς φοβήσῃ διὰ τῶν μυθωδῶν
ἐκείνων Ἀπομνημονευμάτων.

ΒΑΡΩΝΗ

Ἄλλὰ, κύριε, ἐγὼ τὰ ἔχω.

ΠΑΝΤΕΣ

Ἄ!...

ΒΑΡΩΝΗ

Ἐμμένουσα ὅμως πιστὴ εἰς τὸν λό-
γον, ὃν ἔδωκα εἰς τὸν κύριον Ῥοβίνου
δὲν τάνεγνωσα εἰσέτι...

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Καὶ θὰ τὰ ἐξαφανίσητε; ..

ΒΑΡΩΝΗ

Ὁ θάνατος τοῦ νέου ἐκείνου μοὶ ἐπιβάλλει ἐτέραν ὑποχρέωσιν... θέλω νὰ ἴδω ἂν ἐντὸς τῶν χαρτίων ἐκείνων εὐρίσκεται...

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Τί; τίτλος τις; ... Ἄλλ' ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτος, θὰ τὸν παρουσίαζεν ὁ κύριος Ῥοβίνος ἀμέσως εἰς τὸ δικαστήριον.

ΒΑΡΩΝΗ (κατ' ἰδίαν)

'Αληθινά.

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Πιστεύσατέ μοι, Κυρία, ἐν μόνον ὄπλον ἐνυπάρχει εἰς τὰ λεγόμενα ταῦτα Ἀπομνημονεύματα καὶ τοῦτο ἀνάξιον ὑμῶν.

ΚΟΜΗΣΣΑ

Καὶ ὕπερ δυνατὸν νὰ μᾶς βλάψῃ.. χωρὶς καὶ νὰ σᾶς ὠφελήσῃ...

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Συγκατίθεσθε λοιπὸν νὰ τὸ συντρίψετε αὐτὸ τὸ ὄπλον;

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Καὶ ὄχι βεβαίως δωρεάν... θὰ σᾶς προσφέρωμεν εἰς ἀντάλλαγμα...

ΒΑΡΩΝΗ (περιφρονητικῶς)

'Αποζημιώσιν τινα;

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Κᾶτι καλλίτερον...

ΒΑΡΩΝΗ

Τί λοιπὸν;

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Θὰ σᾶς ἐπιτρέψωμεν νὰ λάβετε τὸ ὄνομα Ῥογκερὸλ.

ΒΑΡΩΝΗ (μετὰ χαρᾶς)

Ἡ κόρη μου θὰ λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της;

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε ἄσχημος τιμὴ διὰ τὰ ἄθλια χαρτία...

ΒΑΡΩΝΗ

Ναί, ναί. Καὶ ἂν δὲν περιέχωσι τὰπομνημονεύματα τίτλον τινα ὠρισμένον ὑπὲρ ἐμοῦ...

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Λοιπὸν θέλετε καὶ καλὰ νὰ τὰναγνώσητε;

ΒΑΡΩΝΗ

Μείνατε ἤσυχοι... Μόνη μου θὰ τὰ ἀναγνώσω καὶ ὄχι ἄλλος.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Πρὸς τί τάχα;

ΒΑΡΩΝΗ

Διότι οὕτω θέλω...

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

'Εστω... Καὶ θὰ δώσητε ὀριστικὴν ἀπάντησιν;

ΒΑΡΩΝΗ

'Εντὸς μιᾶς ὥρας, παρ' ἐμοί..

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

'Εμείναμεν σύμφωνοι; ...

(συνοδεύουσι μέχρι τῆς θύρας τὴν Βαρώνην ἡτις τοὺς χαιρετεῖ.)

ΣΚΗΝΗ Γ΄.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ, ΚΟΜΗΣΣΑ, ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ (μεθ' ὀρμῆς.)

Τὸ εἴξευρα ἐγὼ ὅτι θὰ ἐσυνθηκολόγει ἡ Βαρώνη χωρὶς πολλὰ πολλὰ..

ΚΟΜΗΣΣΑ

Δυστυχῆς, Βαρώνη!..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Πόθεν αὕτη ἡ συγκίνησις; Κόμησσαι; Τώρα πρέπει νὰ χαρῶμεν..

ΚΟΜΗΣΣΑ

'Αλλ' ἡ Βαρώνη θάναγνώσῃ τὰπομνημονεύματα καὶ θὰ μάθῃ...

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Τί πειράζει; Αὕτη θάναχωρήσις εἰς Γερμανίαν μετὰ τοῦ τιμητικοῦ τίτλου μὲ τὸν ὅποιον ἔμεινεν εὐχαριστημένη..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ (φαιδρός)

Καὶ τότε θὰ χαρῶμεν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν κληρονομίαν. Τὸ γοτθικὸν τοῦτο οἰκημαγιέμον τοσοῦτων παραδόξων ἀναμνήσεων. Καὶ, ἰδοὺ, ἴσα ἴσα τὸ μυστηριώδες κωδώνιον, τοῦ ὁποίου οἱ θαυμάσιοι ἤχοι ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ φέρουσι, ὡς λέγουσι, δρομαίου τὸ στοιχειὸ τοῦ Ῥογκερόλ... ἂν θέλη τις νὰ πιστεύσῃ τὴν γελοίαν παράδοσιν..

(ἐξάγει τὸ κωδώνιον ἐκ τοῦ κιβωτίου.)

ΡΑΗΝΙΕΡ καὶ ΚΟΜΗΣΣΑ (γελῶντες)

Χὰ χὰ χὰ!..

(Ὁ Μαρκέσιος κρούει τὸ κωδώνιον καὶ ἀμέσως εἰσέρχεται ὁ Ῥοβίνος διὰ μικρᾶς τινος ἀριστερόθεν θύρας.)

ΠΑΝΤΕΣ (ἐκπληκτοί)

Ἄ! Θεέ μου!..

ΣΚΗΝΗ ΙΑ΄.

Οἱ αὐτοί, ΡΟΒΙΝΟΣ

ΡΟΒΙΝΟΣ (ἐπὶ τῆς φλιᾶς)

Παρών! Παρών!..
Ἰδοὺ ἐγὼ ὁ Σατανᾶς
Παρών! Παρών!

Μ' ἐπροσκαλέσατε, κ' εὐθύς
ὡς ὑπηρέτης εὐπειθῆς
Ἦλθον ἐγὼ ὁ Σατανᾶς...
Παρών!..

ΠΑΝΤΕΣ Οἱ ΛΟΗΟΙ

ὁ Σατανᾶς!..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

(πίπτων ἐπὶ τινος καθέδρας.)

Καὶ πάλιν αὐτὸς ἐδῶ! ἄχ! δὲν ἀντέχω!..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Βλέπετε, Κύριε, ὅτι δὲν ἀναγκάζω τοὺς φίλους μου νὰ μὲ περιμένωσι..

ΚΟΜΗΣΣΑ (μειδιῶσα)

Ἐξ ἅπαντος ἐδῶ ὑπάρχει τι σατανικόν.

ΡΑΗΝΙΕΡ

(εἰς τὸ βῆθος τοῦ θεάτρου ἔντρομος.)

Κἄτι! Κύριε, δὲν εἴσθε ἀποθαμμένος;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν πιστεύω.

ΡΑΗΝΙΕΡ

Καὶ ὅμως ὁ Σερνὺ σᾶς ἐφόνησε!..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τί εὔπατε; μ' ἐφόνησε; Ἐλησμονήσατε λοιπὸν τίς εἶμαι; Δὲν φονεύεται ὁ Σατανᾶς!..

ΚΟΜΗΣΣΑ

Ἦ Κύριε, ὅστις καὶ ἂν εἴσθε, ὅτι καὶ ἂν εἰξεύρετε, σᾶς βεβαιῶ ὅτι λογίζομαι εὐτυχῆς μαυθάνουσα ὅτι ἡ μονομαχία ἐκείνη δὲν ἔσχεν ἐκβασιν ὀλεθρίαν.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Σᾶς πιστεύω, Κυρία. Ὡς πρὸς τοὺς δύο δὲ εὐγενεῖς συγγενεῖς σας, ἐκείνοι εἶνε ἄνδρες γενναῖοι τὴν ψυχὴν ὥστε ἡ εἰδησις τοῦ θανάτου μου οὐδόλως τοὺς ἀπήλπισε. Δὲν λέγω ἀλήθειαν, ἐράσμιέ μου ἱππότα; δὲν λέγω ἀλήθειαν, γενναῖε Μαρκέσιε;

(τοὺς θωπεύει εἰς τὸν ὄμον.)

ΡΑΗΝΙΕΡ

Ἄ! εὐκολον εἶνε νὰ τὸ ὑποθέσητε, νέε μου φίλε! Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ πάντα εἰξεύρετε, ὃν ὑπερφυσικὸν, πρέπει νὰ εἰξεύρετε ὅτι ἤλθομεν ἐνταῦθα ἔχοντες σκοπούς...

ΡΟΒΙΝΟΣ

(ἀναβάντων ἐπὶ τῆς σκηνῆς.)

Ἐλεεινοὺς!..

ΡΑΗΝΙΕΡ

Παντάπασι! ἠρχόμεθα νὰ προτείνωμεν συμβιβασμὸν ἔντιμον!..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐτσι αἶ; συμβιβασμὸν ἔντιμον;... Ὅχι, Κύριοι, ὄχι συμβιβασμὸν... Ὁλόκληρον τὴν κληρονομίαν νὰ ἀποδώσητε τόσον τιμῶνται τὰ Ἀπομνημο-

νεύματα τοῦ Διαβόλου καὶ ἂν δὲν τὰ θέλετε σείς, εἰξεύρω τόσους ἐκδότας, οὔτινες εἶνε πρόθυμοι νὰ τὰγοράσωσι καὶ ἀκριβώτατα.. Δοιπὸν, Κύριοι, μὴ πραγματεύεσθε τὸ ἀντάλλαγμα τῆς τιμῆς σας!..

ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Μάλιστα ἄς τελειώσωμεν τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. Καὶ ποῦ εἶνε τὰ Ἀπομνημονεύματα ἐκεῖνα;..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐδῶ εἶνε· καὶ ἤδη ὑπάγετε νὰ προετοιμάσητε τὴν πράξιν ἣτις θάναγνωρίση τὰ δικαιώματα τῆς Βαρώνης. Σᾶς δίδω προθεσμίαν μιᾶς ὥρας.

ΡΑΗΝΙΕΡ (σιγῇ τῷ Μαρκεσίῳ)

Ἐλθετε μετ' ἐμοῦ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τῆς Βαρώνης· ἐκεῖνη ἀγνοεῖ εἰσέτι τὴν ἀφίξιν του.. Ὑπάρχει ἀκόμη ἐλπίς..

(ἄδουσιν ὁμοῦ.)

ΡΑΗΝΙΕΡ, ΜΑΡΚΕΣΙΟΣ

Δράμωμεν πρὸς τὴν βαρώνην
Χωρὶς πλέον νὰ σκεφθῶμεν...
Μᾶς ἐδόθη ὥρα μία...
Πρὶν παρῆλθ' ἡ προθεσμία
ἃς τὴν ἐπωφεληθῶμεν...

ΚΟΜΗΣΣΑ

Δράμωμεν πρὸς τὴν βαρώνην
χωρὶς πλέον νὰ σκεφθῶμεν...
κ' εἰς αὐτῆς τῆς συμμορίας
τάς ἀτίμους προσπάθειάς
ξεύρομεν νάντισταθῶμεν!..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δράμετε πρὸς τὴν βαρώνην
χωρὶς πλέον νὰ σκεφθῆτε...
Σᾶς ἐδόθη ὥρα μία...
Πρὶν παρῆλθ' ἡ προθεσμία,
δράμετε, ὠφεληθῆτε..

(ἀπέρχονται ἐκτὸς τοῦ Ῥοβίνου.)

Σ Κ Η Ν Η Ι Β'.

ΡΟΒΙΝΟΣ, μόνος.

Αἴ! αἴ! ἂν ὁ κύριος Σερνὺ μ' ἐφόνευε, θὰ ἦτο περίφημα! Δὲν θὰ ἔχανον οἱ φίλοι καιρὸν καὶ μόνοι μετὰ τῆς Βαρώνης... Εὐτυχῶς ὅμως εἰμ' ἐγὼ ἐδῶ καὶ

εἰδοποίησα τὴν Μαρίαν... Καὶ ἐκεῖνη θέλω νὰ ἴδω κατὰ πρότον.

(εἰσέρχεται ἡ Μαρία.)

Σ Κ Η Ν Η Ι Γ'.

ΜΑΡΙΑ, ΡΟΒΙΝΟΣ (ἄδουσιν ὁμοῦ.)

ΜΑΡΙΑ

Ἦλθες φυγὴ μου ποθητή...
Ἦλθες κ' ἡ ἔλευσις αὐτῆ
Χαράν χαράν μεγάλην
κ' ἐλπίδα φέρει πάλιν...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἦλθα ψυχὴ μου ποθητή
Ἦλθα κ' ἡ ἔλευσις αὐτῆ
Χαράν χαράν μεγάλην
κ' ἐλπίδα φέρει πάλιν...

Μήπως, τυχὸν, ἀμφέβαλες περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου;

ΜΑΡΙΑ

Ἀκούσατε λοιπὸν... ἡ ἔρις ἐκεῖνη... ἡ συμπλοκὴ ἐκεῖνη... ὅλοι οἱ κίνδυνοι οὐς διατρέξατε... διὰ τὴν μητέρα μου καὶ... δι' ἐμέ.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ὅταν τις ὅμως ὄλ' αὐτὰ τὰ ἐξώφλησε διὰ μιᾶς μόνου πληγῆς!...

ΜΑΡΙΑ

Τί; ἐπληρώθητε;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Οὐδὲ κἂν τὸ συλλογίζομαι πλέον... Ὁ κύριος Σερνὺ, ὅστις ἦτο κατὰ τὴν συνήθειάν του, πιωμένος, μ' ἐνόμισε νεκρὸν... Μὲ ἐκόμισαν λοιπὸν εἰς τὸ θεραπευτήριον, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἤμην εἰς κατάστασιν νὰ ἐξέρχομαι. Ἦδη, μέλλει νὰ συμπληρωθῇ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ μεγάλου μυστηρίου...

ΜΑΡΙΑ

Δοιπὸν ἐπετύχατε;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Καὶ πέρα τῶν ἐλπίδων μου!

MARIA

(μετὰ συστολῆς καὶ πονηρίας.)

Ἦμην βεβαία!.. Καὶ τώρα,.. κύριε Ῥοβίνε, ἔρχεσθε ἵνα ζητήσητε τὴν ἀμοιβὴν σας...

ROBINOS

Ἄχ! Μαρία!..

(λαμβάνει τὴν χειρὰ της.)

MARIA

Ἴσως ὁμως ἔχετε καὶ ἄλλην ιδέαν... εἴθε τόσο ἐνμετάβλητος.

ROBINOS

Ἐγώ;

MARIA

Ἐπειτα καὶ οἱ Παρίσιοι ἔχουν τόσα δελεάσματα. Εἰς τὸν χορὸν, παραδείγματος χάριν, τοῦ μαρκησίου Δορμιά ἦσαν τόσαι ὠραῖαι γυναῖκες! καὶ ὑμεῖς ἦσθε τόσο θελκτικός, καὶ τόσο περιποιητικός!

ROBINOS

Καὶ τίς σᾶς τὰ εἶπε ὁλ' αὐτά;...

MARIA (δηκτικῶς.)

Ὁ Βαλεντίνος... Καὶ ἠἔπε μίαν ὀλόκληρον ὥραν συνομιλία σας μετὰ τινος προσωπιδοφόρου γυναικός;

ROBINOS

Τί;

MARIA

Καὶ τοῦτο ὁ Βαλεντίνος μετὰ τὸ εἶπε. Καὶ τί τάχα; Ὑμεῖς μόνος θὰ εἰξεύρετε τὰ μυστικά τῶν ἄλλων;

Αἶ! τὸ δόμινον ἐκεῖνο
 μετὰ τὸν κανοῦν μανθῶαν;
 Ἄγγελος ἢ δαίμων ἦτο,
 καὶ τοὺς ἔρωτάς σας ὅλους
 τοὺς ἠρίθμει μ' εὐκολίαν;...
 Ἐπὶ τέλους τί σᾶς εἶπε;
 » Ἀπὸ πάσαν ἄλλην λείπε
 » καὶ ἀγάπα μόνον μίαν
 » τὴν Μαρίαν...»

Τὴν προτροπὴν ταύτην, Κύριε Ῥοβίνε, νομίζω καλὸν νὰ σᾶς ὑπειθυμίσω.

ROBINOS

Τί ὑποπτοὶ ἄνθρωποι... καὶ ἦτο δυ-

νατὸν ἐγὼ νὰ... (λαμβάνων τὴν χειρὰ της.)
 Ἄλλὰ τὸ δακτυλίδιον τοῦτο...;

MARIA

Μοὶ τὸ ἔδωκε θελκτικός τις κύριος ἐν τινι χορῷ!

ROBINOS (δυστάζων.)

Σὺ ἦσο, Μαρία;

MARIA

Βλέπετε ὅτι δύναται τις νὰ ἦναι σατανᾶς ὅπως καὶ ὑμεῖς καὶ νὰ εὐρίσκειται συγχρόνως καὶ ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Ῥογκερὸλ:

ROBINOS

Ἄναμφιβόλως! ναι, αἱ δύο ἐκεῖναι προσωπιδοφόροι τὰς ὁποίας ἐπροστάτευσα...

MARIA

Ἦσαν ἡ μήτηρ καὶ ἐγώ.

ROBINOS

Τώρα μαντεύω... Ἡ ἐξαφανισθεῖσα εἰκὼν!... Ἄλλ' ὅσα ἐν τῷ χορῷ με εἶπετε, ποῦ τὰ εἶχετε μάθει;

MARIA

Εἰς τ' Ἀπομνημονεύματα τοῦ Διαβόλου.

ROBINOS (ἐπιπληκτικῶς.)

Δοιπὸν τ' ἀνεγνώσατε;

MARIA

Δύο σελίδας μικρὰς μόνον... δὲν εἰξεύρω πῶς ἔγεινε... ἀλλὰ ἐν ᾧ ἐγύριζα ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὸ χειρόγραφον... ἦσαν δύο φύλλα ὄχι τόσο καλὰ ραμμένα... καὶ ἔπесαν... εἶδον ἐκεῖ τὸ ὄνομά σας... μάλιστα ἦτο τὸ τελευταῖον κεφάλαιον, ἐπιγραφόμενον Ῥοβίνος... Αἶ!... τ' ὁμολογῶ ἔλαβα ἀμέσως περιέργειαν... Τί νὰ σᾶς εἶπω ἡ ἐπιγραφή ἐκείνη μ' ἐνδιέφερε ὀλίγον... Ἀπέσπασα λοιπὸν τὰ φύλλα, τ' ἀνεγνώσα καὶ ἰδοὺ... λάβετέ τα.

(τῷ τὰ δίδει.)

ROBINOS

Τώρα ἐνωῶ τοὺς ἐμπιστευτικούς λόγους τοὺς ὁποίους μ' εἶχετε εἶπει ὑπό

τὴν προσωπίδα... Ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος
γεροσατανᾶς οὐδένα ἐλησμόνησεν ἐν τοῖς
Ἀπομνημονεύμασί του.

ΜΑΡΙΑ

Ἐπειράχθητε ἴσως διὰ τὴν ἀδιακρι-
σίαν μου...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐγὼ νὰ πειραχθῶ! ἴσα ἴσα ἢ περιέρ-
γειά σας μ' ἀποδεικνύει πόσον φρονη-
ζετε δι' ἐμέ.

ΜΑΡΙΑ

Μὰ δὲν ξεύρετε πόσον θὰ χαρῆ ἢ
μήτηρ!

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐπάγετε δεσποσύνη, Μαρία νὰ τὴν
εὔρητε· κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην οἱ
συγγενεῖς σας ταπεινοῦνται ἀναμφιβό-
λως ἐνώπιόν της.

ΜΑΡΙΑ (μετὰ τρόμου.)

Εἶν' ἐδῶ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Μὴ σᾶς μέλλῃ· ἐγὼ τοὺς ἔκαμα ὥστε
ὅλη ἐκείνη ἢ ἐπαρσίς των καὶ ἀγριότης
μετεβλήθη εἰς ἡμερότητα καὶ ταπεινω-
σιν... Πρὸς τοῦτο ἤρκεσε μία κρούσις
τοῦ κώδωνος τούτου.

ΜΑΡΙΑ

Ὅλα σας εἶνε μυστηριώδη, κύριε Ῥο-
βίνε... ὁ κώδων λοιπὸν οὗτος ἔχει με-
γάλην δύναμιν;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Μάλιστα· ἀφ' οὗ εἰς χεῖράς σας εὐ-
ρισκόμενος δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν
εὐτυχίαν μου.

ΜΑΡΙΑ

Τί ἐννοεῖτε;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀκουσον, Μαρία.

(ᾄδει.)

Ἄν ἢ τύχη τὸν Ῥοβίνον
ἐπὶ τέλους λυπηθῆ,
κ' ἢ Μαρία δι' ἐκεῖνον
πυλμὸν ἕνα αἰσθανθῆ,

(δεικνύων τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης κώδωνα.)

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β'.]

δράμε τότε, ὦ Μαρία,
εἰς τὸν κώδωνα αὐτόν,
ὃν ἢ Πρόνοια ἢ θεία
μᾶς φυλάττει πρὸ ἐπῶν...
Διὰ τῆς λεπτῆς χειρὸς σου
ψᾶσέ τον καὶ θὰ χροουστῆ,
καὶ ὁ μέλλων σύζυγός σου
θέλει παρουσιασθῆ...

ΜΑΡΙΑ (ζωηρῶς.)

Ὡ ὅτι δήποτε καὶ ἂν συμβῆ δὲν θὰ
λησμονήσω τὸ σύνθημα τοῦτο.

(Ἀπέρχεται.)

Σ Κ Η Ν Η Ι Δ'.

ΡΟΒΙΝΟΣ μόνος.

Ἀξιόλογα!.. ἔφθασα εἰς τὸ ἔπακρον
τῶν εὐχῶν μου... Ἄς ἀναγνώσωμεν καὶ
πάλιν τὰς δύο ταύτας σελίδας, ἵνα ἴδω-
μεν ἂν ἢ εἰκὼν δι' ἧς ὁ γέρον Σατὰν μὲ
παρέστησε ἐνεποίησεν εἰς τὴν Μαρίαν
κακὴν ιδέα,ν περὶ τοῦ μνηστήρός της
(ἀναγινώσκει.) Ἄφ' οὗ παρατηρήσω περὶ
ἐμέ, εἰς τὸν Ῥοβίνον θὰ δώσω πάσαν
μου ἐμπιστοσύνην διότι εἶνε πνευματώ-
δης (Αἰ, τοῦτο δὲν εἰμπορεῖ νὰ μὲ βλά-
ψῃ), θαρραλέος καὶ καρτερικός... δὲν
εἶνε χυρτοπαίκτης οὐδὲ ἄσωτος, καὶ θὰ
προοδεύσῃ... (ἰδοὺ εἰκὼν ἐπίτηδες διὰ
νὰ τὴν ἀναγνώσῃ μνηστή) Ἐν μόνον
ἐλάττωμα ἔχει (ὄχ! ὄχ! ὄχ!) ἐλάττω-
μα τῆς νεότητος καὶ τίποτε ἄλλο. Ἡ
Ἐλένη τὸν κάμνει νὰ λησμονήσῃ τὴν
Εὐφροσύνην... ἢ Καλλιόπην τὸν κάμνει
νὰ λησμονήσῃ τὴν Ἀσπασίαν... ἀλλ' ὁ
γάμος θὰ τὰ διορθώσῃ ὅλα. (Ἰδοὺ τώρα
ἐξηγοῦνται αἱ ἐπιπλήξεις τῆς Μαρίας.)
Μὴ δυνάμενος νὰ ὑπάγῃ ὁ ἴδιος εἰς
Ῥογκερόλ πρὸς τὴν Βαρώνην, ἣτις δὲν
μὲ γνωρίζει, τὸν Ῥοβίνον θὰ μεταχει-
ρισθῶ. (Εὐχαριστῶ, ὁ γέρον Σατανᾶς
ἤθελε νὰ γυμνώσῃ τὴν οικογένειαν Ῥογ-
κερόλ καὶ νὰ μεταχειρισθῆ ἐμὲ ὡς ὄργα-
νον τῶν πανουργιῶν του). Ὁ Ῥοβίνος
θὰ εὔρη τὸν ξυλουργὸν Ἰωάννην Γωτιέ-
ρον (Ἄ ναὶ τὸν βλάκα ἐκεῖνον!) καὶ θὰ
τῷ εἴπῃ τὰς τρεῖς ἐκείνας μυστικὰς λέ-
ξεις περὶ ὧν συνεφώνησεν ἐκεῖνος μετὰ
τοῦ στρατηγοῦ...» Τὰς μυστικὰς λέ-

Ξεις ; Ἄλλὰ δὲν τὰς εἰξεύρω... Ὁ Σατανᾶς ἀπέθανε χωρὶς νὰ φανερώσῃ τίποτε, χωρὶς κἄν νὰ τὰς γράψῃ... Αἱ, δὲν πειράζει! Οἱ ἐκ πλαγίου οὔτοι συγγενεῖς τῆς Βαρώνης θὰ ἔλθωσιν εἰς λογαριασμὸν διὰ μόνου τοῦ φόβου τῶν Ἀπομνημονευμάτων τούτων.

Σ Κ Η Ν Η Ι Ε'.

ΡΟΒΙΝΟΣ, ΜΑΡΙΑ, ΒΑΡΩΝΗ

(εἰσέρχονται δροματοὶ ἡ δὲ βαρὼνῃ πνιγομένη ὑπὸ λύπῃς ἀναγκάζεται ἅμα εἰσελθοῦσα νὰ καθίσῃ ταύτας δὲ ἀκολουθεῖ ἡ κυρία Ζιρώ.)

ΒΑΡΩΝΗ (μετ' ἀπελπισίας)

'Ἐκάησαν!.. ἐκάησαν!..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τί! Κυρία, τὰ χαρτῖα τὰ ὅποια σᾶς εἶχον ἐμπιστευθῆ...

ΒΑΡΩΝΗ

Μόλις εἶχον ἀρχίσει νὰ τ' ἀναγινώσκω καὶ δὲν εἰξεύρω πῶς χωρὶς νὰ ἐνοησῶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰππότης· ἀμέσως δέ...

ΡΟΒΙΝΟΣ

'Ἦψιστε Θεέ!.

ΜΑΡΙΑ

'Ἡ φλόξ τὰ πάντα κατέφαγε..

ΡΟΒΙΝΟΣ

'Ατιμία!

(Ἡ βαρὼνῃ διατελεῖ καθημένη καὶ ὄλως καταβεβλημένη.)

ΚΥΡΙΑ ΖΙΡΩ

Θάρρος, θάρρος, καλὴ μου κυρία!..

ΜΑΡΙΑ

᾽Ω! μῆτερ, ἐν μόνον πλέον ὑπολείπεται, ν' ἀναχωρήσωμεν..

ΡΟΒΙΝΟΣ (παρατηρῶν τὰ φύλλα)

Ν' ἀναχωρήσητε!.. ὄχι ἀκόμη... μ' ἀπέμεινε τελευταία τις ἐλπίς. Κυρία Ζιρώ!

(τῇ ὁμιλεῖ σιγῆ.)

ΚΥΡΙΑ ΖΙΡΩ

Εἶν' ἐκεῖ κάτω... περιφέρεται πέριξ τοῦ φρουρίου.

ΡΟΒΙΝΟΣ

'Ἦπαγε!

ΚΥΡΙΑ ΖΙΡΩ

Μάλιστα μάλιστα, κύριε Ῥοβίνε...

(ἐξέρχεται)

ΜΑΡΙΑ (πρὸς τὴν μητέρα της)

Τί θέλει νὰ κάμῃ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δεσποσύνη Μαρία, ἡ ἀδιακρισίασας ἐκείνη, δι' ἣν πρὸ ὀλίγου ἐμέμφεσθε τὸν ἑαυτὸν σας, ἦτο ἴσως θεῖα φώτισις!

ΒΑΡΩΝΗ (ἐγειρομένη)

Πῶς;

ΡΟΒΙΝΟΣ (παρατηρῶν τὰ φύλλα.)

Ναί, εἶνε πρόδηλον· ὑπάρχει μυστήριον, γνωστὸν εἰς ἐκείνον μόνον τὸν ἄνθρωπον... Εἰπέτε μοι, Κυρία... κατὰ τὰς πληροφορίας, ἃς ἔλαβον, ὁ σύζυγός σας κατέλιπε τὴν Γερμανίαν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν;

ΒΑΡΩΝΗ

Διέτριψεν εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἐν τῇ ἐπαύλει ταύτῃ καὶ ἔπειτα ἀνεχώρησεν εἰς Παρισίους.

ΜΑΡΙΑ

Καὶ ἐκεῖ ἐμέλλομεν νὰ τὸν εὔρωμεν· ἀλλ' οἴμοι!.. ὅτε ἐφθάσαμεν...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Μάλιστα εἰξεύρω... θάνατος αἰφνίδιος, ὅστις οὐδὲ καιρὸν κἄν τῷ ἔδωκε νὰ κάμῃ διαθήκην... οὐδὲ νὰ σᾶς γράψῃ... Ἄλλ' ἡ βραχεῖα διατριβὴ του ἐν τῇ ἐπαύλει εἶχε σκοπὸν, μυστήριόν τι, οὐδ' ἅτις τὰ ἴχνη εὑρίσκω εἰς τὰ χαρτῖα ταῦτα.. Ποῖον δὲ εἶνε τὸ μυστήριον τοῦτο... Εἰς ἓνα μόνον ἄνθρωπον τὸ ἐνεπιστεύθη ὁ βαρὼνος... καὶ ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος.

(δεικνύει τὸν Γωτιέραν εἰσερχόμενον.)

ΣΚΗΝΗ ΙΣΤ΄.

ΡΟΒΙΝΟΣ, ΒΑΡΩΝΗ, ΜΑΡΙΑ καὶ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΩΤΙΕΡΟΣ—
ΜΑΡΙΑ

Ὁ βλάξ;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ὁ βλάξ... ἀλλ' ὅμως τιμῆ, ὄνομα, περιουσία ἐξαρτῶνται ἐξ αὐτοῦ, ἐκ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους θὰ θελήσῃ νὰ εἴπῃ.. Εἶπε, ἀληθῶς, ἀμυδρά ἐλπίς. Ἐν τούτοις ἄς δοκιμάσωμεν... (πρὸς τὸν Γωτιέρον.) Φίλε μου, ἐγὼ σὲ προσεκάλεσα... Εἰξεύρεις τίς εἶμαι;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ὁχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Εἶμαι ὁ Ῥοβίνος, φίλος οικιακὸς, ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ ἔμπιστος τῆς κυρίας βαρώνης Ῥογκερόλ... (Ὁ Γωτιέρος παρατηρεῖ τὴν βαρώνην, ἣτις τῇ νεύει καταπρατικῶς.) Σὺ δὲ εἶσαι ὁ Ἰωάννης Γωτιέρος, ὁ ξυλουργός.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀνθρωπος τίμιος.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐχεις μεγάλην οἰκογένειαν.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Καὶ τὴν τρέφεις διὰ τῆς ἐργασίας σου.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Δὲν τὸν ἐλησμόνησες τὸν παλαιὸν σου κύριον, τὸν μακαρίτην βαρῶνα Ῥογκερόλ;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (ζωηρῶς)

Ὁχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὸν εἶχεν γνωρίσει μικρὸν παιδίον, πρὶν ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἦσο εἰς αὐτὸν ὅλος ἀφωσιωμένος.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐκτοτε ὅμως τὸν εἶδες πρὸ τεσσάρων ἐτῶν. Ἦλθεν καὶ διέτριψεν ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως μίαν νύκτα.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Σοὶ ἐνεπιστεύθη σπουδαῖόν τι μυστικόν;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (παρατηρῶν αὐτὸν)

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Χρήματα νομίζω... χαρτία; (Κατ' ἰδίαν παρατηρῶν τὸν Γωτιέρον μένοντα ἀκίνητον.) δὲν ἀποκρίνεται!... (δυνατά.) Ἐπὶ τέλους λέγε, σ' ἔδωκε παρακαταθήκην τινὰ νὰ τὴν φυλάξῃς;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ.

Ὁχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Νὰ τὴν παραδώσῃς εἰς τίνα;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ὁχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ (κατ' ἰδίαν)

Ξυλουργός... (δυνατά.) Νὰ τὴν κρύψῃς;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (ζωηρῶς)

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Εἰς τὸν τοίχον;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐντὸς ὑπογείου;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(καταβιβάζων τοὺς ὀφθαλμούς του)

Ὁχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἐντὸς σκευοθήκης;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ὁχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ (τεταραγμένος)

Ἄς ἴδωμεν... Ὁ στρατηγὸς σ' εἶπε. Γωτιέρε ἔπαρε τὰ ἐργαλεῖά σου· σὺ δὲ

ἐπήρες τὸ σφυρίον σου καὶ λάσπην· καὶ ὁ στρατηγὸς σὲ ὠδήγησεν... εἰς τί μέρος τῆς ἐπαύλεως; τοῦτο δὲν τὸ καλοεθυμοῦμαι... ἔλα βοήθει με νὰ τὸ ἐνθυμηθῶ...

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

ἽΟχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ (ἀνοπομονῶν)

Ἐγὼ εἰξεύρω καλὰ ὅτι ὁ στρατηγὸς σὲ παρήγγειλε νὰ μὴ μαρτυρήσῃς τὸ μυστικὸν εἰς κανένα ἄλλον ἐκτὸς μόνου εἰς ἐκείνον ὅστις ἤθελεν εἰπεῖ τρεῖς λέξεις τὰς ὁποίας ἐσυμφωνήσατε ὁ στρατηγὸς καὶ σύ.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (μετ' ἐκπλήξεως)

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὰς τρεῖς αὐτὰς λέξεις, ἐγὼ τὰς εἴξευρα... ἀλλὰ τὰς ἐλησμόνησα... Ὁ στρατηγὸς τὰς εἶχεν εἰπεῖ εἰς ἐμέ· ἐὰν σοῦ τοὺς εἶπω.. ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν εἶνε τώρα ἀποθαμμένος.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(μεθ' ὑπερβολικῆς θλίψεως.)

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ὁ τι εἶχεν ἐκεῖνος δὲν εἶνε τώρα τῆς χήρας του καὶ τῆς κόρης του;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Καὶ ὁ κρυμμένος θησαυρός;.. δὲν πρέπει νὰ τὸν φανερώσῃς εἰς αὐτάς;.. Ἰδέ τας πῶς σὲ παρακαλοῦν!..

ΒΑΡΩΝΗ καὶ ΜΑΡΙΑ

Ναί, Γωτιέρε μου, ναί!..

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(παρατηρήσας τὴν Βαρώνην καὶ τὴν Μαρίαν.)

ἽΟχι.

(στρέψας τὴν κεφαλὴν του κλαίει.)

ΡΟΒΙΝΟΣ

ἽΩ!... πόσον σκληρὸν εἶνε ἐνίοτε ἡ τιμιότης ὅταν λείπη τὸ λογικόν! (ἀπομακρύνεται ἀπηλπισμένος· μετὰ μικρὸν ὅμως ἀναλαμβάνων θάρρος ἀρχίζει πάλιν τὴν ἔφοδον.) ἽΑλλ' ἀφοῦ οὐδεὶς πλέον ὑπάρχει νὰ εἴπη

τὰς τρεῖς ἐκείνας λέξεις, θὰ μείνη λοιπὸν αἰωνίως κεκρυμμένη ἢ παρακαταθήκη ἐκείνη; (ὁ Γωτιέρος ποιεῖ σχῆμα καταφατικόν.) ἽΩστε θ' ἀφήσῃς τὰς καλὰς σου κυρίας ν' ἀναχωρήσωσι, πτωχαὶ τεθλιμμένοι καὶ ἐξηυτελισμένοι, ἐν ᾧ σύ ἠδύνασο νὰ ταῖς ἀποδώσῃς τὴν τιμὴν τὴν κοινωνικὴν των τάξιν καὶ τὴν περιουσίαν;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ (κλαίων.)

Ναί.

ΡΟΒΙΝΟΣ

ἽΩ! μάτην λέγεις ὄχι... ὄχι!.. ἽΗμεῖς ὅμως θὰ κάμωμεν καταμήνυσιν καὶ τὸ δικαστήριον θὰ σὲ βιάσῃ νὰ ὀμιλήσῃς.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

ἽΟχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Λοιπὸν τίποτε δὲν φοβείσαι;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

ἽΟχι.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Οὐδὲν σὲ συγκινεῖ;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

ἽΟχι.

(ἐξέρχεται.)

ΡΟΒΙΝΟΣ

Πρέπει νὰ παραιτήσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα... (Ἵρὸς τὴν Βαρώνην.) Τώρα πλέον, Κυρία, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ πᾶν ἀπόλετο!..

(Ἀμφιβάνει ἔδραν τινὰ καὶ κάθηται ἀπυθικῶς πρὸς ἀριστεράν.)

ΣΚΗΝΗ ΙΖ.

Οἱ αὐτοὶ καὶ ΚΟΜΗΣΣΑ

ΚΟΜΗΣΣΑ

Κυρία Βαρώνη, κύριε ἽΡοβίνε, μὴ μεθεωρήτε ὡς συνένοχον τῆς μισαρὰς προδοσίας, ἡς εἴσθε θῦμα... ἽΙδού ἡ παραιτήσις μου ἀπὸ τοῦ μεριδίου τῆς κληρονομίας ὅπερ ὁ νόμος μοὶ παρεχώρησε.

Σ Κ Η Ν Η Ι Η'.

Οἱ αὐτοί, ΡΑΠΙΝΙΕΡ, ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (εἰσερχόμενος.)

Ἰδού ἤλθομεν! Ἰδού ἤλθομεν!.. διότι
βιαζόμεθα νὰ τελειώσῃ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ (τῇ Βαρώνῃ.)

Κυρία, οἱ συγγενεῖς ἐκείνου, ὃν ὑμεῖς
ἀποκαλεῖτε σύζυγόν σας, δὲν ἠθέλησαν
νὰ σᾶς ἀφήσωσι εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ
τὴν ἔνδειαν· λάβετε λοιπὸν τὴν ἐνυπό-
γραφον ταύτην ἰδιωτικὴν ὁμολογίαν,
δι' ἧς σᾶς ἀσφαλίζεται ἰσόβιος πρόσο-
δος 6,000 λιρῶν.

ΒΑΡΩΝΗ

(πορευομένη πρὸς τὸν Μαρκήσιον.)

Κυρία τὴν δωρεάν σας ταύτην ἦν ἐξ
οἴκτου κινούμενος μοὶ προσφέρετε, δὲν
τὴν δέχομαι. Ἡ δικαιοσύνη ἠδυνήθη νὰ
μὲ ἀφανίσῃ· οὐδεὶς ὅμως ἔχει τὸ δικαίω-
μα καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐξευτελίσῃ τὴν
Βαρώνην Ῥογκερόλ!..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἄλλ' ὑμεῖς ποτὲ δὲν ἦσθε Βαρώνη
Ῥογκερόλ.

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄθλιε!.. καὶ ὅμως σὺ τὸ εἴξευρες!..

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Τί ἀγαπᾶτε; (στρεφόμενος.) Ἄ! ἄ! εἴ-
σθε ὑμεῖς, κυρία Ῥοβίνε; ἐδῶ ἀκόμη;...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἡ παρουσία μας σᾶς ἐνοχλεῖ, Ἰπ-
πότα;

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Ἐμέ; παντάσῃ! τί μὲ πειράζει;
Ἐξεπλάγην ὅμως βλέπων ὑμᾶς ἔχον-
τας εἰσέτι τὴν ἀλαζονείαν τὴν προτέ-
ραν, ἣτις τῶρα δὲν ἔχει τὸν τόπον της.
Ἄ, ἄ, φίλτατέ μου, ἡ φάσις τῶν πραγ-
μάτων ἠλλαξεν ὀλίγον, καὶ τὰ περι-
βόητα Ἀπομνημονεύματα τοῦ
Διαβόλου ἐπεστρεψαν πάλιν εἰς τὸν
Ἄδην... Κρίμα ὅμως... δὲν θὰ δύ-
νασθε πλέον νὰ μᾶς λέγετε τὰ ὠραῖα

ἐκεῖνα παραμύθια τὰ ὅποια τόσον καλὰ
ἐκαταφέρατε!..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ὅχι, ἀλλ' ἀφίπων κατὰ μέρος πᾶν
φανταστικὸν καὶ πᾶσαν γοητείαν... θὰ
ὑπάγω ἤδη νὰ κρούσω τοῦ δικαστηρίου
τὴν θύραν...

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Πῶς;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τὸ πᾶν θὰ κάμω ἄνω κάτω... ὡς
μέσον θὰ μεταχειρισθῶ τὴν ἀγάπην τοῦ
τόπου, πρὸς τὴν εὐγενῆ ταύτην οἰκογέ-
νειαν... τὴν ἀφοσίωσιν πάντων ὅσοι
τὴν ἐπλησίασαν.. Ἐπὶ τέλους δὲ θὰ
δείξω τὸ τελευταῖον τοῦτο φύλλον, τὸ
ὡς ἐκ θαύματος ἀποσπασθὲν ἀπὸ τῶν
Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Δια-
βόλου.. ὦ, μὴ τρέμετε ἀκόμη, Κύ-
ριοί μου, εἶνε πολὺ ἐνωρίς. Τὸ φύλλον
τοῦτο οὐδὲν ὑποδεικνύει... οὐδὲν καθ'
ὑμῶν λέγει, ἀλλὰ θὰ ἐπιμαρτυρήσῃ
τὴν πραγματικότητα τῶν Ἀπομνημο-
νευμάτων τούτων... Καὶ θὰ μὲ πιστεύ-
σητε, ὅταν σᾶς εἶπω ὅτι περιείχον τὴν
ἱστορίαν τοῦ βίου σας, καὶ τὴν ἀπόδει-
ξιν τῶν ἐγκλημάτων σας... Ὅτι αἱ
ἀποδείξεις αὗται συνήχθησαν ὑπό τινος
γέροντος θέλοντος νὰ καταχρασθῇ αὐ-
τῶν, ἵνα ἐπιτύχῃ εὐθηνὰ τὴν κληρονο-
μίαν, ἣν ὑμεῖς ἤδη τόσον ἀδίκως ἐπι-
θυμεῖτε... Θὰ ὁμολογήσω ταῦτα πάντα,
καὶ πάντες θὰ πιστεύσωσι, διότι θὰ
ὑπάρχει πεποίθησις ἐν τοῖς λόγοις μου
... Θὰ μὲ πιστεύσωσιν ὅταν εἶπω ὅτι
τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα Ἀπομνημονεύματα τὰ
συνέταξέ τις ὅστις σᾶς εἴξευρε πολὺ
καλὰ... ὁ συμβολαιογράφος σας (μετὰ
πολλῆς περιφρονήσεως.) Μαρσιλιὰκ, ὁ ἐντι-
μος ἄνθρωπος!..

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(ἐμφανισθεὶς ὅτε ὁ Ῥοβίνος ἐξέφερε τὴν
τελευταίαν φράσιν του)

Ναί, ναί, ἰδού... τὸ εἶπετε τὸ ὄνομα
... τὰς τρεῖς λέξεις..

ΠΑΝΤΕΣ

ὦ Θεέ μου!

(γενικὴ ἐκπλήξις)

ΡΟΒΙΝΟΣ

(Νεύων πρὸς πάντας νὰ σιωπήσωσι)

Ἄφετέ του... ἄφετέ του νὰ ὀμιλήσῃ..
Γωτιέρε, αἱ λέξεις τὰς ὁποίας εἶπον:
Μαρσιλιακὸ ἔντιμος ἄνθρωπος...

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί! αὐταὶ εἶνε... ὁ στρατηγὸς σᾶς
ἀποστέλλει... Τώρα δύναμαι νὰ ὀμι-
λήσω... ὁ κύριός μου, ὅστις εἶνε ἤδη
ἐκεῖ ἐπάνω, μοὶ δίδει τὴν ἀδειαν!

(γρονουτεῖ.)

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἀξιόλογα! φίλε μου... Καὶ ἤδη ἡ
παρακαταθήκη ἐκείνη, ὁ θησαυρὸς ἐκεῖ-
νος, ὃν σοὶ ἐξήτουν πρὸ ὀλίγου;...

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Εἶνε ἰδικὸς σας, Κύριε Ῥοβίνε...
ἰδικὸς σας... εἰς ὑμᾶς ἀνήκει... εἶπετε
τὰς λέξεις ὑμεῖς... Κυρία Ζιρῶ, ἐν
σφυρίῳ, ἐν σφυρίῳ (ἡ Ζιρῶ ἐξέρχεται.) Ἄ,
τοῦτο μ' ἐβασάνιζε, σᾶς βεβαιῶ, .. ὅτε
ἔβλεπον τὴν δυστυχὴ ταύτην γυναῖκα
καὶ τὴν δυστυχὴ ταύτην κόρην... Συγ-
γνώμην! συγγνώμην! ... ἀλλ' εἶχα ὁμό-
σει· βλέπετε, ἔπρεπε αὐτὸ νὰ μείνῃ
ἐκεῖ... Ἐφοβήθημ μὴ μὲ κλέψουν τὸ
μυστικόν μου, καὶ εἶπα εἰς τὸν ἑαυτόν
μου· Γωτιέρε δὲν θὰ ἐκστομίσης πλέον
λέξιν' μόνον Ναὶ καὶ Ὅχι θὰ λέγῃς·
καὶ μὲ ὠνόμαζον Βλᾶκα... κτῆνος..
Ἄχ! ἐγὼ ὅμως ἠθελον νὰ μείνω τίμιος
ἄνθρωπος! Ἄλλὰ ποῦ εἶν' αὐτὸ σφυ-
ρίον; Ἄ! (ἡ κυρία Ζιρῶ τῷ δίδει.) Εἰς ἔργον!

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Καλέ! τί σημαίνουνσιν ὅλ' αὐτά;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Τώρα ἀμέσως βλέπετε, κύριε Ἰππό-
τα!... (Ὁ Γωτιέρος πλησιάσας εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ
τοίχου θυρεῶν, κτυπᾷ διὰ τοῦ σφυρίου του.)

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Τί; τί; νὰ βλάβῃ τὴν ἔπαυλίν μας;
δὲν τὸ ἀνέχομαι..

ΡΟΒΙΝΟΣ

Ἄφετε τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμῃ τὸ ἔρ-
γον του...

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(ὑψὼν τὸ σφυρίον του κατὰ τὸν Ῥαπινιέρ.)

Ἄπίσω!...

(Καὶ πάλιν κτυπᾷ· ὁ θυρεὸς θραύεται καὶ ἀμέ-
σως φαίνεται κινώπιόν τι ἐντὸς τοῦ τοίχου. Ὁ
Γωτιέρος ἐξαγει ἐξ αὐτοῦ κύλινδρον τινα περιγα-
μνησί.)

ΡΑΠΙΝΙΕΡ

Θησαυρὸς! γράμματα τραπεζικά!..
Εἶνε τῶν κληρονόμων!.. εἶνε ἰδικὰ μας!..

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ὅχι! Εἶνε ἐκεῖνον, ὅστις εἶπε τὰς
τρεῖς λέξεις· τοῦτο μόνον ξεύρω ἐγώ..
(Παραδίδει τὰ χαρτῖα τῷ Ῥοβίνω.) Καὶ τώρα,
ὅτε ἐξετέλεσα τὴν ἐντολήν; .. θὰ υπά-
γω νὰ εὔρω τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ
δυστυχῆ μου τέκνα· τέσσαρα ὀλόκληρα
ἔτη ἔχω νὰ τοὺς ὀμιλήσω· δέν... ἄχ!
ὄχ! τίποτε, τίποτε... ἡ συγκινησις...
(κλονεῖται· σπεύδουσι περὶ αὐτόν.)

ΡΟΒΙΝΟΣ (παρατηρῶν τὰ χαρτῖα.)

Ἰππότα Ῥαπινιέρ.. καὶ ὑμεῖς Μαρ-
κήσιε, δὲν ἀνήκουσι ταῦτα εἰς τὴν κλη-
ρονομίαν ἢν ἡ δικαιοσύνη κατὰ λάθος,
παρεχώρησεν εἰς ὑμᾶς· δὲν εἶνε χρή-
ματα, δὲν εἶνε τίτλοι πρὸς ἀπόκτησιν
πλούτου· εἶνέ τι καλλίτερον...

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Τί λοιπὸν εἶνε, Κύριε;

ΡΟΒΙΝΟΣ

Εἶνε τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ γάμου τοῦ
στρατηγοῦ!...

ΒΑΡΩΝΗ

Εἶνε δυνατὸν;...

ΡΟΒΙΝΟΣ

Κυρία Βαρώνη, λάβετε τὸ πολύτιμον
τοῦτο ἔγγραφον, ὅπερ σᾶς ἐπαναφέρει
τὴν κοινωνικὴν σας τάξιν καὶ τὸν πλού-
τόν σας. (Πρὸς τὸν Ῥαπινιέρ.) Εἶνε τρόπον
τινὰ δεύτερον ἀντίτυπον τῶν Ἀπομνη-
μονευμάτων τοῦ Διαβόλου καὶ τοῦ-
το δὰ, Ἰππότα, δὲν θὰ τὸ καύσητε. Τέσ-
σαρα τὰ μάτῃ σου, Γωτιέρε.

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

Ναί.

(Πηγαίνει πλησίον τοῦ Ἰππότου.)

ΡΑΠΙΝΙΕΡ (ὑψὼν τὴν χεῖρά του.)
Νὰ σοῦ δώσω μίαν.....;

ΓΩΤΙΕΡΟΣ

(μετὰ κωμικῆς φαιδρότητος.)

Ἄχι!..

ROBINOS

Καὶ ἤδη, Κύριοι, δύναμαι νὰ σᾶς εἶπω τίς εἶμαι. Ἐκλαβόντες με ὡς τὸν διάβολον δὲν ἦσθε πολὺ μακρὰν τῆς ἀληθείας, διότι εἶμαι πτωχὸς τις διαβολοῦπογραμματοεὺς συμβολαιογραφείου...

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Τοῦ συμβολαιογραφείου τοῦ Μαρσι-
λιάκ;

ROBINOS

Τὸ εὐρήκατε. Τοῦ Μαρσιλιάκ, ὃν τινὲς τῶν ὑπ' αὐτοῦ φενακισθέντων εἶχον ἐπονομάσει ἐν τῇ ἀπλοϊκότητι των ἔντιμον ἄνθρωπον... Οὗτος δὲ ὁ Μαρσιλιάκ πλησιάζει τὸν Ῥαπινιέρ) ἦτον ὁ ἐπίτροπος ὅστις παρέλαβε τὴν δόλωσιν τῆς τελευταίας θελήσεως τοῦ ἀποθνήσκοντος φίλου σας! περὶ οὗ ἄλλοτε ὠμιλήσαμεν.

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Τὸν γεροκακοῦργον!...

ROBINOS (τῷ Μαρκησίῳ.)

Εἶχετε τὴν ἀπρονοησίαν νὰ τῷ ἀναθέσητε τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην τοῦ πρώτου στρατηγοῦ, ὅστις συνήψε μεθ' ὑμῶν... μ' ἐννοεῖτε... καὶ ὅστις ἐλθὼν ἀπέθανεν εἰς Παρισίους τῷ 1814.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Τί τύχη!...

ROBINOS (τῇ κομήτῃ.)

Ὁ Μαρσιλιάκ, Κυρία, εἰς ὃν εἶχετε ἀναθέσει νὰ χορηγῇ μιστικὴν τινα χρηματικὴν συνδρομὴν εἰς...

ΚΟΜΗΣΣΑ

Κύριε... ἔλεος!...

ROBINOS

Μείνατε ἡσυχος, κυρία...

ΡΑΗΙΝΙΕΡ

Ἐμπρός! ἀναχωρῶ τὸ ἀπόγευμα εἰς
Τολῶσαν.

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ

Καὶ ἐγὼ εἰς Παρισίους. Ἐδῶ δὲν ἔχο-
μεν πλέον νὰ κάμωμεν τίποτε.

ROBINOS

Ἀναχωρῶ μεθ' ὑμῶν... ἡ ἀποστολή

μου ἐξεπληρώθη· ἐὰν ὑπάρχη τι ἄξιον λόγου ἐξ ὅσων κατώρθωσα δὲν θέλω νὰ τὸ ἀμαυρώσω ἀπαιτῶν ἀμοιβὴν πολὺ ὑπερτέραν ὅσης θ' ἀπῆται ἡ ἐπιφανεστάτη πράξις.

ΜΑΡΙΑ

Τί λέγει;

(Ἡ ὀρχήστρα ἀρχίζει ἡρέμα τὸ μέλος τοῦ ἄσματος τοῦ κώδωνίου
Ἄν ἡ τύχη τὸν Ῥοβίτον κτλ.)

ROBINOS (τῇ Βαρῶνῃ.)

Δάβετε ὀπίσω τὸν λόγον ὃν μοι ἐδώ-
κατε, Κυρία... καὶ συγχωρήσατέ μοι, ἂν ἐτόλμησα νὰ ποθήσω εὐτυχίαν, ἥς αἰσθάνομαι ἐμαντὸν ἀνάξιον. Ἡ λάμψις τῆς κοινωνικῆς τάξεώς σας καὶ τοῦ πλούτου σᾶς περιβάλλει ἤδη. Ἐγὼ δὲ εἶμαι πτωχὸς, ταπεινὸς καὶ ἀναχωρῶ.

ΒΑΡΩΝΗ

Τί! Κύριε, θέλετε ν' ἀποφύγητε τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν;

ROBINOS (τῇ Μαρίᾳ.)

Ἐνα τόπον ἐν τῇ μνήμῃ σας... ἰδοὺ ἡ μόνη δι' ἐμὲ ἀμοιβή! Χαίρετε...

(Κατὰ τὸν προηγούμενον διάλογον τοῦ Ῥοβί-
του καὶ τῆς Μαρίας, ἡ Μαρία πλησιάζει μετὰ δειλίας τὸν κώδωνα· ἤδη δὲ καὶ ἡ ὀρχήστρα φθάνει εἰς τὸν ἐπιφθόν τοῦ ἄσματος.)

ΜΑΡΙΑ

(ἄδουσα ἡρέμα τὸν ἐπιφθόν.)

Ἦδη ὑπὸ τῆς χειρὸς μου
καὶ ὁ κώδων ἄς κρουσθῇ,
καὶ ὁ μέλλων σύζυγός μου,
ἄς ἐμφανισθῇ
ἄς ἐμφανισθῇ...

(Ὁ κώδων ἀντηχεῖ· εὐθὺς δὲ ὁ Ῥοβίτος, ὢν πλησίον τῆς θύρας, ἐπιστρέφει ζωηρῶς καὶ πίπτει εἰς τοὺς πόδας τῆς Βαρῶνης ἀναφωνῶν)

ROBINOS

Ἄ! Κυρία!... ἂ! μητέρα μου!...

ΒΑΡΩΝΗ

Ἄ Ῥοβίνε... σεμνύνομαι ἀποκαλοῦ-
σα ὑμᾶς υἱόν μου!

ΤΕΛΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

κατὰ τὴν ΙΖ' ἑκατοτατηρίδα.

Ἐκ τῶν περιηγητῶν τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἐν γένει, οἱ πλείστοι μὴ ἐνδιατρίβοντες ἐπὶ χρόνου ἰκανὸν ἐν αὐταῖς, ἐπιπολαίως ἐξετάζουσι τὰ πράγματα, καὶ ἀνακριβεῖς συνήθως πληροφορίας περὶ τῶν χωρῶν τούτων δημοσιεύουσι· σπάνιοι δ' εἰσὶν ἐκεῖνοι ὅσοι σπουδαιότερον καὶ βαθύτερον ἐγκύπτουτες εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἡθῶν καὶ τῆς φύσεως τῶν κατοίκων, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πολύτιμα βοηθήματα εἰς τὸν καταγινόμενον περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν χωρῶν τούτων. Ὁ La Guilletiere, περιηγητῆς ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1669 εἶναι εἰς τῶν τελευταίων τούτων. Ἐκτὸς τῆς ἀκριβείας τῶν πληροφοριῶν, αἰτίνας πολυτιμώτεραι καθίστανται ἕνεκα τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγράφησαν, ὁ περιηγητῆς οὗτος διηγεῖται πολλὰ περιεργότατα ἱστορικὰ ἀνέκδοτα περὶ τῆς αὐτῆς τῶν Σουλτάνων, περὶ τοῦ βίου Μωάμεθ τοῦ Δ', καὶ κατ' ἐξοχὴν περὶ τοῦ τότε γενομένου πολέμου τῆς Κρήτης. Ἐγράψε δὲ ἰδίως περιγραφὴν τῆς Μάνης καὶ τῆς Ἀττικῆς, τὴν μὲν ἐπιγραφομένην *Lacedemone ancienne et moderne*, τὴν δὲ *Athenes ancienne et moderne*. Ἐκ τοῦ τελευταίου ἀποσπῶμεν ἐν τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερόντων κεφαλαίων, ἐν ᾧ περιγράφει σχολεῖον τι τῶν Ἀθηνῶν, οὗ ὁ διδάσκαλος μετεχειρίζετο μέθοδον παραπλησίαν τῇ μετέπειτα ἐφευρεθείσῃ λαγκαστριανῇ, καὶ συνδιάλεξιν περιεργον μετὰ τινος λογίου Ἀθηναίου μοναχοῦ.

Ἐξήλθομεν μετὰ τοῦ ἡμετέρου Γιαννίτσαρη ὃν ἀπὸ πρωίας δὲν εἶχομεν ἴδει· ἀλλ' ἐδικαιολογήθη λέγων ἡμῖν ὅτι ἐδαπάνησε τὸν καιρὸν του προετοιμάζων διάφορα πράγματα, διὰ τὰ ὅποια ἠθέλωμεν εὐχαριστηθῆ. Σὰς εἶπον ἤδη ὅτι ἦτον ἄνθρωπος λίαν ἐπιτήδειος, καὶ ἐπειδὴ παρετήρησεν ὅτι καὶ ἡμεῖς εἶμε-

θα εὐγνώμονες καὶ ἀντημειβομεν γενναίως τὰς ὑπηρεσίας του, προσεπάθει νὰ προσφέρῃ ἡμῖν ἐκδουλεύσεις, ἱκανοποιούσας τὴν περιέργειάν μας. Καταλιπόντες ἀριστερόθεν ἡμῶν τὴν ἀγορὰν, διήλθομεν διὰ τῆς ὁδοῦ Κεραμεικοῦ χωρὶς νὰ σταματήσωμεν. Ὅτε δ' ἐφθάσαμεν πλησίον τῶν τελευταίων οἰκιῶν τῆς πόλεως, πρὸς τὸ μέρος τοῦ Θεσείου, ὕπερ κείται ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν φερούσης ὁδοῦ, ὁ Γιαννίτσαρης προέτεινε ἡμῖν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ἐνὸς γνωρίμου του Ἑλληνοσ, ὅστις ἦτο διδάσκαλος (*qui estoit un Didascalos; c'est ainsi qu'ils appellent un Maître d'école.*) Ἐδέχθημεν ἀσμένως τὴν πρότασιν. Ποία ὅμως θλίψις κατέλαβεν ἡμᾶς, ἔχοντας ἑναυλον τὴν φαντασίαν ἐκ τῶν ὑψηλῶν θεωριῶν τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ζήνωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους· ποία θλίψις, λέγω, κατέλαβεν ἡμᾶς, ἀκούσαστας παρὰ τοῦ Γιαννίτσαρη ὅτι ὁ διδάσκαλος αὐτὸς ἦν ἀπλοῦς χειρῶναξ, καὶ ἀναλογισθέντας ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος κατεῖχε τὴν θέσιν τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν!

Ἐἶδομεν τριάκοντα περίπου παιδία, καθήμενα ἐπὶ θρανίων, καὶ τὸν διδάσκαλόν των ἐπὶ κεφαλῆς, δεικνύοντα αὐτοῖς τὴν ἀνάγνωσιν. Μόλις εἰσήλθομεν ἠγέρθη καὶ ἐδεξιώθη ἡμᾶς μετὰ μεγάλων φιλοφρονήσεων, διότι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν εἶναι παντάπασι φιλάργυρον τῶν φιλοφρονήσεων καὶ τῶν εὐγενῶν τρόπων. Ὁ Γιαννίτσαρης τὸν παρεκάλεσε νὰ μὴ διακόψῃ τὸ μάθημά του, διὰ νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας του, ἣν εὗρομεν εὐφυστάτην (*tres-ingénieuse.*) Πολὸν ταύτης ἀπέχει ἢ τῆς πατρίδος ἡμῶν, διότι διὰ τῆς μεθόδου τοῦ Ἀθηναίου διδασκάλου ἠδύνατο ὀλόκληρος ἢ τάξις ν' ἀναγινώσκῃ συγχρότως, χωρὶς νὰ ἐπέρχηται σύγχυσις, καὶ εἰς τρόπον συκρατοῦντα διηνεκῶς τὴν προσοχὴν τῶν μαθητῶν. Ἐκαστος αὐτῶν ἐκράτει ἀνὰ χεῖρας ἐν ὅμοιον βιβλίον· καὶ ἂν ἐπὶ παραδείγματι ἦσαν τριάκοντα οἱ μαθηταί, ὁ διδάσκαλος τοῖς ἔδιδε τριάκοντα λέξεις ν' ἀναγινώσκωσι· τού-

των ὁ μὲν πρῶτος ἀνεγίνωσκε τὴν πρῶτην, ὁ δεύτερος τὴν δευτέραν, ὁ τρίτος τὴν τρίτην καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ ἂν μὲν πάντες ἀνεγίνωσκον ἀπταιστως τὰς λέξεις των, τοῖς ἔδιδεν ἑτέρας τριάκοντα πρὸς ἀνάγνωσιν· ἂν δέ τις ἔσφαλεν, ὁ παρακαθήμενος μαθητῆς τὸν διώρθου, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρις οὗ καὶ αἱ ἄλλαι τριάκοντα λέξεις ἀνεγινώσκοντο. Τοιουτοτρόπως καὶ οἱ τριάκοντα μαθηταὶ εἶχον ἐντεταμένην τὴν προσοχὴν των, ἔτοιμοι νὰ διορθώσωσι τὸν παρακαθήμενον, διότι ἕκαστος ἑκεντάτο ὑπὸ τῆς τιμῆς τοῦ νὰ φανῆ ἰκανώτερος τῶν ἄλλων· καὶ τὸ μάθημα ἑνὸς ἐκάστου καθίστατο οὕτω μάθημα γενικὸν, καὶ προὔξενει διηνεκῆ ἄμιλλαν μεταξὺ τῶν παιδίων. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς μονομεροῦς ἑνὸς ἐκάστου τῶν μαθητῶν προσοχῆς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ λέξιν, αἱ θέσεις ἐν αἷς ἐκάθηντο δὲν ἔμενον πάντοτε αἱ αὐταί, ἀλλ' ἤλασσον ὅτε ἤλασσαν καὶ τὸ μάθημα καὶ νέαι ἐδίδοντο λέξεις. Ἴδου πῶς ἐν μόνον μάθημα ἀπητεῖτο δι' ὀλόκληρον τάξιν, ὅσον πολυάριθμος καὶ ἂν ἦτο, καὶ πῶς τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου καθίστατο ἡττοὶ ὀχληρὸν, διότι δὲν ἠναγκάζετο οὗτος ν' ἀκροάζηται ἕκαστον τῶν μαθητῶν ἰδίᾳ καὶ νὰ διορθοῖ αὐτὸν, ἐκάστου μαθητοῦ πρᾶττοντος τοῦτο.

»Ὁ Γιαννίτσαρῆς μας, θέλων νὰ μᾶς ἀφίση πλήρη ἐλευθερίαν, ἀνεχώρησε προφασισθεὶς ὅτι εἶχεν ὀλίγας ἐργασίας καὶ ὑποσχεθεὶς ἡμῖν ὅτι δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ.

»Τόσον πολλάς περιποιήσεις, μᾶς ἔκαμεν ὁ διδάσκαλος, ὥστε δὲν ἠδυνήθημεν ν' ἀποποιηθῶμεν τὸ πρόγευμα ὅπερ μᾶς προσέφερεν. Μετέβημεν εἰς δωμάτιον, ἐξ οὗ ἔσχε τὴν πρόνοιαν ν' ἀποπέμψῃ τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν ἀποστείλῃ εἰς γειτονικὴν τινα οἰκίαν, ἐξ Ἑλληνικῆς ζηλοτυπίας κινούμενος· εἶχεν ὅμως ἀφ' ἑτέρου προσκαλέσει δύο καλογήρους (Calogers) φίλους του μεθ' ὧν ἤρχισαμεν νὰ συνομιλῶμεν: Οὗτοι ἔθεωροῦντο ὡς οἱ ἰκανότεροι ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ δημοδιδάσκαλος μεθ' ὑπερβολῆς ἐνεκωμίασε τὴν ἀξίαν των. Κατὰ

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β'.]

πρῶτον παρέθεσαν ἡμῖν αὐγοτάραχον τῆς Ἄρτας (Boutarque de Larta)· εἶναι δὲ τοῦτο ἔδεσμα κατασκευαζόμενον ἐκ τῶν ὠῶν καὶ τῆς κοιλίας ἰχθύος τινός, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες καλοῦσι κέφαλον· διεγείρει δὲ πλειότερον παντὸς ἄλλου ὄρεξιν πρὸς πόσιν. Τὰ καλλίτερα αὐγοτάραχα κατασκευάζονται εἰς Ἄρταν, ἣτις εἶναι ἡ ἀρχαία πόλις Ἀμβρακία, κεῖται δὲ μεταξὺ Ἠπείρου καὶ Ἀκαρνανίας. Μετὰ τὸ αὐγοτάραχον προσέφερον ἡμῖν γλώσσας βοείου θυμασίας, προερχομένης ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Ἄν καὶ μόλις πρὸ μικροῦ εἶχομεν φάγει, εἴμεθα ἠναγκασμένοι ὅμως ἐξ ἀβροφροσύνης ἢ νὰ φάγωμεν, ἢ νὰ προσποιηθῶμεν ὅτι τρώγομεν. Οἱ Καλόγηροι δὲν ἔφαγον τίποτε. Δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι οὐδόλως τρώγουσι κρέας. Ὁ οἶνος ἦτο καλλίτερος τοῦ συνήθως εὑρισκομένου ἐν τῇ χώρᾳ· διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι μέλας, καὶ δὲν εἶναι τόσον καλῆς ποιότητος ἐν Ἀθήναις· ἀλλ' εἰς τοῦτο σφάλλουσιν οἱ κάτοικοι, διότι θὰ ἦτο καλλίτερος ἂν μὴ ἐν τῷ λιγῷ ἀνεμίγνυον τὸ γλεῦκος μεθ' ὕδατος, ὅπερ ἀφαίρει τὴν καλὴν γεῦσιν τοῦ οἴνου. Ὁ καλλίτερος δὲ τῶν μερῶν τούτων οἶνος εἶναι ὁ τῆς Ναυπάκτου (Lepante). Πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς οἰκίας ἐν ἣ εὑρισκόμεθα, σχεδὸν ὑπὸ τὰ παράθυρα ὑπῆρχε κλήμα, ὅπερ ἐφαίνετο ὅτι οὐδέποτε ἐκαλλιεργήθη, καίτοι ὁ κορμὸς αὐτοῦ ἦτον ἀρκούντως ὀγκώδης, καὶ ἐφαίνετο ὥσει προσκαλοῦν τὸν διδάσκαλον ὅπως τὸν καλλιεργήσῃ. Ὁθεν ὅταν μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ οἶνος τὸν ὁποῖον ἐπίνομεν προήρχετο ἐξ ἀμπέλου ὁμοίας πρὸς τὴν ὑπὸ τὰ παράθυρά του, ἔσπευσα νὰ τὸν ἐπιπλήξω διὰ τὴν ἀμέλειαν, ἣν ἐδείκνυε περὶ τῆς καλλιεργείας αὐτῆς. Ὁ εἰς τῶν καλογήρων, ἐκεῖνος μάλιστα ὅστις ἔθεωρεῖτο ὡς ὁ εὐφύεστερος, ἔλαβε τότε τὸν λόγον καὶ μοὶ ἀπεκρίθη εἰς ἰταλικὴν γλώσσαν, ἣν ἀπταιστως ὠμίλει, ὅτι ἠδύνατο καὶ καλλιτέρας ἀκόμη ἀμπέλου νὰ ἔχωσιν εἰς Ἀθήνας· ἀλλὰ δὲν εἴμεθα παντάπασι προχωρημένοι κατὰ τοῦτο, προσέθεσε· διότι καὶ χίλια ἔτη

ἂν ἔμενον οἱ βότρυνες κρεμαμένοι εἰς τὴν ἄμπελου, πάλιν δὲν θὰ ἐγίνοντο οἶνος ἔτοιμος πρὸς πόσιν. Ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους παρετηρήσαμεν ἕκθαμβοὶ ἀλλήλους. Οἱ βότρυνες τῆς ἀμπέλου, τοὺς ὁποίους ὁ καλόγηρος ἤθελε νὰ μεταβληθῶσι ἀφ' ἑαυτῶν εἰς οἶνον ἔτοιμον πρὸς πόσιν, ἦτο καὶ τι ἀλλόκοτον καὶ γελοῖον συνάμα. Δὲν ἠδυνάμεθα κατ' οὐδένα λόγον νὰ φαντασθῶμεν οὐδὲ ὅτι ἠδύνατο νὰ εἶπῃ τόσον μεγάλην βλακείαν εἰς Ἀθηναῖος, καὶ μάλιστα Ἀθηναῖος, ὃν τοσοῦτον μᾶς εἶχον ἐγκωμιάσει. Ὡμιλήσαμεν ἀκολουθῶς περὶ τοῦ ἄρτου τῶν, οὗ τὸ ἄλευρον δὲν ἐφαίνετο ἐξυμωμένον ἀρκούντως. Ὁ διδάσκαλος μᾶς εἶπεν ὅτι τοῦτο προήρχετο ἐκ τῶν μύλων, διότι ὁ Ἴλισσὸς διωχεται εἰς τοσαῦτα ρύακια, ὥστε οἱ μύλοι δὲν εἶχον ἀρκετὸν ὕδωρ ὅπως ἀλέσωσι καλῶς τὸν σίτον. Καὶ διατὶ τότε δὲν κατασκευάζετε ἀνεμομύλους; τῷ λέγει ὁ Drelingston; Μπα, εἶπε ψυχρῶς ὁ καλόγηρος, ἀμμή ἐφτιάσαμε τέσσαρας ἀνεμομύλους κάτω εἰς τὴν πεδιάδα, ἀλλὰ κάνεις ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἠμπόρεσε νὰ δουλέψῃ. Τότε πλέον ἔχασα ὅλην τὴν καλὴν ιδέαν, τὴν ὁποίαν εἶχον περὶ τῶν Ἑλλήνων· οὐδ' ἠδυνήθημεν νὰ κρατήσωμεν τοὺς γέλωτας, κ' ἐλάβομεν ἀφορμὴν ν' ἀρχίσωμεν συνομιλίαν λατινιστὶ περὶ τῆς ὑπερβολικῆς ἀμαθείας τῶν νεωτέρων Ἀθηναίων. Οὗτοι δὲ μᾶς ἔβλεπον ἐν σιγῇ, μετὰ μορφῆς σοβαρᾶς· ἐνομίσαμεν ὅτι ἠσθάνοντο ἐνδομύχως ὑπερηφάνειαν δι' ὅσα εἶπον, καὶ ἡ σοβαρότης τῶν αὐτῆ ἐπηύξησε τὴν ὑμέτεραν ἰλαρότητα. Ὁ διδάσκαλος ἀμειδία καὶ οὐδὲ γρυῖ ἔλεγεν· ἀλλ' ὁ Bertaldi, ὅστις δὲν εἶχεν ὀμιλήσει μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς, εἶπε πρὸς ἡμᾶς ὅτι αὐτὸς δὲν ἔκρινε παντάπασιν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ὅπως ἡμεῖς, ἀλλ' ἐπίστευε μᾶλλον ὅτι οἱ Ἕλληνες μᾶς περιέπαιζον, καὶ ὅτι διὰ τῶν ἀπαντήσεων τῶν αἰτίνες προφανῶς ἦσαν βλακωδέσταται ἐσκόπουσαν νὰ μᾶς ἀποστομώσωσι φλυαροῦντας, καὶ ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν ὀχληρῶν μᾶς ἐρωτήσεων· προσέθεσε δὲ ὅτι

ἐπιτηδειότατοι εἶναι ὅσοι θέλουσι νὰ σκώψωσι λέγοντες εὐφυνῶς ἀνοησίας, ὡς ἔπραττον αὐτοὶ, περιγελῶντες ἡμᾶς, οἵτινες ἠθέλομεν νὰ ἐπιδείξωμεν πνεύμα. Ἀλλ' εἰς μάτην ἔλεγεν ὅσα ἔλεγε, διότι τὸν ἀφήσαμεν νὰ πιστεῖν μόνος του ὅτι ἦσαν εὐφυνέστεροι ἀφ' ὅ,τι ἐφαίνοντο· ἐπειδὴ μᾶς ἤκουον μετ' ἤθους τοσοῦτον βλακώδους, ἡ δὲ σοβαρότης τῶν ἦτο τόσον γελοία, ὥστε ἐπεκύρουν τὰς περὶ τοῦ πνεύματός τῶν κρίσεις μᾶς, ἀντὶ νὰ μᾶς μεταπίσωσιν. Ἔτι δὲ μᾶλλον, ὅτε ἐγὼ ἤρχισα νὰ τοῖς διηγῶμαι ὅτι ὑπῆρξέ ποτε ἐνδοξὸς τις συμπολίτης τῶν, ὀνομαζόμενος Ἀλκιβιάδης, ὅστις ἐκνύριευσεν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καλουμένην τότε Βυζάντιον, μετὰ παρηγόριον μετ' ἐκπλήξεως. Ὅταν δὲ τοῖς ἀπηρίθμητα τοὺς ἐνδοξωτέρους ἐκ τῶν ἀρχαίων τῆς πόλεως τῶν κατοίκους, τὸν Ὀλυμπιόδωρον, τὸν Θρασύβουλον, τὸν Ἀρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα μετὰ ἐκούσαν, ὅπως μ' ἐρωτήσωσιν ἂν οἱ ἀνθρώποι ἐκείνοι ἦσαν καλοὶ χριστιανοὶ, καὶ ἂν εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν ἠξίζον ὅσον ἀξίζουσιν ὁ Δημήτριος Βενιζέλος, ὁ Σταμάτης Παλαιολόγος ἢ ὁ Πουλημένος Ζαρλής, ἀντιτάσσοντες τινα τῶν δημογεροντόντων εἰς ἕκαστον τῶν ἀρχαίων ἐνδόξων ἀνδρῶν, οὓς ὠνόμαζον.

» Ἐπὶ τέλους ὁ μὲν ἡμέτερος καλόγηρος ἀπέρριψε τὸ προσωπεῖον, δικαίων τὴν ιδέαν τοῦ Bertaldi. Τί μὲ μέλει διὰ τοὺς Ἀλκιβιάδας σας καὶ τοὺς Ὀλυμπιόδωρους σας, εἶπε ζωηρῶς. Ὅστις ἀπὸ ἡμᾶς βάλη κατὰ νοῦν νὰ κερδίσῃ τὸν ἄρτον του μετὰ τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἀλκιβιάδους καὶ τὴν σύνεσιν τοῦ Φωκίωτος θὰ ἦναι τόσον μαρὸς, ὅσον σοφὸς ἦτον ὁ Σωκράτης. Ὅσοι Φράγκοι ἔρχονται εἰς Ἀθήνας βλέποντες τὴν κατάστασιν τῆς χώρας τοσοῦτον μεταβληθεῖσαν, ὅλοι οἰκτεירוῦσι τὴν μοῖραν μᾶς, καὶ θλίβονται βλέποντες πόλιν τοσοῦτον περιφανῆ ἄλλοτε, ἔρμαιον τῶν Βαρβάρων, καὶ ὑπὸ εὐσεβοῦς ζήλου ὀρμώμενοι διαμαρτύρονται κατὰ τῆς φιλοδοξίας τῶν ἡγεμόνων σας, ἕνεκα τῆς ὁποίας σπαράττονται μεταξὺ τῶν ἀντὶ νὰ συνα-

πισθῶσιν ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ τῶν ἀπίστων, ὅπερ καὶ αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν ἀπαιτεῖ. Ὅλοι οἱ περιηγηταὶ ὅσους βλέπομεν αὐτὰ συνήθως τὰ αἰσθήματα ἔχουσι καὶ αὐτοὺς λέγουσι τοὺς λόγους. Τί τὸ ὄφελος; Δέξεις κεναὶ τὰ πάντα· καὶ μετὰ παρέλευσιν πεντακοσίων ἀπὸ τούτου ἐτῶν οἱ μεταγενέστεροι θὰ μέμφονται, ἀλλ' ἀνωφελῶς, τοὺς χριστιανούς σας διὰ τὴν κακὴν χρῆσιν ἣν ἔκαμον τῆς ἐλευθερίας. Ἐν τούτοις ἡ θεραπεία δὲν θὰ φθάσῃ ταχύτερον. Οἱ ἡμιμαθεῖς τῶν τόπων σας σκόπτουσι τὴν ἡμετέραν ἀμάθειαν· ἀλλ' ἔχουσι δίκαιον; Δὲν ἠρκέσθημεν νὰ μεταδώσωμεν ὑμῖν κατὰ τοὺς ἀρχαίους μόνον χρόνους τὰ φῶτα καὶ τὰς ἐπιστήμας· ἀλλ' ὅταν σεῖς ἐλησμονήσατε ὅσα παρὰ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τῶν ἄλλων σοφῶν μας ἐδιδάχθητε, καὶ πάλιν διὰ δευτέραν φοράν κατὰ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος σὰς ἀπεστείλαμεν τὸν σοφὸν Ἀργυρόπουλον, Θεόδωρον τὸν Γαζῆν, Γεώργιον τὸν Τραπεζούντιον, Γεώργιον τὸν Γεμιστὸν καὶ Ἀνδρόνικον τὸν Κάλλιστον (Antonicus). Ἐκπλήττεσθε ἤδη διὰ ποίους λοιπὸν ἐκλαμβάνετε ἡμᾶς τοὺς Ἀθηναίους; Ὅπως ἐμβάλω ὑμᾶς εἰς μεγαλύτεραν ἀμχανίαν ἐπιφυλάσσω διὰ τελευταῖον τὸν πτωχόν, ἀλλὰ περιφανῆ καλόγηρον Βησσαρίωνα, τὸν ὅποιον εἰς τῶν ὑμετέρων Παπῶν ἔχειροτόνησε καρδινάλιον, καὶ τὸν ὅποιον ἔπεμψε πρεσβευτὴν (ληγάτον) εἰς Γαλλίαν, ὅπως εἰρηνοποιήσῃ τὸν βασιλεῖα Λουδοβίκου τὸν ΙΑ'. μετὰ τοῦ Καρόλου, τελευταίου δουκὸς τῆς Βουργουνδίας. Νομίζετε ὅτι εἴσθε οἱ μόνοι γνωρίζοντες ἱστορίαν· καὶ ἐν τούτοις ἀγνοεῖτε ἴσως ὅτι εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Ἑλληνος Βησσαρίωνος παρέστη καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας, ὅπερ οὐδεὶς προκάτοχός του ἔπραξε κατὰ τὴν κηδεῖαν καρδινάλιου, διότι ἀντίκειται εἰς τὴν ἐθιμοταξίαν τῆς ῥωμαϊκῆς αὐλῆς. Δὲν θέλω νὰ ὀρκισθῶ ὅτι μὲ ὄλην σας τὴν λατινικὴν καταγωγὴν οὐδέποτε ἠκούσατε νὰ κάμνωσι λόγον περὶ τῆς περιστάσεως ταύτης. Μάθετε λοιπὸν καὶ ταύτην τὴν λε-

πτομέρειαν. Ὁ Γεώργιος Γεμιστὸς ἦτο φιλόσοφος πλατωνικὸς, ὁ δὲ Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος φιλόσοφος περιπατητικὸς. Αἱ δύο αὗται σχολαὶ ὑφίστανται ἔτι μέχρις ἡμῶν καὶ ὅπως καὶ ἄλλοτε δὲν διάκεινται φιλικῶς πρὸς ἀλλήλας. Γεώργιος λοιπὸν ὁ Τραπεζούντιος συνέγραψε κατὰ τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω παντάπασιν ὅτι τὸ θαυμάσιον τοῦτο σύγγραμμα ἔπεσεν εἰς χεῖράς σας, καὶ ὑπῆρξεν ἡ κυριώτερα αἰτία τοῦ νὰ εἰσαχθῇ ἡ Ἀριστοτελικὴ φιλοσοφία εἰς τὰ σχολεῖά σας. Ὑπάγετε εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὑπάγετε εἰς Σινώπην, τὸν περίπυστον τοῦ Εὐξείνου πόντου λιμένα· θὰ εὔρητε ἐκεῖ διδασκάλους τῆς φιλοσοφίας, οἵτινες ἐπὶ δέκα ἔτη εἰσὶν ἱκανοὶ νὰ διδάσκωσι τοὺς ὑμετέρους διδασκάλους. Ἐκ μετριοφροσύνης δὲν σοὶ ὁμιλῶ περὶ τῶν ἐν Ἀθῆναις. Ἄλλ' ὑπάρχουσι σχολεῖα ἀνοικτὰ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας πόλεις· ὡς πρὸς δὲ τὰς ἐπιλοίπους πόλεις τῆς Ἑλλάδος, αὗται ἀπέρριψαν πᾶσαν ἄλλην ἐπιστήμην, ἀκολουθοῦσι δὲ τὴν διδάσκουσαν τὴν περιφρόνησιν τῶν ἐγκοσμίων. Σύμπασα ἡ φιλοσοφία ἡμῶν περιορίζεται εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἀμαρτημάτων μας καὶ καταφρόνησιν αὐτῶν· ἡ δὲ θεολογικὴ ἐπιστήμη περιορίζεται εἰς τὰς ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος διδαχὰς καὶ ὁμιλίας. Ὁ μέγας Ἀπόστολος, εἰς ὃν ἡ ἡμετέρα πόλις ὀφείλει τὴν εἰς τὸν χριστιανισμόν ἐπιστροφὴν αὐτῆς, αὐτὸ τοῦτο διδάσκει ἡμᾶς, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἀντικείμενον καὶ τὸ πνεῦμα τῶν σοφῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀπευθύνει. Τὸ δ' ἐφ' ὑμᾶς, ποῖος εἶναι ὁ καρπὸς τῆς τεχνητῆς εὐγλωττίας σας, καὶ τοῦ συγκεχυμένου τῶν σχολῶν σας πατάγου, τῶν ματαιῶν καὶ παραλόγων συζητήσεων τῶν ὑμετέρων σοφῶν τῶν χιμαιρικῶν σας βιβλίων περὶ ἀντικειμένων, ἅτινα λέγετε περίεργα, ἅτινα ἐν τούτοις θεωροῦνται ὑφ' ἡμῶν καὶ εἶναι γελοῖα; Τὰ πλεῖστα τῶν φυσικῶν ζητημάτων σας οὐδεμίαν ἔχουσι χρησιμότητα, ἀλλὰ χρησιμεύουσιν ὅπως ἱκανοποιήσωσι μόνον τὴν περιέργειαν· ἐν

λόγῳ θεωρίαι μεταφυσικαί, ἀντιστρα-
τευόμεναι πρὸς τὰ πειράματα. Εἰς οὐδὲν
ἄλλο χρησιμεύουσι ἢ μόνον εἰς τὸ νὰ
ἐπισκοτιζῶσι τὴν ἀλήθειαν ἀντὶ νὰ δια-
φωτίζωσιν αὐτήν· τὰ δὲ λεπτὰ ζητήματα
τῶν σχολῶν σας γίνονται πάντοτε πηγαί
εἴτε βοηθήματα νέων αἰρέσεων, συστημά-
των ἀλλοκότων, ἰδεῶν τερατώδων, ἐμφυ-
λίων πολέμων καὶ ἀδικιῶν. Ἀφ' ἧς ἐπο-
χῆς ἐξωστρακίσατε τῶν σχολῶν σας τὸν
Πλάτωνα, καὶ παρεδέχθητε τὸν Ἀρι-
στοτέλη, πόσο τῶν σοφῶν διδασκάλων
σας δὲν ἐπεχείρησαν νὰ καταστήσωσι
τὴν φιλοσοφίαν τοῦ περιπατητικοῦ τού-
του φιλοσόφου βάσιν τῆς χριστιανικῆς
θρησκείας, ἀπορρίπτοντες τὰς Γραφάς,
καὶ τὰ πάντα ἐν ἀμφιβολίᾳ τιθέμενοι,
μέχρις οὗ κατήνησαν ἐπὶ τέλους ν' ἀμ-
φιβάλλωσι καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως
τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ συζητῶσιν ὑπὲρ καὶ
κατὰ τοῦ ζητήματος τούτου; Ἡμεῖς
τοῦλάχιστον δὲν ἔχομεν αὐτὴν τὴν μα-
ρίαν διὰ τοὺς φιλοσόφους τούτους. Ἄν
καὶ εἴμεθα ὁμοεθνεῖς, ἂν καὶ οὗτοι ἐν-
ταῦθα ἐδίδαξαν, ὅμως πρῶτοι ἡμεῖς ἀν-
τιτασσόμεθα κατὰ τῶν θεωριῶν των,
ὡσάκις ἡ λογικὴ τὸ ἀπαιτεῖ. Ἄλλ' ὀμι-
λήσαντες περὶ τῶν πνευματικῶν πραγ-
μάτων, ἔλθωμεν ἤδη ἐπὶ τὰ πολεμικὰ
ὅπως ἴδωμεν ἂν εἴσθε ὑπέρτεροι ἡμῶν.
Ἄν ἀνατρέξωμεν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρό-
νους, πιστεύω ὅτι οὐδεμία ἀντιλογία
ὑπάρχει· ἀλλὰ καὶ πρὸ τετρακοσίων
ἐξήκοντα τεσσάρων μόλις ἐτῶν δὲν κα-
τετροπώσαμεν τὸν καλλίτερον στρατὸν
ἡμῶν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ
Στρυμῶνος ἐν Μακεδονίᾳ; Μόνον κατὰ
τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως
(ὑπὸ τῶν Φράγκων) οἱ πολεμισταὶ σας
ἐδείχθησαν ὑπέρτεροι, ἀλλὰ δι' ἀσεβε-
στάτου πραξικοπήματος· διότι ὁ στρα-
τὸς, τὸν ὁποῖον ἡ ὑμετέρα συμμαχία
συνήγαγεν δεκαπέντε ἔτη μετὰ τὴν παρὰ
τὸν Στρυμῶνα ἦτταν καὶ τὸν ὁποῖον ἐξώ-
πλισε πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἁγίας Γῆς,
ἀφικόμενος εἰς Ζάραν τῆς Δαλματίας,
ἐπεχείρησεν ἀνάνδρως φερόμενος νὰ κυ-
ριεύσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀντὶ νὰ
βαδίσῃ εἰς Παλαιστίνην ὡς διακήρυξεν.

Οὕτω προδίδουτες τὸν σκοπὸν τῆς σταυ-
ροφορίας, καὶ καταχρώμενοι τὰς συν-
δρομὰς ἅς ἡ χριστιανωσύνη προσέφερε
διὰ τὸν ἱερὸν πόλεμον τῆς Παλαιστι-
νης, ἐφωρμήσατε αἰφνιδίως κατὰ τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις ἐκπληκτος
εἶδε παραβιαζόμενα τὰ δίκαια τῶν ἐ-
θνῶν, ἐν ᾧ οἱ τίμιοι τῶν συμπατριωτῶν
σας εἶδον διαψευδομένας τὰς εὐσεβεῖς
προσδοκίας των. Ἐγκατεστήσατε ἐκεῖ
δύο ἢ τρεῖς αὐτοκράτορας, ἐξ ὧν ὁ εἰς
διὰ τῆς κεφαλῆς του ἐξήγησε τὸ ἔγ-
κλημα τοῦ σφετερισμοῦ. Ὄταν δὲ ἡ αὐ-
τοκρατορία μας ἤρχισε νὰ πάσχη ἐκ
τῶν Ὀθωμανικῶν ὄπλων, ἂν ἠκούετε
τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν θρησκευτὴν ἠθέ-
λατε ἐνώσει τὰς δυνάμεις σας μετὰ τὰς
ἡμετέρας, καὶ ἠθέλεν ἀναχαιτισθῆ εἰς
τὴν ἀρχὴν του κακῶν, ὅπερ δι' ὑμᾶς ὄλε-
θρίας θὰ ἔχη συνεπείας. Διότι ἂν ποτε
συμβῆ, ὁ Θεὸς νὰ μὴ δώσῃ, ἡ Σικελία
νὰ πάθῃ ὅσα νῦν πάσχει ἡ Κρήτη, τί θὰ
γίγῃ ἡ ταλαίπωρος Ἰταλία, αὐτὴ ἣτις δὲν
ἔχει οὔτε μίαν θέσιν ὄχυράν, καὶ ἐν ἧ δὲν
ὑπάρχουσιν πλέον ἄνδρες ἀντάξιοι τῶν
ἀρχαίων της ἡρώων; Ἰδοὺ τί ἐπράξατε
δι' ἡμᾶς. Οἱ Γενοὺήνσιοι ἐπρομήθευσαν
εἰς Ἀμουράτην τὸν Α'. τὰ πλοῖα δι' ὧν
διεβίβασε τὰ τουρκικὰ στρατεύματα εἰς
Εὐρώπην, ὅπως φέρῃ ἐκεῖ τὸν πόλεμον,
προσάπτοντες οὕτω αἰώνιον κηλίδα εἰς
τὸ χριστιανικὸν ὄνομα. Αἱ ῥαδιουργίαι
μάλιστα καὶ αἱ διχόνοιαί σας ἐγένοντο
πρόξενοι ὅπως στερηθῶμεν τῆς βοηθείας
καὶ αὐτῶν τῶν ἡμετέρων ἡρώων. Καὶ
ὅταν ἐνομίσαμεν ὅτι εὐρομεν τὸν μόνον
λυτρωτὴν ἡμῶν ἐν τῷ Σκεντέρμπεη, ὁ
Πάπας Πῖος ὁ Β', ὅστις ἐβλεπεν αὐτὸν
κρατοῦντα ἐν πλάστιγγι τὰς τύχας τῶν
Ὀθωμανῶν, κατάρθωσε διὰ παντοίων
μέσων νὰ ματαιώσῃ τὰς ἀνδραγαθίας
του. Μετὰ τινος χρόνου παρέλευσιν πό-
σον αἰσχρῶς ὑπεδέχθητε καὶ πόσον ἀνάν-
δρως ἐφέρθητε πρὸς τὸν ἡγεμόνα Ζιζίμ,
τὸν πρεσβύτερον υἱὸν Μωάμεθ τοῦ Β',
καὶ προστάτην τῆς ἡμετέρας πόλεως;
Ὁ ταλαίπωρος οὗτος Ζιζίμ, ἐκδιωχθεὶς
ἐκ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἔτρε-
ξε πρὸς ὑμᾶς ὅπως ἀνοίξῃ εἰς τὰ ὄπλα

σας δίοδον μέχρι τῶν κόλπων τῆς Τουρκίας. Ἐνοχοὶ ἀπέναντι τῆς Χριστιανωσύνης, διότι παρεβλέψατε τοιαύτην εὐκαιρίαν, προσεθέσατε τὴν ἀπιστίαν εἰς τὴν ἀμέλειαν, καὶ ἐδηλητηριάσατε τὸν δυστυχῆ ἐκείνου ἡγεμονόπαιδα· φειδόμενος τῆς τιμῆς σας δὲν φέρω μάρτυρας συγγραφεῖς. Ἠπατήσατε ὅλους ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες μόνον τὴν παρουσίαν του ἀνεμένομεν, καὶ οἵτινες ἐθεωροῦμεν αὐτὸν ὡς μόνον βοήθημα ὅπως ἀπελευθερωθῶμεν ἡπατήσατε ἐπίσης τοὺς Τούρκους, οἵτινες ἠκολούθουν τὴν μερίδα του. Οἱ Ὄθωμανοὶ ἡγεμονόπαιδες θὰ ἐνθυμῶνται τὴν περίστασιν ταύτην καὶ μετὰ τὸ δυστύχημα τοῦ Ζιζίμ, οὐδεὶς αὐτῶν θὰ ἔλθῃ ζητῶν ἄσυλον παρ' ὑμῖν, ὅσον καὶ ἂν καταδιώκῃται ἐν τῇ πατρίδι του. Τὸ καθ' ἡμᾶς δὲν μᾶς λείπει τὸ θάρρος, ἀλλ' ἡ εὐκαιρία. Ἡ ἀξία τοῦ ἔθνους μας δὲν κατεστράφη παντάπασι· μήπως Ἕλληνες δὲν εἶναι οἱ στρατιῶται οἵτινες πολεμοῦσιν ἔτι τὰς φάλαγγάς σας καὶ ὑποδουλοῦσι τὰς χώρας σας; Διότι δὲν ἀρνεῖσθε ὅτι τὸ ἄνθος τοῦ Ὄθωμανικοῦ στρατοῦ συγκροτεῖται ἐξ ἑλληνοπαίδων, οὓς ὡς φόρον ἀρπάζουσιν ἀφ' ἡμῶν, ἐξ ὧν ὅμως τὸ ὄνομα Γιαννίτσαρης δὲν ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς, οὔτε καταστρέφει τὴν ἐθνικὴν ἰσχύϊν. Καὶ πόθεν κατάγεται ὁ Σουλτάνος, ἀφ' οὗ Ἕλληνίδες γεννῶσι κληρονόμους τοῦ θρόνου σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ θρόνου ἐν Κωνσταντινουπόλει; Ἄλλ' ἂς μὴ τρέχωμεν τόσον μακρὰν: Ἡ Χουγκιάρ Ἀζακή, ἡ πρώτη Σουλτάνα τῆς αυτοκρατορίας, ἣτις ἤδη τοσοῦτον ἀγαπᾶται ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Δ', καὶ ἐγένετο μήτηρ νέου ἡγεμονόπαιδος, ὅστις θεωρεῖται ὡς διάδοχος τοῦ Σουλτάνου, εἶναι Ἕλληνίς τὴν καταγωγὴν. Αὕτη ἠχμαλωτίσθη πρὸ εἴκοσι καὶ ἐνὸς περίπου ἐτῶν εἰς Ῥέθυμνον τῆς Κρήτης. Τέλος σχεδὸν εἰμεθα ἐν αἷμα καὶ οἱ δύο λαοὶ ἀπαρτίζουσιν ἤδη ἐν ἔθνος. Συνέβη εἰς ἡμᾶς ὅ,τι συνέβη μεταξὺ Σαξῶνων καὶ Ἀγγλων, Γότθων καὶ Ἰσπανῶν, Γαλατῶν καὶ Φράγκων. Καὶ ἂν δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ οἱ

Τούρκοι ἀσπασθῶσι τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ ἀφαιρεθῇ οὕτως ἐκ τοῦ μέσου ἡ διαφορὰ αὕτη τῶν θρησκευμάτων, ἐξ ἧς προέρχεται ἡ ἀσυμβίβαστος διαφορὰ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων, θὰ δυνηθῶμεν νὰ εἰπώμεν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἤδη ἰσχυρότερος τοῦ ἄλλοτε αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου. Μάλιστα βλέπω καλῶς ὅτι ἀγνοεῖτε ὅ,τι ἐπιβεβαιοῦσιν οἱ ἱστορικοὶ, καὶ μεταξὺ ἄλλων Γεώργιος ὁ Φραντζῆς, ὅστις ἦτον ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν τελευταίαν ἄλωσιν. Ὅτι δηλαδὴ οἱ Ὄθωμανοὶ ἡγεμόνες ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀνατολῆς δικαίωματα γενεαλογικὰ, καὶ οὐχὶ κυριαρχικὰ. Διότι οἱ Τούρκοι ἡγεμόνες ἔλκουσιν τὴν καταγωγὴν ἐξ Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων, γόνου τινοῦ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου καταφυγόντος παρὰ τοῖς Σουλτάνοις τοῦ Ἰκονίου, καὶ ἐκεῖ νυμφευθέντος· ἐκ τούτου δὲ κατάγονται οἱ Ὄθωμανοὶ ἡγεμόνες. Οὕτως οἱ Ἕλληνες δύνανται νὰ καυχηθῶσιν διὰ τὰς νίκας ὅσας ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ τόλμη τῶν Τούρκων ἐκέρδησαν καθ' ὑμῶν. Ὁμιλῶ περὶ τῆς ἀνδρείας τῶν Τούρκων διότι βεβαίως δὲν ἔχετε τὴν ἀνοησίαν νὰ πιστεύητε ὅτι ὅλαι αὐτῶν αἱ νίκαι εἶναι ἔργα τύχης. Διότι οὐδέποτε ἡ τύχη δεικνύται τόσον εὐμενῆς ἂν δὲν καθοδηγῆται ὑπὸ καλοῦ στρατηγικοῦ πνεύματος. Τόσον τὸ χειρότερον δὲ δι' ὑμᾶς ἂν οὐδὲως προῆλθον ἐκ στρατηγικοῦ πνεύματος αἱ ἐπιτυχίαι τῶν ὀθωμανικῶν ὀπλων. Διότι δὲν αἰσχύνεσθε βλέποντες τὴν ἀπλότητα καὶ ἀμάθειαν τῶν Τούρκων κατισχύουσιν ὅλων τῶν μέτρων, ἅτινα λαμβάνει ἡ σπανία ὀξύνοιά σας; Λέγετε ὅτι ὁ Θεὸς σας τιμωρεῖ διὰ τῶν δυστυχημάτων, ἅτινα πάσχετε. Ἄν τὸ γνωρίζητε, προσπαθήσατε λοιπὸν νὰ διορθωθῆτε. Διατὶ δὲν κατευνάζετε τὴν ὀργήν του διὰ τῆς μετανοίας; Ἄλλ' οὐδέποτε θὰ συνεντισθῆτε, καὶ ἡμεῖς αἰετοῦ θὰ δυνάμεθα νὰ σας ἐρωτῶμεν, ἔχοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ μᾶς ἀποκριθῆτε, ποῦ εἶναι ἡ ἰδιάζουσα εὐφυΐα σας καὶ ἡ μοναδική

σας ἀξία, ἥτις καθίστησιν ὑμᾶς ὑπερέ-
ρους τῶν Ἑλλήνων;

»Εὐθύς ὡς ὁ καλόγηρος ἐτελείωσεν, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ διδάσκαλος καὶ ἀπευ-
θυνόμενος πρὸς ἡμᾶς, Παρέλειψεν, εἶπε,
να προσθήσῃ ἐν πρᾶγμα, ὁμιλῶν περὶ
τῆς ἀνδρείας τῶν Ἑλλήνων Γιαννιτσά-
ρων. Ἄν ἠθέλαμεν νὰ διακωδωνίσωμεν
τὴν ἑλληνικὴν ἀνδρείαν, ἤρκει μόνον νὰ
ὀνομάσωμεν τρεῖς συγχρόνους μας ἡ-
ρωας, ὧν τὸ ἀτρόμητον ἐδείχθη ἐν Κρή-
τη, τὸν Ζυμπῆν τὸν Μπαλζαμᾶν καὶ
τὸν Κάλαμον. Οἱ δύο πρῶτοι διόκησαν
συντάγματα, ὁ δὲ τρίτος ἠρέκεσθη εἰς
ἀπλοῦν τίτλον καπετάνιου. Ἄλλὰ καὶ
οἱ τρεῖς ὑπῆρέτησαν τοὺς Ἑνετοὺς μετὰ
τοσοῦτου θάρρους καὶ περινοίας ὥστε ἐ-
θαυμάσθησαν ἐξ ἴσου καὶ παρὰ τῶν
Τούρκων καὶ παρὰ τῶν Ἑνετῶν. Ἄν
ποτε ὑπάγητε εἰς Κρήτην, ἐξετάσατε καὶ
θὰ σᾶς εἴπωσι περὶ αὐτῶν.

»Φαντάσθητε, ἂν δύνασθε, πόσον ἐ-
ξεπλάγημεν ἀκούσαντες τὴν ἀπολογίαν
ταύτην τῶν Ἑλλήνων, καὶ πόσον ἐκστα-
τικοὶ ἐμείναμεν βλέποντες νὰ λέγη τό-
σον ὠραία πράγματα ἄνθρωπος, ὃν εἶ-
χομεν ἐκλάβει προηγουμένως ὡς ξύλον.
Ἐταπείνωσε τὴν ὀμάδα τῶν σοφῶν μας,
οἵτινες ἐξήτησαν παρ' αὐτοῦ συγγνώμην
διὰ τὰς ἀδίκους κρίσεις αὐτῶν περὶ τῆς
νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἀνωτέρω ἀνέφερον
τὸ ὄνομα τοῦ ἐξαιρέτου τούτου ἀνδρός·
εἶναι ὁ ἱερομόναχος Δαμασκηνός· ὁ Ber-
taldi ἠύχαριστήθη τὰ μέγιστα, διότι ὀρ-
θῆν κρίσιν περὶ αὐτοῦ ἐξέφερεν· ὁ Δα-
μασκηνός ὁμολόγησεν ἡμῖν ὅτι διὰ τοι-
ούτων λόγων ἀπεστόμωσε πολλοὺς πε-
ριγηγιάς. Ἄν ἐπιπτον εἰς τὰς χεῖρας
αὐτοῦ περιγηγιάς κακὴν περὶ τῆς Ἑλ-
λάδος ιδέαν ἔχοντες, ἢ τιμὴ τῆς Ἑλλά-
δος θὰ ἐπανορθοῦτο ἀμέσως· διότι ἦτο
ἄνθρωπος πολὺ εὐπροσήγορος καὶ τὸ
πρᾶγμα δὲν θὰ ἦτο παντάπασιν δύσκο-
λον· ἀλλ' οἱ πλείστοι τῶν Εὐρωπαίων
δὲν κάμνουσι ποτὲ κἀνὲν διάβημα, καὶ
ἂν ἐν τῇ συνομιλίᾳ ἠθέλεν ἐπιφέρει ἀν-
τίρρησιν τινα θὰ τὸν ἐχαρακτήριζον ὡς
ἀμαθῆ· καὶ ἰδοὺ ποῦ ἐγκείται τὸ ἀδικον.

»Ἐνοήσαμεν ὅτι ὁ Γιαννίτσαρῆς μας

τὸν εὔρεν ἐπίτηδες, ὅπως διασκεδάσῃ ἡ-
μᾶς. Ὁ Δαμασκηνός ὁμιλεῖ τὴν ἀρ-
χαίαν ἑλληνικὴν, τὴν τουρκικὴν, τὴν
λατινικὴν καὶ τὴν ἰταλικὴν· τοῦ διέφυ-
γον μάλιστα καὶ γαλλικαὶ τινες λέξεις,
αἵτινες εἶχον μείνει εἰς τὴν μνήμην αὐ-
τοῦ ἐκ τῶν συνδιαλέξεών του μετὰ τοῦ
πατρὸς Σίμωνος, διότι ἀμφοτέροι εἶναι
στενοὶ φίλοι. Εἶναι προσέτι εἰς τῶν τριῶν
καθηγητῶν οἵτινες διδάσκουσι δημοσίᾳ ἐν
Ἀθήναις θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν, ἀπέ-
φυγε δὲ ἐκ μετριοφροσύνης νὰ ὀνομάσῃ
ἐαυτὸν ἀνωτέρω. Οἱ δύο ἄλλοι εἶναι ὁ
Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ Δημήτριος Βενι-
ζέλος (Benizellos). Ἐπειδὴ δε αἱ γνώ-
σεις τοῦ ἀρχιεπισκόπου εἰσὶ πολὺ περι-
ωρισμέναι, τὰ μαθήματα τὰ ὅποια δίδει
συνίστανται εἰς χριστιανικὰς παραινέ-
σεις. Ἐκαστος αὐτῶν διδάσκει οἰκαδε
μόνον μισθὸν ἔχων, ὅ,τι ἕκαστος μαθη-
τῆς εὐχαριστεῖται νὰ δίδῃ. Ἐν τούτοις
ὁ Δαμασκηνός καὶ ὁ Βενιζέλος δὲν εὐ-
δοκιμοῦσι τόσον εἰς τὴν σχολαστικὴν
θεολογίαν ὅσον εἰς τὴν πραγματικὴν ἢν
κατὰ βάθος γνωρίζουσι· καὶ δὲν ὑπάρχει
οὐδεὶς ξένος τολμῶν ν' ἀπευθύνῃ αὐτοῖς
παρατηρήσεις περὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν
Ἑλλήνων πατέρων τῆς ἐκκλησίας· ἀπε-
χωρίσθημεν τῶν καλογήρων καὶ τοῦ δι-
δασκάλου μετὰ πολλῶν φιλοφρονήσε-
ων καὶ ἠκολουθήσαμεν τὸν Γιαννίτσαρῆν
μας, ὅστις ἦλθε καὶ μᾶς ἐπανεῦρεν».

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ

Ὁ ἀδάμας κατὰ τὴν ἀρχαιοτέρας
χρόνους ἐθεωρήθη ἀείποτε ὡς σῶμα ἀμε-
τάβλητον καὶ ἀδιάλυτον, καὶ διὰ τοῦτο
ἀδάμας, οἰοεὶ ἀδάμαστον σῶμα ἐκλήθη.
Ἄλλὰ πειράματά τινα ἀπέδειξαν ὅτι ὁ
τόσον πολυτιμος οὗτος λίθος εἶναι σῶμα
καύσιμον, ὁμοιάζον τῷ ἄνθρακι διότι διὰ
τῆς καύσεως, ἐντὸς τοῦ ὀξυγόνου πρὸ
πάντων, μεταβάλλεται εἰς ἀνθρακικὸν
ὀξὺ καὶ εἰς ἀνθρακικὸν ἀέριον· τοιοῦτο-
τρόπως διὰ τῶν πειραμάτων τούτων,
ἄτινα εἶναι ἐκ τῶν λαμπροτέρων καὶ

περιεργότερων τῆς χημείας, ἀπεδείχθη ὅτι ὁ ἀδάμας εἶναι καθαρότατος ἄνθραξ.

Ἡ τοιαύτη τοῦ ἀδάμαντος σύνθεσις καὶ ἡ τῆξις αὐτοῦ ἐγένετο τὸ πρῶτον γνωστὴ κατὰ τὸ ἔτος 1694, ὅτε κατὰ διαταγὴν τοῦ τότε μεγάλου δουκὸς τῆς Φλωρεντίας ἐγένοντο πολλαὶ δοκιμασίαι περὶ τῆς μεταβολῆς διαφόρων πολυτίμων λίθων ἐκτεθέντων εἰς τὴν ἐστίαν μεγάλου ἠλιουσυγκεντρωτικοῦ φακοῦ. Ἄπαντες οἱ ἄλλοι πολύτιμοι λίθοι ἀνέστησαν, μόνος δὲ ὁ ἀδάμας ἐτάκη, καίς μετὰ φλογὸς καὶ ἐκ τούτου τοῦ βαρυνιμοτάτου ἀδάμαντος οὐδὲν ἄλλο ὑπελείφθη ἔχνος εἰμὴ μόνον ἀήρ, καὶ τὸ ὀξυγόνον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ φλέξις ἐγένετο μετεβλήθη εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐγένετο τοιαύτη περιεργὸς δοκιμασία ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκου Ι'. ἐν Βιέννῃ. Ὑποθέσας οὗτος ὅτι διὰ τῆς συντήξεως πολλῶν μικρῶν ἀδαμάντων μικρᾶς ἀξίας δύναται νὰ ληφθῇ ἀδάμας μέγας ἀξίας ἀπείρων ἑκατομμυρίων φιορινίων, καθότι ἡ ἀξία τοῦ ἀδάμαντος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ ἀπὸ τὸ βᾶρος αὐτοῦ, διέταξε τὴν σύντηξιν ἀπείρων μικρῶν ἐν τῷ θησαυροφυλακείῳ εὐρεθέντων. Ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας περιέμενον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως ταύτης· ἐκβληθείσης δὲ τῆς χύτρας ἐκ τοῦ κλιβάνου, σωζομένου μέχρι τὴν σήμερον ἐντὸς ὑπογείου τινὸς τῶν ἀνακτόρων, δὲν ἀνευρέθη οὐδ' ἔχνος ἀδαμάντων, καθότι ἄπαντες ἐκάησαν καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἀέρα καὶ εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Ἐὰν ὅμως οἱ ἀδάμαντες περιβεβλημένοι μετὰ λεπτῆς κόψεως ἀνθράκων καὶ ἰνστιβασθέντες ἐντὸς χύτρας χρυσοχοϊκῆς ἐρμητικώτατα κεκλεισμένης καὶ διὰ τοῦτο μὴ συγκοινωνούσης μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἐκτεθῶσιν εἰς τὸ ἰσχυρότερον καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας διαρκέστερον πῦρ, δὲν θὰ ὑποστῶσιν καμμίαν μεταβολήν. Τοῦτο γνωρίζουσιν καὶ οἱ ἀδαμαντοπῶλαι καὶ χρυσοχοοί, οἵτινες κατὰ τὸν ἐκτεθέντα τρόπον καίουσιν τοὺς κακῆν ὄψιν δεικνύοντας ἀδάμαντας

ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἵνα ἀποκτήσωσιν πλειότεραν λάμψιν καὶ ἀνώτερον βαθμὸν λειότητος διὰ θλαστικῆς δυνάμεως.

Ξ. ΛΑΝΔΕΡΕΡ

ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΡΙΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.

I

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ περιοδικῶς ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦ» ἐπιστasia πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς *). Ἐν Ἀθήναις 1870 εἰς 8ον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α'. Δ η μ ὶ δ η Πα ρ α μ ὺ θ ι α. (Ἀπρίλιος 1870.)—Προκίρυξις τῆς ἐπιτροπῆς, ἐν τῇ καὶ τινα περὶ συλλογῶν δημοτικῶν παραμυθίων. σ. 3-6.—Παραμύθια: 4) Τῆς κάτω γῆς ὁ ἀφέντης (Μήλου), παραμύθιον σταλὲν ὑπὸ Ἀριστ. Ταταράκη. σ. 7-11. 2) Οἱ δώδεκα μῆνες. (Μήλου) ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. σ. 12-14. 3) Ὁ ἀφέντης ὁ τριορρωγᾶς (Μήλου) ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. σ. 14-17. 4) Ἡ Τζιτζιναίνα, ὑπὸ Γ. Χ. Βάφα. σ. 17-23. 5) Τὰ κορακιστικά, ὑπὸ Λ. Α. Βελισσαρίου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. σ. 23-29. 6) Ἡ Βασίλισσα καὶ ὁ Ἀράπης; (Μήλου) ὑπὸ Ἀρ. Μ. Ταταράκη. σ. 29-34. 7) Ἡ Βασιλοπούλα καὶ ὁ Τσοπάνης (Πελοποννήσου) ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου. σ. 35-40. 8) Τὰ αἰνίγματα (Πελοποννήσου) ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. σ. 40-43. 9) Ἡ πόρταις τῶν μεγάλων ὑπὸ Ἀρ. Μ. Ταταράκη, σ. 44-45. 10) Τὸ παραμῦθιο τοῦ σπανοῦ (Πελοποννήσου) ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου. σ. 46-55. 11) Ὁ γυῖος τῆς χήρας; ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου. σ. 56-64. Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐξεδόθη τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν κυρίων Σπ. Π. Λάμπρου καὶ Ν. Γ. Πολίτου. **)

*) Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη συνίστατο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν κυρίων Π. Ι. Φέρμπου, Ν. Γ. Πολίτου, Σ. Π. Λάμπρου, Ι. Ἀθρᾶ καὶ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου, ἀκολούθως προσετέθησαν ἕτερα δύο μέλη οἱ κκ. Ἀριστ. Προβελέγιος καὶ Γ. Ζολώτας (σ. 128). Πολλῶν δὲ τῶν μελῶν παραιτηθέντων ἄλλων δ' ἀποχωρησάντων τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀντικαταστάθηντων ἡ ἐπιτροπὴ συγκροτεῖται νῦν ἐκ τῶν ἐξῆς: Π. Ι. Φέρμπου, Mich. Defner, Ν. Γ. Πολίτου, Μ. Π. Λάμπρου, Δ. Κορομηλά, Ἰω. Καμπούρογλου καὶ Σ. Π. Λάμπρου.

**) Ἡ σημείωσις περὶ τῶν ἐπεξεργασθέντων τὰ φυλλάδια μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ὑπάρχει ἐν σ. 464 τοῦ τελευταίου φυλλάδιου.

ΦΥΛΑ. Β'. Δημοτικά ἄσματα. (Ἰούνιος 1870.) — Βραχέα σημειώσεις περὶ τῶν προγενεστέρων συλλογῶν ἐλληνικῶν δημοτικῶν ἄσματων ὑπὸ Ν. Γ. Π. σ. 65-69. α'.) Κλέφτικα ἄσματα ἀρ. 1-7. σ. 10-74. β'.) Ἱστορικά ἀρ. 8-10. σ. 74-77. γ'.) Διηγηματικά ἀριθ. 11-32 σ. 77-96. δ'.) Ἑρωτικά καὶ τοῦ χοροῦ ἀρ. 33-62. σ. 96-117. ε'.) ἄστατα ἀρ. 63-68. σ. 117-120. ζ'.) Μυρολόγια. ἀρ. 69-81. σ. 121-127. Εἰδήσεις σ. 128.—Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐξεδόθη ἐπιστασίᾳ τῶν κκ. Ν. Γ. Πολίτου, Σπ. Π. Λάμπρου καὶ Π. Ι. Φέρμου, τὴν δ' ὕλην προσήνεγκον οἱ κκ. Τιμ. Ἀμπελάς (ἄσματα 10), Περ. Ζερλέντου (7), Δημ. Κορομηλάς (4), Π. Λάμπρος (20), Ἀθ. Πετρίδης (4), Νικ. Γ. Πολίτης (10), Ἀρ. Μ. Ταταράκης (6), Δ. Ι. Φέρμος (5) καὶ Π. Ι. Φέρμος (15).

ΦΥΛΑ. Γ'. Δημῶδεις παροιμίαι. (Ἰανουάριος 1871.) — Βραχέα σημειώσεις περὶ τῶν προγενεστέρων συλλογῶν δημῶδων παροιμιῶν. σ. 129-130. Δημῶδεις παροιμίαι. 530 σταλένται ὑπὸ Ἀρ. Μ. Ταταράκη, Π. Ι. Φέρμου, Δ. Βαρδουνιώτου, Ἰω. Κρασᾶ, Δ. Ι. Φέρμου, Ν. Γ. Πολίτου, Ν. Δραγοῦμη, Παύλου Λάμπρου, Α. Πικραμμένου, Ἐλ. Ρ. Ῥαφαήλ, Ἀρσενίου ἱερέως Πανῶ, Γ. Σταμούλη, Ἀλ. Ι. Ὀλυμπίου, Α. Κ. Χούμη, Π. Ζερλέντου καὶ Σ. Π. Λάμπρου. Ἀνταπόκρισις σ. 191. Εἰδήσεις σ. 192.—Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐξεδόθη ἐπιστασίᾳ Ν. Γ. Πολίτου, Σπ. Π. Λάμπρου, Π. Ι. Φέρμου καὶ Ἰω. Καμπούργλου.

ΦΥΛΑΑΔ. Δ'. Δημῶδη αἰνίγματα. (Φεβρουάριος 1871.) — σ. 193-254. αἰνίγματα δημῶδη 351, σταλέντα ὑπὸ Π. Ζερλέντου, Ἀρ. Μ. Ταταράκη, Δ. Ι. Φέρμου, Ν. Δραγοῦμη, Θεμ. Μήρτσου, Δ. Βαρδουνιώτου, Σ. Π. Λάμπρου, Δ. Ποταμιάνου, Γ. Σταμούλη, Ἐλ. Ῥαφαήλ, καὶ Ν. Γ. Πολίτου. Ἀνταπόκρισις σ. 255. Εἰδήσεις σ. 256.—Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐπεξεργάσθησαν οἱ κκ. Σ. Π. Λάμπρος καὶ Π. Ι. Φέρμος.

ΦΥΛΑ. Ε'. (Ὀκτώβριος 1871.) — σ. 257-312. Δημοτικά δίστιχα 739 σταλέντα ὑπὸ Τ. Ἀμπελά, Περ. Ζερλέντου, Δ. Κορομηλά, Π. Λάμπρου, Α. Μ. Ταταράκη καὶ Δ. Ι. Φέρμου. Νεκρολογία Ἀρ. Μ. Ταταράκη σ. 313-318. Ἀνταπόκρισις σ. 319-320. Εἰδήσεις σ. 320. — Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐπεξεργάσθησαν οἱ κκ. Σπ. Λάμπρος, Ν. Γ. Πολίτης καὶ Π. Ι. Φέρμος.

ΦΥΛΑ. ΣΤ'. Ἡθθ ἔθιμα προλήψεις. (Ἰανουάρ. 1872.) — Νεοελληνικὴ μυθολογία. Μάρτιος ὑπὸ Κ. Ν. Σάθα σ. 321-322. Οἱ Καλικάνταροι, ὑπὸ Ἀρ. Μ. Ταταράκη σ. 322. Τὰ παρμένα τῆς Φανερωμένης, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σ. 322-324. Ἀνθρακες ὁ θησαυρὸς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σ. 324-325. Ἡ Δρόμεις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σ. 325-326. Ἀνδρειωμένοι. Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος. Καρδάμυλα. Νῆσοι κολάψεις. ὑπὸ Α. Κ. Χούμη σ. 226-328. Προλήψεις καὶ δοξασίαι. Οἱ βρουκόλακες ὑπὸ Α. Μ. Ταταράκη σ. 328-330. Αἱ δ' ἐμφθῶν θεραπεία ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σ. 330-332. Περὶ Ὀρνιθοσκηντοῦφλας ὑπὸ Α. Κ.

Χούμη σ. 332-333. Οἱ Κληδονισμοὶ ὑπὸ Ἀρ. Μ. Ταταράκη σ. 333-335. Προλήψεις ὑπὸ Δ. Ι. Φέρμου καὶ Α. Κ. Χούμη σ. 336-337. Μαγεία: Φίλτρα ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου σ. 338-349. Ἡ θη καὶ ἔθιμα. Ὁ γάμος ὑπὸ Α. Μ. Ταταράκη σ. 349-354. Χελιδόνισμα ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου σ. 354-368. Περπεροῦντα, ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου σ. 368-374. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Βάχχου ὑπὸ Α. Μ. Ταταράκη. σ. 374. Τὰ κατὰ τὴν γέννησιν ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου σ. 374-384. Ἐξεδόθη ἐπιμελεῖα Ν. Γ. Πολίτου.

ΦΥΛΑ. Ε'. Γλωσσικὴ ὕλη. (Ἰούλ. 1872.) — Γλωσσάριον Λέσβιον μετὰ σημειώσεων Μ. Deffner σ. 385-429. Ἐπιλογος ὑπὸ Μ. Deffner σ. 430-463. Ἀνταπόκρισις σ. 463. Εἰδήσεις σ. 464. Πίναξ τῶν ὀνομάτων καὶ πραγμάτων ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου σ. 465-475. Ἐξεδόθη ἐπιμελεῖα Μ. Deffner.

ΤΟΜΟΣ Α'. ΜΕΡΟΣ Β'. Χρονικὸν Δρυοπίδος ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἀθ. Πετρίδου. (Ἀπρίλ. 1871.) Ὑπόλογος σ. 3-6. Χρονικὸν 7-24. Σημειώσεις τοῦ χρονικοῦ σ. 25-32. Σύντομος γεωγραφικὴ περιγραφή τῆς Ἠπέρου σ. 33-64.

Πρὸ τριῶν περιπέου ἐτῶν ὁ ἐνταῦθα φιλολογικὸς σύλλογος «Παρνασσὸς» ἐξελέξατο ἐπιτροπὴν πενταμελῆ πρὸς ἔρευναν τῶν καθ' ἡμᾶς ἡθῶν καὶ ἔθιμων «ἅτινα, κατὰ τὴν προκλήρουξιν τῆς ἐπιτροπῆς, καθιστώσι μὲν γνωστὸν τῶν νεωτέρων Ἑλλήμων τὸν βίον, οὐκ ὀλίγον δὲ συντείνουσιν εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ τῶν ἀρχαίων, οὐτινος διασώζουσιν ἕχη σπουδαία,» καὶ πρὸς συλλογὴν δημοτικῶν ἄσματων, μύθων, παροιμιῶν καὶ αἰνιγμάτων, «ἅτινα ἐγκατοπτρίζουσι μὲν ἀφ' ἐνὸς τὴν διανοητικὴν τοῦ λαοῦ κατάστασιν, δύνανται δ' ἀφ' ἑτέρου νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τὰ καταλληλοτάτα μνημεῖα τῆς δημῶδους γλώσσης, ἧς αἱ τύχαι ὁμοιάζουσι τὰς τύχας τῆς ἡμετέρας ἱστορίας.»

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐξέδω προκήρυξιν ἐν ἧ προσεκάλει πάντα δυνάμενον νὰ προσφέρῃ ταιαύτην ὕλην, μάλιστα δ' ἀνεκδοτοῦ, ν' ἀποστέλλῃ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν. Συνωδὰ δὲ τῇ προκηρύξει ταύτῃ ἐστάλη τῇ ἐπιτροπῇ ἀρκετὴ ὕλη ἣτις ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου νὰ ἐκδίδεται περιοδικῶς ἐν φυλλαδίοις, ὧν ἕκαστον ν' ἀποτελεῖται ἐξ ὕλης ὁμοειδούς.

Μέχρι τοῦδε ἡ ἐπιτροπὴ ἐδημοσίευ-

σεν ὀκτώ φυλλάδια, ὧν τὰ περιεχόμενα ἀνωτέρω παρεθέσαμεν. Ἦδη, ὅτε ἤρξαντο ἔρευναι συγκριτικαὶ περὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων *), ἡ χρησιμότης τῶν τοιούτων συλλογῶν καταφανέστερα καθίσταται, διότι δι' αὐτῶν παρέχεται ἡ ἀναγκαία ὕλη πρὸς ἐξακολουθησιν τῶν ἐρευνῶν τούτων καὶ βάσανον αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ἡ ἔκδοσις τῶν Νεοελληνικῶν ἀναλέκτων, ἐπεκροτήθη ὑπὸ τῶν περὶ τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἱστορίαν καταγινόμενων σοφῶν τῆς ἐσπερίας καὶ ἀρκτώας Εὐρώπης.

Ἐπιθυμοῦντες ὅπως καταστήσωμεν γνωστὰς τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὰς κρίσεις ἀλλοδαπῶν λογίων περὶ τινῶν ἐκ τῶν τελευταίου ἐκδοθέντων νεοελληνικῶν συγγραμμάτων, ἀρχόμεθα ἀπὸ τῶν Νεοελληνικῶν ἀναλέκτων, δημοσιεύοντες σύντομον περίληψιν τῶν περὶ τοῦ περιοδικοῦ τούτου συγγράμματος γραφέντων.

Ἐν τῷ Literarisches Centralblatt, σπουδαία βιβλιογραφικὴ ἐφημερίδι τῆς Δειψίας, ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος βιβλιοκρισία περὶ τῶν δύο πρώτων φυλλαδίων **). Ὁ συγγραφεὺς τῆς βιβλιοκρισίας ταύτης, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀνέφερε τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς, ἐξετάζει τὸ πρῶτον φυλλάδιον,

*) Κατὰ τὸ 1864 ἐξεδόθη ὑπὸ Κουρτίου Wachsmuth σύντομος τις πραγματεία περὶ τῶν ἐθίμων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς ἐν τῇ νέᾳ (Das alte Griechenland im neuen) ἐπιγραφομένη. Τὸ γενικὸν τῆς πραγματείας ταύτης μέρος μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμμ. Γαλάνη, καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ ἐν Κωνσταντινῇ κατὰ τὸ 1868, καὶ διὰ τῆς ἐφημερίδος Εὐρύππου Χαλκίδος, καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένου περιοδικοῦ συγγράμματος Ἐπταλόφου. Τὸ παρελθὸν ὄντος ἐξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τῆς τρίτου συγγραφῆς τοῦ ἐν Ἰένῃ καθηγητοῦ B. Schmidt περὶ τοῦ βίου τοῦ λαοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος (Das Volksleben der Neugriechen) ἐκ 250 σελίδων ἀπαρτιζόμενος. Ἐπίσης τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐξ ὀκτῶ μερῶν ἀπαρτιζομένης Μελέτης ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, ἐκ 247 σελίδων συγχείμενον.

**) Literarisches Centralblatt, 1871 σ. 439-441.

οὐ πολλὰ παραμύθια παραβάλλει πρὸς τὰ σικελικὰ (Sicilianische Märchen) τὰ περισυναχθέντα μὲν ὑπὸ τῆς Κυρίας Laura Conzenbach, ἐκδοθέντα δὲ ἐπιμελεῖα L. Hartwig· ἀκολουθῶς ἐξετάζων τὸ β'. φυλλάδιον, σημειοῖ δύο ἢ τρία δημοτικὰ ἄσματα ἐλαφρῶς παραλάσσοντα ἐτέρων ὁμοίων τῆς συλλογῆς Passow, καὶ ἀξιοσημείωτα θεωρεῖ τὸ περὶ ἁγίου Γεωργίου *) καὶ τοῦ κύρ Βοριά **).

Ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι, ἐδημοσιεύθη προσέτι κατὰ τὸν παρόντα μῆνα βιβλιογραφία τοῦ ε'. φυλλαδίου, σημειουμένου ἐν ἀρχῇ ὅτι δὲν ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ γ'. καὶ τοῦ δ'. ἐπειδὴ ταῦτα δὲν περιήλθον εἰς χεῖρας τῶν συντακτῶν. Μετὰ τινὰς δὲ παρατηρήσεις περὶ δημοδῶν διστίχων καὶ τῶν περιεχομένων τοῦ ε'. φυλλαδίου, ὁ συγγραφεὺς τῆς βιβλιοκρισίας παραθέτει ὁμοιότητάς τινὰς δύο διστίχων πρὸς ἀρχαῖα ἑλληνικὰ, καὶ τελευτᾶ χαρακτηριστῶν ὡς λαὸν ἐνδιαφέρουσιν τὴν ὕλην, ἣτις ἐν τῷ τέλει τοῦ φυλλαδίου σημειοῦται ὅτι ἀπεστάλη τῇ ἐπιτροπῇ †).

Ἐν δὲ τῷ φιλολογικῷ ἀγγελιαφόρῳ τῆς Γοττιγγης (Göttingischen gelehrten Anzeigen) ὁ πολυμαθὴς διευθυντὴς τῆς ἐν Βαϊμάρη βιβλιοθήκης Reinhold Köhler κατεχώρισε βιβλιογραφίαν τῶν δύο πρώτων φυλλαδίων. Καὶ περὶ μὲν τοῦ περιέχοντος δημῶδη παραμύθια τὸν λόγον ποιούμενος ἀπαριθμεῖ ἐν πρώτοις ἀκριβέστατα τὰς συλλογὰς νεοελληνικῶν παραμυθίων, ἀκολουθῶς ἐξετάζει τὰ δημοσιευθέντα παραμύθια, παραλλήλιζων αὐτὰ μετὰ μεγίστης πολυμαθείας πρὸς ἕτερα ξένων λαῶν. Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον φυλλάδιον τὸ περιέχον

*) Νεοελλ. ἀνάλεκτα σ. 88 ἀρ. 21.—Περὶ τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων τῶν διαλαμβανόντων περὶ ἁγίου Γεωργίου βλ. Ν. Γ. Πολίτου, Περί τῆς καὶ ἁγίου Γεωργίου ἐν Ἀσωπίου, Ἀττικ. ἡμερολ. 1872 σ. 174 κς.

**) Νεοελλ. ἀνάλεκτα σ. 89 ἀρ. 23.—Περὶ τοῦ ἄσματος τούτου βλ. Ν. Γ. Πολίτου, Μελέται ἐπὶ τοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων. τομ. Α'. μερ. I. σ. 32.

†) Literarisches Centralblatt 7 Σεπτεμβρίου 1872 σ. 992-993.

δημοτικά ἄσματα, ἀντὶ ἰδίας σημειώσεως ἀναφέρει τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἐν ἀρχῇ τοῦ φυλλαδίου σημειώσιν περὶ τῶν προγενεστέρων συλλογῶν, προσθέτει δ' ἀκολούθως σημειώσεις τινας περὶ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ. Ἡ βιβλιογραφία αὐτῆς εἶναι σπουδαιοτάτη, καὶ οὐ μικρὸν ἐξ αὐτῆς δύναται νὰ ὠφεληθῇ πᾶς καταγινόμενος περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν προϊόντων τῆς δημῶδους φιλολογίας *).

Ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ συγγράμματι ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ περὶ τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν ἐντρίβεστάτου γηραιοῦ καθηγητοῦ Elissen βιβλιογραφία τοῦ ἐ. φυλλαδίου. Μετ' ἀκριβῆ σημειώσιν περὶ τῶν συλλογῶν δημοτικῶν διστίχων καὶ τῶν περιεχομένων τοῦ φυλλαδίου, παραθέτει δίστιχά τινα μετὰ παραλληλισμοῦ πρὸς ὅμοια ἐν ἄλλαις συλλογαῖς καταχωρισθέντα, καὶ καταλήγει τὸν λόγον διὰ σπουδαίας διατριβῆς περὶ ὁμοιοκαταληξίας ἐν τῇ δημῶδει ποιήσει, ἣν ἐν τινι προσεχεῖ φυλλαδίῳ θέλομεν ἴσως μεταφράσει χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Παρθενῶνος **).

Ἐτέρα βιβλιογραφία ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Liebrecht ἐν τοῖς Φιλολογικοῖς χρονικοῖς τῆς Αἰδελβέργης (Heidelberger Jahrbücher für Literatur, 1871 σ. 651-658) ἐν αὐτῇ περὶ μὲν τῶν δημῶδων παραμυθίων σύντομον ποιεῖται λόγον, ἐπειδὴ ἐκτενῆ αὐτῶν ἀνάλυσιν ἐποίησεν ὁ ἄνω μνημονευθεὶς Köhler, ἀναλύει ὅμως ἐκτενῶς τὸ φυλλάδιον τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων, ὧν τινα πρὸς ξένα παραβάλλει, τῶν παροιμιῶν, ὧν πολλὰς μεταφράζει γερμανιστὶ, καὶ τὸ τῶν αἰνιγμάτων, ὧν ἐπίσης τὰ πλείωτα μεταφράζει. Ὡς πρὸς δὲ τὸ χρονικὸν Δρυπίδος, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν τῷ κ. Liebrecht ὅτι εἶχε μὲν τοῦτο ἐκδοθῆ ὑπὸ Rouqueville καὶ Bekker, ἀλλ' ἐξεδόθη καὶ ἐν τοῖς Νεοελληνικοῖς ἀναλέκτοις, ὡς πληρέστερον, καὶ τοῦτο δύναται νὰ ἴδῃ ἐν τῇ ἐξῆς

*) Göttingische gelehrte Anzeigen. 1871 σ. 1401-1415.

**) Δότ. 1872 σ. 469-478.

περικοπῇ τοῦ προλόγου· «Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ἐκδιδόμεν ἤδη τὸ χειρόγραφον τοῦτο τοσοῦτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἐξ ἀτελοῦς ἀντιγράφου κολοβόν καὶ ἄλλιπές ἐξεδόθη, πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ Γάλλου περιηγητοῦ Rouqueville καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ Bekker, κατανοησάντων τὴν ἀξίαν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου μνημείου.»

Ἐκτὸς τούτων πολλὰ τοῦ ἐ. φυλλαδίου δίστιχα μετεφράσθησαν ἰταλιστὶ ἐν τῇ Rivista filologico letteraria τῆς Βερώνης (τόμ. Β', φυλλ. I. II. III), καὶ πολλὰς ἐκ τῶν δύο πρώτων φυλλαδίων ἠρύσθη σημειώσεις ὁ κ. Bernhard Schmidt ἐν τῷ α. τόμῳ τοῦ σπουδαιοτάτου συγγράμματός του Das Volksleben der Neugriechen.

II

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ τῆς νήσου Ἄμοργου καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς πόλεων Ἀργιάλης Μινώας καὶ Ἀρκεσίας ὑπὸ Π. Λάμπρου. Ἀθήνησι 1870. Εἰς 4ον.

«Μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων νομισματολόγων, ἔγραψεν ἐν τῇ νομισματικῇ ἐφημερίδι τῆς Βιέννης (Numismatische Zeitschrift) ὁ διάσημος νομισματολόγος C. W. Huber, μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων νομισματολόγων ὁ κ. Π. Λάμπρος, ἕνεκα τῆς διὰ μακρᾶς γυμνάσεως ἀποκτηθείσης ἐμπειρίας περὶ τὴν νομισματικὴν τῶν ἀρχαίων, κατέχει τὴν πρώτην θέσιν. Κατὰ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἀσφάλειαν περὶ τὰς νομισματικὰς ἀποδόσεις, καὶ κατὰ τὴν μετ' ὀξυνοίας κατάληψιν τῶν κριτηρίων εἶναι μοναδικός. Πιστεύω ὅτι δύναμαι νὰ ἐκφρασθῶ μετὰ παρρησίας περὶ τοῦ νομισματολόγου τούτου κατὰ τὴν πεποιθήσιν μου, διότι ἡ μετ' αὐτοῦ προσωπικὴ γνωριμία μου χρονολογεῖται ἀπὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν» *).

Ὁ κ. Π. Λάμπρος ἀπὸ τοῦ 1855 ἐδημοσίευσε πολλὰς σπουδαίας νομισματικὰς πραγματείας, ἐν τῇ Πανδώρα καὶ τῇ Revue numismatique τῶν Παρι-

*) Numismatische Zeitschrift. φυλλ. I. καὶ II. Ἰανουαρίου. 1870. — Πανδώρα, τ. ΚΑ. σ. 377.

σίων, ὧν ἐκτενεστέρα εἶναι ἢ περὶ τῶν νομισμάτων τῶν μεγάλων μαγιστόρων τοῦ τάγματος τῶν ἵπποτῶν τῆς Ῥόδου, ἣτις καὶ ἰταλιστὶ μετεφράσθη *). Ἡ ἀξία τῶν ἐρευνῶν τοῦ κ. Δάμπρου, καὶ ἡ σπανία αὐτοῦ κριτικὴ ἰκανότης, ὁμολογοῦνται ἐν ταῖς βιβλιογραφίαις αἰτινες περὶ τῶν πραγματειῶν αὐτοῦ ἔδημοσιεύθησαν ἐν διαφόροις νομισματικαῖς ἐφημερίσιν.

Ἡ περὶ τῶν νομισμάτων τῆς νήσου Ἀμοργοῦ πραγματεία ἔδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ ἰγ'. τεύχει τῆς ἐνταῦθα ἐττιδομένης Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. «Διὰ τῆς μονογραφίας ταύτης, λέγει ὁ κ. Hubert ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μνημονοθεύσει Νομισματικῆς Ἐφημερίδι τῆς Βιέννης, ὁ συγγραφεὺς δημοσιεύει τελείαν νομισματικὴν τῆς νήσου τῶν Κυκλάδων Ἀμοργοῦ, καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς πόλεων Αἰγιαλίας, Μινωας καὶ Ἀρκεσίνης, παρέχων ἡμῖν τὴν μέχρι τοῦδε ἐγνωσμένην καὶ δι' ἀνεκδότων παρ' αὐτοῦ διπλασιασθεῖσαν ἕλην τῶν νομισματικῶν τῆς νήσου τύπων. Πραγματεῦται δὲ ταῦτα μετὰ πειστικῆς ἀκριβείας, ἐξαιτῶν τὸ θέμα χωρὶς νὰ πλανᾶται εἰς μακρηγορίας.»

Ὁ δὲ Paut Becker λαμβάνων τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς πραγματείας τοῦ κ. Δάμπρου συνέταξε μακρὰν σπουδὴν περὶ τῶν νομισμάτων τῆς Ἀμοργοῦ «eine Studien über die Münzen von Amorgos» δημοσιευθεῖσα ἐν σελ. 549 τῆς Numismatische Zeitschrift τῆς Βιέννης τοῦ 1870, ἐν ᾗ πολλοὺς ἀπονέμει τοὺς ἐπαίνους.

Ἐκτὸς δὲ τούτων ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Βερολίῳ Νομισματικοῦ Μουσείου J. Friedländer ἐν τῇ πραγματεία του das Geräth aufden Münzen von Aegiale μετ' ἐπαίνων μνημονοῦει τῆς πραγματείας ταύτης. (Ἐπεταὶ συνέχεια.)

*) P. Lampros, Monete inedite dei gran maestri dell'ordine di S. Giovanni di Gerusalemme. (Traduzione del Sign. Kunz) Venezia 1866 gr. in - 8° — Priimo supplemento. Venez. 1865.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ἌΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ

Τὸ ᾄσμα τοῦ Μαλμπρούγ. (La chanson de Malbrough.)

Ἄν ἡ παρατήρησις ὅτι τὰ δημοτικὰ ᾄσματα καὶ ἐν γένει τὰ προϊόντα τῆς δημόδους φιλολογίας ἀπεικονίζουσι τὸν χαρακτῆρα λαοῦ τινος ἦναι ὀρθή, τὸ ᾄσμα τοῦ Μαλμπρούγ εἶνε πιστοτάτη ἀπεικονισις τοῦ γαλλικοῦ χαρακτῆρος.

Ἐν αὐτῷ περιγράφεται ὁ θάνατος καὶ ἡ κηδεία τοῦ Ἀγγλοῦ στρατάρχου Μαλμπρούγ, ὅστις ἀπέθανε δέκα τρία ἔτη μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ᾄσματος.

Ὁ δούξ Μαλμπρούγ, ἀνδρεῖος στρατηγὸς καὶ περινούστατος διπλωμάτης, πολλὰ πράγματα παρέσχε τῷ μεγάλῳ τῶν Γάλλων μονάρχῃ Λουδοβίκῳ τῷ ΙΔ'. Κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1709 ἔτους, κατετρόπωσεν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Μαλπλακὲ τὸν γαλλικὸν στρατὸν ὀδηγούμενον ὑπὸ τῶν στραταρχῶν Βιλλάρ καὶ Βουφλέρ. Ἄλλ' ἐν τῷ νικηφόρος ὁ Ἀγγλος στρατηγὸς ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του, τὸ ᾄσμα τὸ περιγράφον τὸν θάνατόν του, συντεθὲν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μαλπλακὲ, ἐψάλλετο εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Γαλλίας. Ἐν τούτοις πλήρης ἡμερῶν ὁ γέρον δούξ ἔζησεν ἐν τῇ ἐπαύλει του Windsor-Lodge μέχρι τῆς 17 Ἰουνίου 1722, ὅτε ἀπέθανε προσβληθεὶς ὑπὸ ἀποπληξίας.

Ὅρθως ἄρα ὁ πρῶτος Ναπολέων, ὅστις συνειθίζε νὰ ὑποτοιοθούρῃ τὸ ᾄσμα τοῦ Μαλμπρούγ, ὁσάκις ἐπορεύετο εἰς μάχην τινὰ, ὀρθῶς ἔλεγεν ὅτι τὸ γελοῖον τὰ πάντα στιγματίζει καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν νίκην.

Τὸ ᾄσμα τοῦ Μαλμπρούγ εἶχε πλέον λησμονηθῆ, ὅτε ἡ τροφὸς τοῦ Δελφίνου, διαδόχου τῆς Γαλλίας, ἔψαλλεν αὐτὸ παρὰ τὴν κοιτίδα τοῦ ἡγεμονόπαιδος κατὰ τὸ 1784. Ἡ βασίλισσα Μαρία Ἀντωνίσκη, εἰς ἣν ἤρρεσεν ἡ μουσικὴ, τὸ ἔψαλλεν καὶ αὐτὴ, καὶ μετ' αὐτῆς

σύμπασα ἢ αὐλή. Ἐντὸς ὀλίγου δὲ οὐδεὶς ὑπῆρχεν εἰς τὴν Γαλλίαν μὴ τερετίζων μιροντόν, τὸν, τὸν, μιροντ αἶνε.

Ἡ μουσικὴ τοῦ ἄσματος εἶνε ἀφελεστάτη, καὶ δὲν στερεῖται χάριτός τινος. Ἐν τούτοις εἶναι ὀλίγον μονότονος διότι ὁ ἦχος οὐδόλως ποικίλλεται, ἀλλὰ καὶ αἱ τριάκοντα δύο τοῦ ἄσματος στροφᾶί τὴν αὐτὴν ἔχουσι μουσικὴν. Ἐκ τούτου ἐπεκράτησεν ἐν Γαλλίᾳ ἢ φράσις *trente six couplets sur le même air*, ἐπὶ μονοτόνου μουσικῆς λεγομένη.

Ἴδου τὸ ἄσμα ἐν πρωτοτύπῳ καὶ μεταφράσει:

Malbrough s'en va-t-en guerre,
Mironton, mironton, mirontaine.
Malbrough s'en va-t-en guerre,
Ne sait quand reviendra (ter).

Il reviendea-z-à Pâques,
Mironton, mironton, mirontaine.
Il reviendra-z-à Pâques
Ou à la Trinité (ter).

La Trinité se passe,
Mironton, mironton, mirontaine.
La Trinité se passe,
Malbrough ne revient pas (ter).

Madame à sa tour monte,
Mironton, mironton, mirontaine,
Madame à sa tour monte,
Si haut qu'ell' peut monter (ter).

Elle aperçoit son page,
Mironton, mironton, mirontaine,
Elle aperçoit son page
Tout de noir habillé (ter).

Beau page, ah! mon beau page,
Mironton, mironton, mirontaine,
Beau page, ah! mon beau page
Quell' nouvelle apportez? (ter).

Aux novell's que j'apporte,
Mironton, mironton, mirontaine,
Aux novell's que j'apporte
Vos beaux yeux vont pleurer (ter).

Quittez vos habits roses,
Mironton, mironton, mirontaine,
Quittez vos habits roses
Et vossatins brochés (ter).

Monsieur d'Malbrough est mort,
Mironton, mironton, mirontaine,
Monsieur d'Malbrough est mort,
Est mort et enterré!.. (ter).

J'ai vu porter en terre,
Mironton, mironton, mirontaine,
J'ai vu porter en terre
Par quatre z'officiers (ter).

L'un portait sa cuirasse,
Mironton, mironton, mirontaine,
L'un portait sa cuirasse,
L'autre son bouclier (ter).

L'un portait son grand sabre,
Mironton, mironton, mirontaine,
L'un portait son grand sabre,
L'autre ne portait rien (ter).

A l'entour de sa tombe,
Mironton, mironton, mirontaine,
A l'entour de sa tombe,
Romarins l'on planta (ter).

Sur la plus haute branche,
Mironton, mironton, mirontaine,
Sur la plus haute branche
Le rossignol chanta (ter).

On vit voler son âme,
Mironton, mironton, mirontaine,
On vit voler son âme
Au travers des lauriers (ter).

Chacun mit ventre à terre,
Mironton, mironton, mirontaine,
Chacun mit ventre à terre,
Et puis se releva (ter).

Pour chanter les victoires,
Mironton, mironton, mirontaine,
Pour chanter les victoires,
Que Malbrough remporta (ter).

La cérémonie faite,
Mironton, mironton, mirontaine,
La cérémonie faite,
Chacun s'en fut coucher (ter).

« Ὁ Μιχλμπροῦγ ὑπάγει εἰς τὸν πόλεμον,
Μιροντόν, μιροντόν, μιροντ αἶνε, ὁ
Μιχλμπροῦγ ὑπάγει εἰς τὸν πόλεμον, καὶ δὲν
γνωρίζει πότε θὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ δὲν γνω-
ρίζει πότε θὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ δὲν γνωρίζει
πότε θὰ ἐπιστρέψῃ.

» Ἴσως ἐπιστρέψῃ κατὰ τὸ Πάσχα, ἢ
κατὰ τὴν εορτὴν τῆς ἁγίας Τριάδος.

» Ἄλλ' ἡ ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος παρέρχεται, καὶ ὁ Μαρμπρούγ δὲν ἐπιστρέφει.

» Ἡ Κυρία Μαρμπρούγ ἀναβάνει εἰς τὸν πύργον τῆς ὕσον ὑψηλότερα ἢμπορεῖ ν' ἀναβῆ·

» Παρατηρεῖ μακρῶθεν τὸν ἀκόλουθον τοῦ συζύγου τῆς κατὰμαυρα ἐνδεδυμένον.

» — Ὡραεῖ ἀκόλουθε, ἂ, ὦραεῖ ἀκόλουθέ μου, τί εἰδήσεις φέρεσι;

» — Διὰ τὰς εἰδήσεις τὰς ὁποίας φέρω οἱ ὦρατοι σας ὀφθαλμοὶ θὰ χύσωσι δάκρυα.

» Ἄφετε πλέον τὰ πορφυρᾶ ἐνδύματα καὶ τὰ χρυσοῦφαντα μεταξωτὰ σας.

» Ὁ Κύριος Μαρμπρούγ ἀπέθανε, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη..

» Τὸν εἶδον νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸν τάφον τέσσαρες ἀξιωματικοί.

» Ὁ εἰς ἐβάσταζε τὸν θώρακά του, ὁ ἄλλος τὴν ἀσπίδα του.

» Ὁ εἰς ἐβάσταζε τὴν μεγάλην του σπάθην, ὁ ἄλλος δὲν ἐβάσταζε τίποτε.

» Πέριξ τοῦ τάφου τοῦ ἐφύτευσαν δενδρολίθανον.

» Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου κλάδου, ἐκελάδει ἡ ἀηδὼν.

» Εἶδον πετῶσιν τὴν ψυχὴν του διὰ μέσου τῶν δαφνῶν.

» Ἐκαστος τότε ἔπεσε μὲ τὴν κοιλίαν κατὰ γῆς, καὶ ἔπειτα ἐσηκώθη.

» Διὰ νὰ ψάλλῃ τὰς νίκας, τὰς ὁποίας ἐκέρδισεν ὁ Μαρμπρούγ.

» Καὶ ὅταν ἡ κηδεία ἐτελείωσεν, ὑπῆγεν ὁ καθεὶς νὰ κοιμηθῆ·»

χανικοῦ, συνέθεσε καὶ ποιήσιν καὶ μουσικὴν ἐν στιγμῇ παραφορᾶς φλογεροῦ ἐνθουσιασμοῦ εἰς βραχύτατον διάστημα ἐν μέσῳ συμποσίου ὑπερ ἐδίδοτο ὑπὸ τοῦ δημάρχου τοῦ Στρασβούργου, τῆς πόλεως «ἐν ἧ ὁ κρότος τῶν ὀργάνων τῆς μάχης ἀκαταπαύστως ἐμιγνύετο μὲ τὸν κρότον τῶν ὀργάνων τῶν ἑορτῶν.»

Μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀνταξίλου τῆς ὑποθέσεως ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος Alexandre Dumas διηγεῖται τὴν ἱστορίαν τοῦ μασσαλιωτικοῦ θουρίου, καὶ τὴν διήγησιν ταύτην παραθέτομεν ἐνταῦθα διότι εἶναι ἡ εὐγλωττοτέρα περιγραφή τῆς γενέσεως τοῦ ἔσματος, εἰς ὃ τὸσαῦτας νίκας ὀφείλει ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις.

Ἴδου ἡ διήγησις τοῦ Dumas:

«Τίς θὰ ἦτον ὀνεώτερος Τυρταῖος ὅστις θὰ ἔρριπτεν ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ τῶν κανονίων, τοῦ συριγμοῦ τῶν σφαιρῶν καὶ τῶν βομβῶν, τὸν ὕμνον τῆς Γαλλίας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὀενθουσιῶν καὶ φιλόπατρις Ῥουζὲ Δελίλ ἀπεκρίθη. Ἐγώ!

Καὶ ὄρμησεν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, καθ' ἣν οὔτε κἂν ἀνησύχησαν διὰ τὴν ἀπουσίαν του, ὅλα ἐγένοντο, λέξεις καὶ μουσικὴ ὅλα ἐχύθησαν ἐντὸς τύπου, ὅπως χύνεται τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ.

Ὁ Ῥουζὲ Δελίλ ἐπέστρεψε μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐρριμέναις εἰς τὰ ὀπίσω, μὲ τὸ μέτωπον κεκαλυμμένον ὑπὸ ἰδρώτος, πνευστιῶν ἐκ τῆς πάλης ἣν ὑπέστη μετὰ δύο οὐρανίων ἀδελφῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ποιήσεως.

— Ἀκούσατε! εἶπεν, ἀκούσατε ὅλοι!

Ὁ νεανίας ἦτο βέβαιος περὶ τῆς μούσης του.

Εἰς τὴν φωνὴν του ὅλοι ἐστράφησαν, οἱ μὲν κρατοῦντες τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα, οἱ δὲ κρατοῦντες τὴν φρίσσουσαν χεῖρα τοῦ γείτουός των.

Ὁ Ῥουζὲ Δελίλ ἤρχισεν:

Allons, enfants de la patrie!

Le jour de gloire est arrivé.

Ὁ μασσαλιωτικὸς θούριος (La marseillaise).

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1792 στρατοὶ ἐχθρικοὶ, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ μονάρχου τῆς Αὐστρίας, ἐστρατοπέδουον παρὰ τὸν Ῥήνον, ἔτοιμοι ὅπως εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ καταπνίξωσιν ἐναίματι τὴν ἀρτιγενῆ ἐπανάστασιν. Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν μέσῳ κατασκευτικῆς σιγῆς διεκήρυξεν ὅτι ἡ πατρίς κινδυνεύει.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐποιήθη ὁ μασσαλιωτικὸς θούριος. Ὁ Rouget de l'Isle, νέος ἀξιωματικὸς τοῦ μη-

Contre nous de la tyrannie
 L'étendard sanglant est levé (bis).
 Entendez-vous dans les campagnes
 mugir ces féroces soldats?
 Ils viennent, jusque dans nos bras,
 égorger nos fils, nos compagnes! ...
 Aux armes, citoyens! formez vos bataillons:
 Marchez (bis), qu' un sang impur abreuve nos
 [sillons.

« Ἐμπρός, τέκνα τῆς πατρίδος, ἀνέτει-
 λεν ἡ ἡμέρα τῆς δόξης! ἡ αἰματηρὰ σημαία
 τῆς τυραννίας ὑψώθη καθ' ὑμῶν. Ἀκούετε
 εἰς τὰς πεδιάδας μας τοὺς ἀγρίους αὐτοὺς
 στρατιώτας μυκωμένους; Ἔρχονται καὶ
 εἰς αὐτὰς τὰς ἀγκάλας μας νὰ σφάζωσι
 τοὺς υἱοὺς μας, τὰς συζύγους μας! Συμπο-
 λῖται εἰς τὰ ὅπλα! πυκνώσατε τὰς φάλαγγ-
 γὰς σας! Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν· αἷμα ἀ-
 κάθαρτον ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας!»

Εἰς τὴν πρώτην ταύτην στροφὴν, ἡ-
 λεκτρικὴ φρικίασις διέτρεξεν ὄλην τὴν
 ὀμήγηριν.

Δύο ἢ τρεῖς ἐνθουσιώδεις κραυγαὶ ἐ-
 ξερράγησαν· ἀλλ' ἀμέσως φωναὶ ἀπλη-
 στοὶ νὰ ἀκούσωσι τὰς ἄλλας στροφὰς
 ἔκραξαν·

— Σιωπή! σιωπή! ἀκούσατε!

Ὁ Ῥουζὲ ἐξηκολούθησε μετὰ χειρονο-
 μίας ἐκφραζούσης βαθεῖαν ἀγανάκτησιν·

Que veut cette horde d'esclaves,
 de traitres de rois conjurés?
 pour qui ces ignobles entraves,
 Ces fers dès longtemps préparés?
 Français! pour nous, ah! quel outrage!
 Quels transports il doit exciter!
 C'est nous qu' on ose méditer
 De rendre à l' antique esclavage! ...

Aux armes, citoyens! ...

« Τί θέλει ἡ ὄρδῃ αὕτη τῶν δούλων, τῶν
 προδοτῶν, τῶν συνωμοτῶν βασιλέων; Διὰ
 ποίους τὰ ἄτιμα ταῦτα ἐμπόδια, τὰ πρὸ
 πολλοῦ ἐτοιμασθέντα ταῦτα σίδηρα; Γάλ-
 λοι! δι' ἡμᾶς, ἄ! ποία ὕβρις! Ποίας παρα-
 φορὰς μέλλει νὰ διεγείρῃ; Ἡμᾶς τολμῶσι
 νὰ σκεπτῶνται πῶς νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς
 τὴν ἀρχαίαν δουλείαν! Συμπολῖται, εἰς τὰ
 ὅπλα! ... »

Τὴν φορὰν ταύτην ὁ Ῥουζὲ Δελίλ δὲν
 ἔλαβεν ἀνάγκην νὰ προσκαλέσῃ τὸν χο-

ρόν· μία μόνη κραυγὴ ὄρμησεν ἀπὸ ὅλα
 τὰ στήθη·

Formons nos bataillons:
 Marchons, marchons, qu'un sang impur abreu-
 [ve nos sillons.

« Πυκνώσατε τὰς φάλαγγὰς σας! Βαδί-
 σωμεν, βαδίσωμεν· αἷμα ἀκάθαρτον ἄς πο-
 τίσῃ τὴν γῆν μας!»

Ἐπειτα ἐξηκολούθησεν ἐν μέσῳ αὐ-
 ξάνοντος ἐνθουσιασμοῦ·

Quoi! des cohortes étrangères
 Feraient la loi dans nos foyers!
 Quoi! ces phalanges mercenaires
 Terrasseraient nos fiers guerriers!
 Grand Dieu! par des mains enchainées,
 Nos fronts sous le joug se ploieraient!
 De vils despotes deviendraient
 Les moteurs de nos destinées! ...

« Πῶς! τὰ ξένα ταῦτα στίφη θὰ ἐπιβά-
 λωσι νόμον εἰς τὰς ἐστίας μας; Πῶς! αἱ
 μισθωταὶ αὐταὶ φάλαγγες θὰ καταβάλωσι
 τοὺς υπερηφάνους πολεμιστὰς μας; Μέγιστε
 Θεέ! διὰ χειρῶν ἀλυσοδέτων τὰ μέτωπά
 μας θὰ καμφθῶσιν ὑπὸ τὸν ζυγόν! Ποταποὶ
 δεσπότηι θὰ γίνωσι κύριοι τῆς εἰμαρμέ-
 νης μας!»

Ἐκατὸν στήθη πνευστιῶντα περιέμε-
 νον τὴν ἐπανάληψιν, καὶ πρὶν τελειώσῃ
 ὁ τελευταῖος στίχος, ἀέκραξαν·

— Ὅχι! ὄχι! ὄχι!

Ἐπειτα ὁ θεῖος χορὸς ἀντήχησε μετὰ
 παραφορᾶς·

Aux armes, citoyens! formons nos bataillons:
 Marchons, marchons, qu'un sang impur abreu-
 [ve nos sillons.

« Συμπολῖται, εἰς τὰ ὅπλα! πυκνώσατε
 τὰς φάλαγγὰς σας! Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν·
 αἷμα ἀκάθαρτον ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας!»

Τὴν φορὰν ταύτην τοιαύτη φρικίασις
 διέτρεξε τοὺς ἀκροατὰς, ὥστε αὐτὸς ὁ
 Ῥουζὲ Δελίλ ἠναγκάσθη νὰ ἀπαιτήσῃ
 σιωπὴν ὅπως δυνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ
 τὴν τετάρτην στροφὴν του.

Ἦκροάσθησαν πυρετωδῶς.

Ἡ ἀγανακτοῦσα φωνὴ ἐγένετο ἀπει-
 λητικὴ·

Tremblez, tyrans! et vous, perfides,
L'opprobre de tous les patris,
Tremblez! vos projets parricides
Vont enfin recevoir leur prix.
Tout est soldat pour vous combattre :
S' ils tombent nos jeunes héros,
La terre en produit de nouveaux
Contre vous tout prêts à se battre . . .

« Τρέμετε, τύραννοι, καὶ σεῖς ἄπιστοι, τὸ αἰσχρὸς ὄλων τῶν κομμάτων! Τρέμετε! τὰ πατροκτόνα σχέδιά σας μέλλουν τέλος νὰ πληρωθῶσι. Τὸ πᾶν εἶναι στρατιωτικῆς διὰ νὰ σᾶς πολεμήσῃ. Ἐὰν πέσωσιν οἱ νεαροὶ ἥρωές μας, ἡ γῆ παράγει ἄλλους ἐτοιμοὺς νὰ πολεμήσωσι καθ' ἡμῶν. »

— *Ναί! ναί!* ἔκραξαν ὄλοι αἱ φωναί.

Καὶ οἱ πατέρες ὤθησαν ἐμπρὸς τοὺς υἱοὺς οἵτινες ἠδύναντο νὰ περιπατῶσι, καὶ αἱ μητέρες ὕψωσαν εἰς τὸν ἀέρα ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἐβάσταζον ἀκόμη εἰς τὰς ἀγκάλας των.

Τότε ὁ Ῥουζὲ Δελίλ παρετήρησεν ὅτι ἔλειπεν ἀκόμη μία στροφή· τὸ ἄσμα τῶν παιδίων· χορὸς θεῖος τοῦ μέλλοντος θέρους, τοῦ βλαστάνοντος σπόρου· ἐνῶ δὲ οἱ συμπόται ἐπανελάμβανον ἐν παραφορᾷ τὴν τρομερὰν ἐπιφοδὴν, ἀφήκε τὴν κεφαλὴν του νὰ πέσῃ μεταξὺ τῶν χειρῶν του· ἔπειτα, ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, τοῦ ἀλαλαγμοῦ, τῶν ἐπευφημήσεων, αὐτοσχεδίασε τὴν ἀκόλουθον στροφήν.

Nous entrerons dans la carrière
Quand nos aînés n'y seront plus;
Nous y trouverons leur poussière
Et la trace de leurs vertus!
Bien moins jaloux de leur survivre
Que de partager leur cercueil,
Nous aurons le sublime orgueil
De les venger ou de les suivre . . .

« Ὅθ' εἰσέλθωμεν εἰς τὸ στάδιον ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχωσι πλέον οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν· θὰ ἐπανεύρωμεν τὴν κόνιν των καὶ τὰ ἕχνη τῶν ἀρετῶν των. Πλειότερον ποθοῦντες νὰ συμμερισθῶμεν τὸν τάφον των παρὰ νὰ ἐπιζήσωμεν, θὰ ἔχωμεν τὴν θείαν ὑπερηφάνειαν ὅτι τοὺς ἐξεδικήσαμεν ἢ τοὺς ἠκολούθησαμεν! »

Καὶ διὰ μέσου τῶν πνιγομένων ὀλολυγμῶν τῶν μητέρων, τῶν ἐνθουσιωδῶν

ἤχων τῶν πατέρων, ἠκούσθησαν αἱ καθαραὶ φωναὶ τῶν παιδίων ψάλλουσαι ἐν χορῷ·

Aux armes, citoyens! formons nos bataillons :
Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

« Συμπολῖται, εἰς τὰ ὄπλα! σχηματίσατε τὰς φάλαγγάς σας. Βαδίσωμεν, βαδίσωμεν ἀκάθαρτον αἷμα ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας! »

— ὦ! ἀλλὰ, ἐπιθύρισευ εἰς τῶν συμποτῶν, δὲν ὑπάρχει συγγνώμη κατ' ἐκείνων οἵτινες ἐπλανήθησαν μόνου;

— Περιμένετε, περιμένετε, ἔκραξεν ὁ Ῥουζὲ Δελίλ, καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι ἡ καρδιά μου δὲν εἶναι ἀξία τῆς ἐπιπλήξεως ταύτης.

Καὶ μετὰ φωνῆς πλήρους συγκινήσεως ἔψαλλε τὴν ἀγίαν ταύτην στροφήν, ἐν ἣ ἔνυπάρχει ὀλόκληρος ἡ ψυχὴ τῆς Γαλλίας· φιλόανθρωπος μεγάλη, γενναία, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ αὐτῆς πλανωμένη, διὰ τῶν πτερύγων τῆς εὐσπλαγχνίας, ὑπεράνω τῆς ὀργῆς της·

Français! en guerriers magnanimes,
Portez ou retenez vos coups :
Épargnez ces tristes victimes
A regret s'armant contre nous.

« Γάλλοι! ὡς μεγαλόψυχοι μαχηταὶ κτυπάτε ἢ κρατεῖτε τὰ κτυπήματά σας· φεισθῆτε τῶν ἀθλίων ἐκείνων, θυμάτων τῶν ἀκουσίως ὀπλισθέντων καθ' ὑμῶν . . . »

Αἱ χειροκροτήσεις διέκοψαν τὸν ψάλτην.

— ὦ! ναί! ἔκραξαν πανταχόθεν ἔλεος, συγγνώμη διὰ τοὺς ἀποπλανηθέντας ἀδελφούς μας, διὰ τοὺς δούλους ἀδελφούς μας, διὰ τοὺς ἀδελφούς τοὺς ὁποίους ἐξοτρύνουσι καθ' ἡμῶν μὲ τὴν μάστιγα καὶ μὲ τὴν λόγχην!

— *Ναί,* ἐπανελάβεν ὁ Ῥουζὲ Δελίλ, συγγνώμην καὶ ἔλεος δι' αὐτούς!

Mais le despote sanguinaire,
Mais les complices de Bouillé,
Tous ces tigres qui, sans pitié,
Déchirent le sein de leur mère! . . .
Aux armes, citoyens! formez vos bataillons.

« Ἀλλὰ κατὰ τῶν αἰμοχαρῶν ἐκείνων

δεσποτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν συνενόχων τοῦ Βουλιᾶ, κατὰ τῶν ἀνιθεῶν τούτων τίγρεων τῶν σχιζόντων τὸν κόλπον τῆς μητρός των! εἰς τὰ ὄπλα, συμπολιταί! πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας!»

— Ναί, ἔκραξαν ὄλαι αἱ φωναί, κατὰ τούτων·

Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

«Βαδίζομεν, βαδίζομεν ἀκάθαρτον αἷμα ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας.

— Τώρα, ἔκραξεν ὁ Ῥουζὲ Δελίλ, γουμπετήσατε ὄλοι!

Ῥπήκουσαν.

Μόνος ὁ Ῥουζὲ Δελίλ ἔμεινεν ὄρθιος, ἔθεσεν ἓνα τῶν ποδῶν του ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐνὸς τῶν συμποτῶν, ὡς ἐπὶ τῆς πρώτης βαθμίδος τοῦ ναοῦ τῆς Ἐλευθερίας, καὶ ὑψῶν τοὺς δύο βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανόν, ἔψαλε τὴν τελευταίαν στροφὴν, τὴν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Γαλλίας ἐπὶ κλησιν·

Amour sacré de la patrie,
Conduis, soutiens nos bras vengeurs.
Liberté, liberté chérie!
Combats avec tes défenseurs.
Sous nos drapeaux, que la victoire
Accoure à tes mâles accents;
Que tes ennemis expirants
Voient ton triomphe et notre gloire...

«Ἱερὰ ἀγάπη τῆς πατρίδος, ὀδήγησον, ὑποστήριξον τοὺς ἐκδικητὰς βραχίονάς μας· Ἐλευθερία, προσφιλέη ἐλευθερία, πολέμησον μετὰ τῶν ὑπερασπιστῶν σου· εἰς τὴν ἀνδρικὴν φωνὴν σου ἄς δράμῃ ἡ νίκη ὑπὸ τὰς σημαίας μας· ἄς ἴδωσιν οἱ ἐκπνέοντες ἔχθροί μας τὸν θρίαμβόν σου καὶ τὴν δόξαν μας!»

— Καλὰ, εἶπε φωνή τις, ἡ Γαλλία ἐσώθη!

Καὶ ὄλα τὰ στόματα, ἐν μιᾷ ὑπερτάτῃ κραυγῇ, ἐτόνισαν τὸ νεκρώσιμον τοῦ δεσποτισμοῦ, τὸν αἶνον τῆς ἐλευθερίας.

Aux armes, citoyens! formons nos bataillons:
Marchons, marchons, qu'un sang impur abreuve nos sillons.

«Συμπολιταί, εἰς τὰ ὄπλα! πυκνώσατε τὰς φάλαγγάς σας! Βαδίζομεν, βαδίω-

μεν αἷμα ἀκάθαρτον ἄς ποτίσῃ τὴν γῆν μας!»

Ἡ χαρὰ ἦτο παράφορος, μεθυστικὴ, παράφρων· ἕκαστος ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πλησίον του· αἱ νεανίδες ἔδραξαν τὰ ἄνθη των, ἀνθοδέσμας καὶ στεφάνους, καὶ τὰ ἔρριψαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ποιητοῦ.

Μετὰ τριακονταοκτῶ ἔτη, ἐνῶ μοι διηγείτο τὴν μεγάλην ταύτην ἡμέραν, εἰς ἐμὲ νέον ἄνδρα ὅστις κατὰ πρῶτον ἦδη τῷ 1830 ἤκουσα ψαλλόμενον ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς φωνῆς τοῦ λαοῦ τὸν ἱερὸν τοῦτου ὕμνον—μετὰ τριακονταοκτῶ ἔτη τὸ μέτωπον τοῦ ποιητοῦ ἤστραπτεν ἀπὸ τὸ οὐράνιον σέλας τοῦ 1792.

Καὶ εἶχε δίκαιον!

Πῶς δὲ καὶ ἐγὼ αὐτὸς, γράφων τὰς τελευταίας ταύτας στροφάς, νὰ ἦμαι ὄλος συγκεκινημένος; πῶς, ἐνῶ ἡ δεξιὰ μου χαράσσει τρέμουσα τὸν χορὸν τῶν παιδίων, τὴν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Γαλλίας ἐπὶ κλησιν, ἡ ἀριστερά μου ἀπομάσσει δάκρυ ἔτοιμον νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου;

Ἡ αἰτία εἶναι διότι ὁ ἱερὸς Μασσαλιωτικὸς ὕμνος εἶναι ὄχι μόνον κραυγὴ πολεμικὴ, ἀλλὰ καὶ ὄρμημα ἀδελφικόν· διότι εἶναι ἡ βασιλικὴ καὶ ἰσχυρὰ χεὶρ τῆς Γαλλίας τεταμένη πρὸς ὄλους τοὺς λαούς· διότι θὰ ἦναι πάντοτε ὁ τελευταῖος στεναγμὸς τῆς θνησκούσης ἐλευθερίας καὶ ἡ πρώτη κραυγὴ τῆς ἀναγενομένης ἐλευθερίας!» *)

Ὁ Rouget de l'Isle πρὶν ἢ ποιήσῃ τὴν μασσαλιώτιδα εἶχε γράψῃ ποιημάτιά τινα μετρίας ἀξίας· καὶ μετὰ τὴν μασσαλιώτιδα δὲ οὐδὲν ἔργον ἀντάξιον αὐτῆς ἐποίησε· τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὰ μεγάλα γεγονότα παράγουσι τὰ μεγάλα φιλολογικὰ ἔργα, τὰ δὲ μεγάλα γεγονότα εἰς τὸ πλῆθος ὀφείλονται· τότε συμβαίνει ἄνθρωποι καὶ μετρίας ἀκόμη ἰκανότητος, νὰ γίνονται διερμηνεῖς τῶν ἰδεῶν τοῦ λαοῦ, καὶ νὰ γράφωσιν ἔργα μεγάλα, διότι παρὰ τοῦ λαοῦ λαμβάνουσι τὴν ἔμπνευσιν. N. Γ. Η.

*) Ἄλ. Δουμᾶ, Ἡ Κόμησσα Σαρνὸν· μετάφρασις Α. Σκαλλίδου. Τόμ. Δ', σ. 133 κς.

ΜΥΡΙΑ ΟΞΑ

* * * ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.—Μεταξὺ τῶν τελευταίως γενομένων ἐν Παρισίοις φιλολογικῶν δημοσιεύσεων ἀναφέρονται μετ' ἐπαίνων καὶ αἱ ἐξῆς: *La Fée aux Perles* ὑπὸ τῆς Κομήσεως Dash, *les coulisses du grand drame* ὑπὸ τοῦ κ. Pierre Veron καὶ *le Tyrol et la Carinthie* τοῦ κ. Albert Wolff.

* Ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος ΙΕ' ἦτο διακεκριμένος συγγραφεὺς καὶ ποιητῆς. Ἐγραψε διάφορα στρατιωτικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς πικρῶς καταφέρεται κατὰ τῶν Γερμανῶν, περιστρεφόμενα ἰδίως περὶ τὴν τακτικὴν τοῦ πολέμου. Αἱ δὲ ποιήσεις του μεταφρασθεῖσαι εἰς τὸ Γερμανικὸν ἐκδίδονται κατ' αὐτὰς ἐν Βερολίῳ ὑπὸ τοῦ G. Leinberg. Ὁ διάδοχος τοῦ Καρόλου, Ὁσκάρ, καταγίνεται ἐπίσης εἰς τὰ γράμματα μετ' ἱκανοῦ ζήλου, αἱ δὲ πεφιλημένοι αὐτῷ μελέται εἶναι αἱ προϊστορικαὶ ἀρχαιολογίαι, αἵτινες μετὰ τοσούτου ἐνδιαφέροντος καλλιεργοῦνται ἐν Σκανδιναβίᾳ. Κατ' αὐτὰς ὁ βασιλεὺς Ὁσκάρ ἐξελέχθη πρόεδρος τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου τῶν προϊστορικῶν ἀρχαιολογιῶν καὶ τῆς ἀνθρωπολογίας, ὅπερ θὰ συνέλθῃ ἐν Στοκχόλμῃ τὸ προσεχὲς ἔαρ.

* Ὁ γνωστὸς Γάλλος φιλόλογος Emile Legrand ἀνέλαβε τὴν ἐκ Παρισίων ἀλληλογραφίαν τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων. Αἱ ἀλληλογραφίαι του αὐταὶ γεγραμμένοι εἰς ὕψος ἄριστον καὶ ἰσχυρότατον εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσαι διότι πλὴν τῆς πολιτικῆς τιθεμένης ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ περιέχουσι πᾶν ὅ,τι φιλολογικὸν καὶ ἐπιστημονικὸν νέον συμβαίνει ἐν Γαλλίᾳ, ἐνδιαφέρουσι δ' ἀπ' εὐθείας τὴν Ἑλλάδα.

* Ἐν Φλωρεντίᾳ ἐξεδόθη τὴν προτελευταίαν ἐβδομάδα Συλλογὴ ποιητικῆ τοῦ Τοσκανοῦ ποιητοῦ Giosué Carducci φέρουσα τὸν τίτλον *Primavere Elleniche*. Ἀποτελεῖται δ' ἐκ τριῶν ἐκτεταμένων ποιημάτων ἐπιγραφομένων *Eolia*, *Dorica*, *Allessandrina*.

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β΄.]

* Μετ' οὐ πολὺ ἐκδίδεται ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τοῦ κ. Percy Fitzgerald βιβλίον ἐπιγραφόμενον «*ἡ ζωὴ καὶ αἱ τύχαι τοῦ Ἀλεξ. Δουμά.*» Δέγεται ὅτι τὸ βιβλίον περιέχει πολλὰ καὶ περίεργα ἀνέκδοτα ἐπεισόδια τοῦ βίου τοῦ διασήμου μυθιοστοριογράφου.

* Μεταξὺ τῶν ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Βιέννῃ ἐκθέσεως διὰ τὸ 1873 εἶναι καὶ πλήρης, ὡς οἶόν τε, στατιστικὴ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἀγωγῆς, ἐκπαιδεύσεως καὶ διδασκαλίας ἐν ἐκάστῳ κράτει, τῶν ἐπιστημον. καὶ φιλολ. Συλλόγων καὶ ἐταιριῶν, τῶν σχολείων κλ. Μανθάνομεν ὅτι τὸ ἡμέτερον ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν συνεννοήθη μετὰ τοῦ τῆς Παιδείας πρὸς ἀποστολὴν τῶν πληροφοριῶν τούτων, ἀνετέθη δὲ καὶ εἰς τὸν Φιλολ. Σύλλογον «*Παρνασσόν*», ἡ σύνταξις ἐκθέσεως καὶ στατιστικῆς περὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ὑπαρχόντων Συλλόγων καὶ Ἐταιριῶν.

* * * ΘΕΑΤΡΟΝ, ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑ.—Δύο νέα μελοδράματα ἀγγέλλονται τὴν λήξασαν ἐβδομάδα ἐξ Ἰταλίας. Ὁ μελοποιὸς Pontoglio ἔδωκεν εἰς Bergamo, τὴν πατρίδα τοῦ Ῥοσσίνη, τὸ μελόδραμα *La Notte di Natale* καὶ ὁ μελοποιὸς Enrico Pepo σύζυγος τῆς διασήμου μεσοφώνου (*contratto*) τὸ μελόδραμα *L'amore a fresca* ἐν τῷ θεάτρῳ Ῥοσσίνη τῆς Νεαπόλεως. Ὁ δὲ μελοποιὸς Musoni ἐτοιμάζει διὰ τὸ νέον θέατρον τῶν Μεδιολάνων «*Βοναπάρτης*» τὸ μελόδραμα «*Κάμοις.*»

* Ὁ διδάσκαλος τοῦ κλειδοκυμβάλου Döhler ἀποθανὼν ἀφήκεν ἀνέκδοτον μελόδραμα *Tankreda*. Τὸ μελόδραμα τοῦτο ἐπεθεώρησεν ὁ ἐπιφανὴς ὀξύφωνος (*tenore*) Wachtel, καὶ προετοιμάζεται νῦν νὰ δοθῇ ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θεάτρῳ Βιέννης.

* Τὸ ἐν Κερκύρα δημοτικὸν θέατρον ἤρξατο τῶν παραστάσεων του μετὰ τὸ νέον μελόδραμα τοῦ μελοποιοῦ Μαρκεττῆ «*Ῥουὸ Βλάς,*» ὅπερ ἐμνημονεύσαμεν ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ. Μετὰ τοῦτο πρόκειται νὰ δοθῇ ὁ *Faust* τοῦ Γάλλου Gounod.

* Δείγμα τῆς τιμῆς, ἣν τὰ μεγάλα ἔθνη ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς ἐξόχους αὐτῶν ἄνδρας ἔστω καὶ τοῦτο. Ἐν Ῥώμῃ ἐν τῇ ὑπ' ἄρ. 85 οἰκία τῆς παρόδου Lentaré, τὸ δημαρχεῖον ἐπέθηκεν ἀναθηματικὴν μαρμαρίνην πλάκα, ἐφ' ἧς ἐπεγράφησαν τάδε: «Τὴν οἰκίαν ταύτην οἰκῶν ὁ Ἰωακείμ Ῥοσσίνης ἔγραψε τὰς ἀείποτε νέας μελωδίας τοῦ Κουρέως τῆς Σεβίλλης. 1872. Ὁ Ῥωμαϊκὸς Δῆμος.»

* Ἐν Ἰταλία προβαίνει ἡ ἐξιτάλισις τῶν Γερμανικῶν μελοδραμάτων. Μετὰ τὰ διὰ τοῦ τελευταίου φύλλου ἀγγελθέντα, προσθέτομεν ὅτι κατ' αὐτὰς ἐδόθη ἐν Βονωνίᾳ ἰταλιστὶ ὁ Tannhäuser τοῦ Wagner.

* Ἡ Γαλλικὴ ἔθνοςυνέλευσις ἐψηφίσατο ἐν ἑκατομμύριον φράγκων πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ κτιρίου τῆς Grande-Opéra ἐν Παρισίοις.

* Ὁ Γάλλος μελοποιὸς Leon Vasseur μετὰ τὸ τελευταῖον μελόδραμά του la Timbale d'Argent, ὅπερ ἔτι δίδεται ἐν τῷ θεάτρῳ Bouffes-Parisiens τῶν Παρισίων, ἠτοίμασε διὰ τὸ αὐτὸ θέατρον νέον μελόδραμα «la petite Reine,» ὅπερ θέλει παρασταθῆ ἐντὸς τοῦ προσεχὸς Νοεμβρίου.

* Ὁ μελοποιὸς Offenbach ἐπεράτωσε νέον μελόδραμα εἰς τρεῖς πράξεις «le corsaire noir.» Τοῦτο ἐδόθη κατ' αὐτὰς εἰς τὸ θέατρον τῆς Βιέννης an der Wien, αὐτοῦ τοῦ Offenbach διευθύνοντος τὴν ὀρχήστραν. Ἡ μουσικὴ ἐπαινεῖται πολὺ, ἐπὶ δὲ τούτοις τὸ κείμενον, ἔργον καὶ τοῦτο τοῦ Offenbach. Τὸν μελοποιὸν ἐπανελλημμένως προσεκάλεσε καὶ ἐπευφήμησε τὸ Βιενναῖον κοινὸν τιμῶν οὕτω συμπατριώτην, ὅστις νῦν μετὰ πολλὰ ἔτη δίδωσι τὸ πρῶτον, ἔργον αὐτοῦ εἰς Γερμαν. σκηνήν.

* Μεταξὺ τῶν νέων μελοδραμάτων Γάλλων μελοποιῶν ἀναφέρονται τὸ «Alibi» τῶν κκ. Moineaux καὶ Nibelle, «il Signor Pandolfo» τοῦ κόμητος Ernest d'Hervilly καὶ τὸ «cent Vierges» τοῦ Lecocq τοῦ μελοποιήσαντος τὸ γνωστὸν ἡμῖν Fleur de Thé.

* Ἐν τῷ ἔθνικῷ θεάτρῳ τοῦ Βερολί-

νου πρόκειται κατ' αὐτὰς νὰ παρασταθῇ ἡ «Τολάνδη» δράμα τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου τῆς Πρωσσίας. Τὰ ἐνστιχα μέρη ἐμελοποίησεν ὁ μουσικοδιδάσκαλος Th. Bronky.

* Ἡ Ἑλληνοδραμ. Ἑταιρία «Μεναυδρος» ἤρξατο τῶν παραστάσεών της ἐν τῷ θεάτρῳ «Κρυστάλλινου Παλάτιου» τοῦ Σταυροδρομίου Κ]λεως διὰ τοῦ γνωστοῦ δράματος τοῦ ποιητοῦ κ. Σ. Βασιλειάδου, «ἡ Γαλάτεια.» Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ἀρίστη.

* Ὁ διάσημος Γερμανὸς κωμικὸς ποιητῆς Roderich Benedix συνέταξε κατ' αὐτὰς δύο κωμωδίας διὰ τὸ Βιενναῖον θέατρον Stadttheater. Καὶ ἡ μὲν εἰς τέσσαρας πράξεις Weiberziehung ἐπαινεῖται διὰ τὴν ἐπιτυχιστάτην δέσιν, ἡ δὲ μονοπραξία Wiedergefunden διὰ τὸ μέχρι κόρου ἀστείον.

* ΤΕΧΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ. — Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 9 Ἰβρίου ἐ. ἔ. τῆς Γαλλ. ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐγένετο λόγος πολὺς περὶ τῆς καταστροφῆς ἣν ἐπέφερε τὸ ἔντομον Phylloxera vastatrix εἰς τὰς ἀμπέλους τῆς Πορτογαλλίας. Γνωστὸν ὅτι καὶ αἱ ἡμέτεραι σταφιδάμπελοι προσεβλήθησαν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης, ὁ δὲ καθηγ. τῆς Βοτανικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Θ. Ὁρφανίδης ἀποσταλεῖς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς προσβληθείσας ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἐπαρχίας συνέταξε μακρὰν ἔκθεσιν, δημοσιευθεῖσαν κατ' αὐτὰς ἐκ τοῦ ἔθνικοῦ τυπογραφείου.

* Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἐμφυχώσεως τῆς ἔθνικῆς βιομηχανίας ἐξέδοτο προκήρυξιν πρὸς τοὺς πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ἀρχιτέκτονας ὅπως πέμψωσι διὰ τὴν ἐν Βιέννῃ ἔκθεσιν τοῦ 1873 πρότυπα ἀγροτικῆς καὶ ἀστυκῆς οἰκίας σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τόπου καὶ τοῦ κλίματος.

* Ἑλλην τις ὀπλοποιὸς ἐν Χαλκίδι ἐφεῦρε νέον εἶδος βελονωτοῦ ὄπλου. Κατὰ τὰς γενομένας δοκιμὰς ὑπὸ τῶν ἀρμολίων προσώπων ἀπεδείχθη ὅτι τὸ ὄπλον τοῦτο εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἐν τῷ ἡμέτερῳ στρατῷ ὑπάρχοντος Σασσεπέῳ.

Πρό τιος ἐπίσης ὁ Ἕλλην ἀξιωματικὸς Μυλωνᾶς παρουσίασε τελειοποιήσιν τινα τοῦ Σασσεπῶ, δοκιμασθεῖσαν καὶ ἐν Τατοῖῳ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως. Ἀγνοοῦμεν ἂν αἱ τελειοποιήσεις αὗται πρόκειται νὰ λάβωσι πρακτικὴν ἐφαρμογὴν.

* * * ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΘ' ΑΡΓΥΜΑΤΑ. ΕΤΑΙΡΙΑΙ. ΣΥΛΛΟΓΟΙ.—Τὴν 15 ὀβριου ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἐγκαθίδρυσις τῶν νέων ἀρχῶν τοῦ φιλ. Συλλόγου «Παρνασσού.» Ἡ μέχρι τοῦδε γενομένη σημαντικὴ πρόσδος ἐμαρτυρήθη διὰ τῆς λογοδοσίας τοῦ τέως προέδρου κ. Ν. Δ. Λεβίδου. Καὶ μέλη πολλὰ καὶ σπουδαῖα προσετέθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, καὶ ἀναγνώσματα ἐμβριθῆ καὶ πολυπληθῆ ἀνεγνώσθησαν, καὶ ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὸ Ἀναγνώστηριον σπουδαίως ἐπληξήθησαν, καὶ τὸ ταμεῖον εἰς λίαν εὐάρεστον διατελεῖ κατάστασιν. Ὁ νέος πρόεδρος κ. Ἐλ. Ρ. Ραφαὴλ ἠὲ χαρίστησε τὸ σωματεῖον ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του καὶ διεξήγησε τὰς τὸ σωματεῖον διεπούσας ἀρχάς.

* Τὴν ἀμέσως ἐπομένην Κυριακὴν ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἐγκατάστασις τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἀρχῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ὁ μέχρι τοῦδε πρύτανις κ. Εὐθ. Καστόρχης ἀφηγήθη τὰ κατὰ τὴν πρυτανείαν αὐτοῦ γενόμενα τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀκροατῶν ἐκίνησεν ἡ ἀπαρίθμησις τῆς οὐσίας τοῦ Πανεπιστημίου ἀνερχομένης μετὰ τῶν κτημάτων εἰς 5,500,000 Δραχ. καὶ ἀποφερούσης ἔτησίαν πρόσσodon 150,000 Δρ. περίπου. Ὁ νέος πρύτανις, ὁ σοφὸς καθηγ. τῆς ἱστορίας κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος μετὰ τῆς χαρακτηρισζούσης αὐτὸν χάριτος, ὠμίλησε περὶ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ πανεπιστημίων.

* Ἐξεδόθησαν ἐν τεύχει ἰδιαιτέρῳ τὰ πρακτικὰ τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἐταιρίας κατὰ τὸ 1871, ἐν οἷς περιέχεται καὶ ἡ ἔκθεσις τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἐπὶ τῶν σχολείων ἐπιτροπῆς Κ. Κωνστ. Κοντογόπου, ἀναγνωσθεῖσα τῇ 18 Ἰουνίου 1872. Εἶναι περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ προκειμένου φυλλαδίου τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς Ἐταιρίας καὶ τῶν κα-

ταστημάτων αὐτῆς· ἡ ἐπίδοσις εἶναι τοσαύτη ὥστε πᾶς λόγος περὶ αὐτῶν λεγόμενος εἶναι ἄντικρις κενός.

* * * ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ.—Ἐν τῇ Γερμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ὑπάρχουσι 60,000 Δημοτ. σχολεῖα, ἐν οἷς ἐκπαιδεύονται 6,000,000 μαθητῶν. Εἰς 1000 κατοίκους ἀναλογεῖ ἐν Δημοτ. σχολεῖον μὲ 150 μαθητὰς· ἐν τῷ δουκάτῳ τοῦ Βρούνσβικ καὶ τοῦ Ὀλδενβούργου, ἐν τῇ Σαξωνίᾳ καὶ τῇ Θουρίγγῃ ἀναλογεῖ εἰς 1000 κατοίκους ἐν σχολεῖον μὲ 175 μαθητὰς, ἐν Μεκλεμβούργῳ δὲ καὶ Βαβαρίᾳ ἐν μὲ 125. Γυμνάσια ὑπάρχουσιν ἐν Γερμανίᾳ 550, προγυμνάσια (Ἑλλ. σχολεῖα) 214, ἰδιωτικὰ δ' ἐκπαιδευτήρια 483. Οἱ εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα τῆς μέσης ἐκπαιδευσεως φοιτῶντες παῖδες ἀνέρχονται εἰς 177,400. Πανεπιστήμια ἔχει ἡ Γερμανία 20 μὲ 1624 καθηγητὰς καὶ 15,600 φοιτητὰς. Πολυτεχνικὰ δὲ σχολεῖα ἔχει 10, ἐν οἷς διδάσκουσι 560 καθηγητὰ καὶ φοιτῶσι 4500 σπουδασταί.

* Ἐκ τελευταίας τιμῆς στατιστικῆς περὶ τῶν στρατῶν τῶν μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς. Ὁ ἐν εἰρήνῃ στρατὸς κατὰ τὸ 1871 ἦτο τῆς Γερμανίας μὲν 545,000, τῆς Ῥωσσίας 450,000, τῆς Γαλλίας 525,000, τῆς Αὐστρίας 554,000 καὶ τῆς Ἰταλίας 250,000. Ἡ νεοσυλλεξία συμφώνως μὲ τὰ ὑπὸ τῶν Βουλῶν ἐκάστου κράτους ψηφισθέντα ἀνήρχετο διὰ τὴν Γερμανίαν εἰς 150,000 ἄνδρας, τὴν Ῥωσίαν εἰς 150,000 (μέχρι τοῦδε μόνον 100,000), τὴν Γαλλίαν 150,000 (ἐπίσης μέχρι τοῦδε μόνον 100,000), τὴν Αὐστρίαν 95,000 καὶ τὴν Ἰταλίαν 95,000. Ἐκ τῶν νεοσυλλεκτῶν δὲ τούτων γνωρίζουσι νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσι ἐν Γερμανίᾳ μὲν 97 τοῖς 100, ἐν Ῥωσίᾳ 9-10, ἐν Αὐστρίᾳ 43, ἐν Ἰταλίᾳ 25, ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἄγνωστον ὡς μὴ γιγνομένης τῆς καταμετρήσεως ταύτης.

* Κατὰ τὰς ἀπαριθμήσεις τὰς γενομένας ὑπὸ τῆς ἡμετέρας διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων καὶ τῶν τηλεγράφων κατὰ τὸ 1870 ἐγένετο κίνησις ἄλληλο-

γραφίας μεταξὺ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐπιστολῶν μὲν 1,782,870· ἐφημερίδων καὶ ἐντύπων 1,101,854· ἐπισήμων δ' ἐγγράφων 628,777· τηλεγραφήματα δ' ἐκκλοφόρησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 127, 588.

* Ὁ ἀπὸ Ἀθηνῶν μέχρι Πειραιῶς σιδηρόδρομος κατὰ τὸ 1871 μετέφερε μὲν 565, 448 ἐπιβάτας εἰσέπραξε δὲ τὸ ποσὸν 450, 758 Δραχμῶν.

* Κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν τοῦ κ. Ἀλ. Μανσόλα ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ 100 ἀρρένων κατοίκων ἀναλογοῦσιν ἐγγράμματοι 32, 96, ἐν Ἰταλίᾳ 21, 94, ἐν Γαλλίᾳ δ' ἐντισιν ἐπαρχίαις 53, 53. Ἐν Ἰταλίᾳ ἐκ τῶν 21, 94 τοῖς 100, 47, 84 γνωρίζουσιν μόνον ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, 4, 10 δὲ ἀνάγνωσιν μόνον.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

* Ἀγαθὸς τις χωρικός ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῶν συγχωρικῶν του δήμαρχος, οὕτω πως ἐδημηγόρησεν εὐχαριστῶν τοὺς ἐκλέξαντας αὐτόν.

— Ἀγαπητοὶ μου συμπολίται!

Ἡ καρδιά μου δὲν θὰ λησμονήσῃ ποτὲ τὴν εὐτυχὴ ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκάματε εἰς τὰς λευκάς μου τρίχας τὴν τιμὴν νὰ τὰς θέσητε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας.

* *

Κυρία τις πρῶτον ἤδη παρευρεθεῖσα εἰς παράστασιν μελοδράματος, ἀκούσασα ἄσμά τι τοῦ χοροῦ,

— ὦ τοὺς ἀχρεῖους! ἐκραύγασεν. ἄδουσιν ὅλοι ὁμοῦ διὰ νὰ τελειώσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα.

* *

«Ἡμέραν τινὰ, διηγέεται ὁ γνωστότατος Γάλλος μυθιστοριογράφος Ἀλέξανδρος Δουμάς, ὑπῆγον εἰς τὸ θέατρον τῆς Κυρίας Σακῆ, ὅπως ἴδω παριστανομένην παντομίμαν τινὰ, ἐπιγραφομένην ὀ λυσσώδης βοῦς. Τὸ ἔργον ἦτο πολὺ ὠραίου, πεποιημένου μετὰ μεγάλης καλαισθησίας, εἶχε τὸ ὕψος ὑψη-

λόν, ἔβριθε δὲ μεγάλων ἰδεῶν καὶ ὡς τοιοῦτον μοὶ συνεστήθη ὑπὸ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας σκηνῆς ματαίως ἀνέμενον τὸ ζῶον, ὅπερ ἐδωρήσατο τὸ ὄνομά του εἰς τὴν παριστανωμένην παντομίμαν.

» Μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως ἐξῆλθον, καὶ ἐξερχόμενος ἠρώτησα τὴν ἀνοίγουσαν τὰ θεορεῖα γυναῖκα:

» — Δὲν μοὶ λέγετε, σὰς παρακαλῶ, καλή μου κυρία, διατί ἡ παντομίμα, τὴν ὁποίαν παρέστησαν, ἐπιγράφεται ὀ λυσσώδης βοῦς;

» — Διότι αὐτὸς εἶναι ὁ τίτλος τῆς, μοὶ ἀπήντησεν αὕτη.

» Ἀπεμακρύνθη ἐκείθεν τὰ μάλιστα εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης.»

* *

Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς υἱὸς ἔλεγε περὶ τινος ἰσχυροτάτης κυρίας:

— Ἐὰν ἔβλεπον ἐν ὀνείρῳ ἑπτὰ ὡς αὐτὴν καὶ ἂν ἤμην κυβέρνησις, θὰ διέτασσον νὰ γερμίσωσι πάραυτα τὰς σιταποθήκας, φοβούμενος σιτοδείαν.

* *

Ὁ Μερὺ, ὁ εὐφυέστατος ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος, ἐγευματίζε ποτε ἐν τινι ξενοδοχείῳ. Μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων διεκρίνοντο πολλοὶ ὑπάλληλοι ἐμπορικῶν οἴκων, ταξειδεύοντες δι' ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, οἵτινες ἤρχισαν νὰ διηγῶνται τὰς ἀνδραγαθίας ἃς διέπραξαν, φονεύσαντες κατὰ τὰ ταξείδιά των δὲν εἰξεύρω πόσους ληστές.

— Καὶ εἰς ἐμὲ συνέβη συμβᾶν ἔτι περιεργότερον, εἶπεν ὁ Μερὺ.

— Διηγῆθητέ το, διηγῆθητέ το, ἐφώνησαν πανταχόθεν.

— Φαντασθῆτε, ἐπανέλαβεν ὁ Μερὺ, ὅτι ὀδοιπορῶν εἰς Καλαβρίαν, ἡμέραν τινὰ εὐρέθην εἰς τινα τρομερὰν στενωπὸν· ὁ ὀδηγός μου καταληφθεὶς ὑπὸ παικτοῦ φόβου, μὲ ἐγκατέλειψε καὶ ἔφυγε τρέχων, ἐγὼ δὲ ἔμεινα μόνος. Αἶφνης βλέπω ἐφορμῶντας κατ' ἐμοῦ ἕνα, δύο, τρεῖς ληστές.

— Τρεῖς!! ἀνεφώνησέ τις τῶν ὑπάλ-
ληλων.

— Τρεῖς! μοι ἀρέσει ἡ ἀλήθεια, καὶ
δὲν θέλω νὰ ψευσθῶ καὶ νὰ εἶπω πε-
ρισσοτέρους.— Ὅρμῳ κατ' ἐπάνω των,
τινάξω τὰ μυαλὰ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἀέ-
ρα, βυθίζω τὸ ἐγχειρίδιόν μου εἰς τὴν
καρδίαν τοῦ δευτέρου, ἀλλ' ὅσον διὰ τὸν
τρίτον....

— Τί ἔκαμεν ὁ τρίτος;

— Ἀλλοίμονον! μὲ ἐφόνευσεν.

* * *

Ὁ κ. Jacobs κατασκευάζει τὰ καλλι-
τερα ἐφίππια τῆς Νέας Ὑόρκης· διὰ
τοῦτο σύμπασα ἡ ἄριστοκρατία καὶ οἱ
μεγαλέμποροι ἐξ αὐτοῦ προμηθεύονται.

Πρὸ τίνος καιροῦ κατεσκεύασε καὶ
παρέδωκεν εἰς τινα ἐν ἐφίππιον· ἀλλ'
ὄτε ἠθέλησε ν' ἀποστείλῃ τὸν λογαρια-
σμόν ἐλησμόνησε τὸ πρόσωπον, διὰ τὸ
ὅποιον τὸ κατεσκεύασεν.

Ἐπειδὴ ὁμως δὲν ἐπεθύμει νὰ ζημιω-
θῇ τὸ ἐφίππιον ἐκεῖνο, προσεκάλεσε τὸν
πρῶτον τοῦ ὑπάλληλου.

— Κύριε Οὐίλιαμ, τῷ εἶπεν, αὐτὸ
καὶ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ νὰ μὴ ζη-
μιωθῶμεν, ἀνάγκη νὰ θέσῃς τὸ ἀντίτι-
μον τοῦ ἐφίππιου εἰς ὅλους τοὺς λογα-
ριασμούς, τοὺς ὁποίους ἔχεις ν' ἀποστεί-
λῃς· τοιοῦτρόπως θ' ἀνακαλύψωμεν εἰς
ποῖον τὸ ἐδόσαμεν.

Μετά τινος ἡμέρας ἠρώτησε τὸν
ὑπάλληλόν του τί ἀπέγινε τὸ πολυθρύλ-
λητον ἐκεῖνο ἐφίππιον.

— Δεκαεπτὰ μέχρι τοῦδε τὸ ἐπλήρω-
σαν, ἀπεκρίθη ὁ Οὐίλιαμ, καὶ μένουσιν
ἀκόμη ἄλλοι εἰκοσιπέντε λογαριασμοὶ
νὰ σταλῶσι.

— Καλὰ, στεῖλέ τους καὶ αὐτοὺς.

* * *

Μίαν ἡμέραν ὁ Θεὸς, εὐρισκόμενος
εἰς καλὴν διάθεσιν, καὶ ἀπηυδηκὸς
πλέον ἐκ τῶν παραπόνων τῶν λαῶν, ἀ-
πεφάσισε νὰ θέσῃ ἐν τέρμα εἰς τὰ πα-
ράπονά των ταῦτα καὶ προσεκάλεσε
τοὺς λαοὺς νὰ τῷ ὑποβάλλωσι τὰς αἰ-
τήσεις των.

Ἦλθον τὰ ἔθνη ὅλα πρὸ τῆς πύλης
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐζήτησαν ἕκαστον ὅ,τι
ἐχρειάζετο.

Ἡ Ἀγγλία βαμβάκιον καὶ ῥοσμπήφ.

Ἡ Γερμανία πανεπιστήμια καὶ ἰκα-
νοὺς πύθους ζύθου.

Ἡ Ἰταλία μακαρόνια.

Ἡ Ἑλλὰς νέαν κυβέρνησιν καὶ τὴν
Κωνσταντινούπολιν.

Ὅτε ἦλθεν ἡ σειρά τῆς Ἰσπανίας, εἶ-
πεν αὕτη πρὸς τὸν Θεόν.

— Θέλω ὠραῖον οὐρανόν.

— Θὰ τὸν ἔχῃς.

— Καὶ ὠραῖον οἶνον.

— Σοὶ παραχωρεῖται.

— Καὶ ἔπειτα μίαν καλὴν κυβέρ-
νησιν.

— ὦ! παραπολλὰ ζητεῖς, ἀνέκραξε
μετ' ὀργῆς ὁ Θεός· καταχρᾶσαι τῆς κα-
λοσύνης μου.

Καὶ ἐκλείσει τὴν πύλην τοῦ οὐρανοῦ.

* * *

Γνωστὸν εἶναι τὸ σέβας, τὸ ὅποιον
οἱ Μωαμεθανοὶ τρέφουσι πρὸς τοὺς τρελ-
λοὺς, οὓς θεωροῦσιν ἐμπνεομένους παρὰ
τοῦ Θεοῦ. Ὁ παράδοξος οὗτος σεβασμὸς
ἐγένετο αἰτία ὅπως σωθῇ εὐρωπαϊὸς τις
γεωλόγος, ὅστις περιηγούμενος εἰς τὰ
ἔρη τῆς Ἀραβίας, προσεβλήθη ὑπὸ Βε-
δουίνων. Ὁ παχὺς τοῦ περιηγητοῦ ταύ-
του σάκκος ἐκέντησε τὴν πλεονεξίαν τῶν
ληστῶν τῆς ἐρήμου· ἀλλ' ἅμα ἀνοίξαν-
τες αὐτὸν εὗρον μόνον λίθων δείγματα,
ἔλαβον τὴν χειρὰ του τὴν ἔφερον εἰς τὰ
μέτωπά των εἰς σημεῖον σεβασμοῦ, τῷ
ἀπέδωκαν μετ' εὐλαβοῦς κατανύξεως τὸ
ὠρολόγιον καὶ τὸ βαλάντιόν του, καὶ ἔφυ-
γον κραυγάζοντες: Ἄ δὲ μαχημπούλ!
(ἄνθρωπος τρελλός.)

* * *

Ἡμέραν τινὰ τὸ βουρνούζιον τοῦ Να-
στραδιν-Χώντζα, τοῦ παροιμιακοῦ τού-
του προσώπου εἰς ἃν οἱ Τούρκοι ἀποδί-
δουσιν ὅλας τὰς ἀνοησίας καὶ ὅλας τὰς
εὐφυίας τοῦ κόσμου, τὸ βουρνούζιον τοῦ
Ναστραδιν Χώντζα ἔπεσεν ἐκ τίνος ὑψη-
λοῦ ἐξώστου. Ὁ Ναστραδιν-Χώντζας,

ιδῶν τοῦτο, ἤρχισε νὰ ἐκβάλλῃ τρομερὰ κραυγὰς.

— Τί ἔχεις λοιπόν; τὸν ἠρώτησαν.

— Συλλογίζομαι, ἀπεκρίθη, τί θὰ ἐπάθαινα ἂν ἤμην μέσα εἰς τὸ βουρνούζιον μου.

* *

Σχολαστικός τις σπουδαστής Γερμανός, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, πεφυσιωμένος διὰ τὰ γράμματα τὰ ὁποῖα ἔμαθεν. Ἡμέραν τινὰ εἰς τὸ γεῦμα ἢ μήτηρ εἶχε παραθέσει τρία μόνου αὐγά. — Τόσα ὀλίγα, ἀφ' οὗ μάλιστα θὰ φάγῃ καὶ τὸ παιδί μας! εἶπεν ὁ πατήρ. — Ἄ πατήρ μου, λανθάνεσθε, δὲν εἶναι ὀλίγα ἀφ' οὗ εἶναι ἕξ αὐγά. — Πῶς ἕξ; Δὲν βλέπετε; Ἐν, δύο, τρία. — Ναί, ἀλλὰ ἐν καὶ δύο καὶ τρία δὲν κάμνουσιν ἕξ; — Πολὺ καλά· τότε ἡ μητέρα σου θὰ φάγῃ τὸ ἐν αὐγόν, ἐγὼ τὰ δύο, καὶ σὺ πλέον φάγε τὰ ἐπιλοιπα τρία.

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΜΟΥΣΑ ΔΡΑΠΕΤΙΣ (1)

(Σάτυρα.)

Α'.

Δραπέτις, Μοῦσά μου, γενοῦ' ὀλίγην εὐτολίμην, ὀλίγην μόνον σὲ ζητῶ καὶ θὰ διασκοδάσῃς. Διότι δὲν ἀνέχομαι ποσῶς — μὰ τὴν μοῖραν — νὰ μένης εἰς δωμάτιον δασκάλου, καὶ νὰ σκάσης κατὰ κλειστός ἐντὸς αὐτοῦ τοσοῦτον ἤδη χρόνον μὲ λεξικά, γραμματικὰς καὶ μέ . . . μ' αὐτὰ καὶ μόνον.

Σὺ, ἥτις ἄλλοτ' ἔσπουδες, ἔπου ζωὴ σ' ἐκάλει, φαῖδρά, γενναία, εὐσταλής, ἐλπίζουσα, θαρρόουσα, ἢ βλέμμα ἔχουσα γοργόν, ἢ τὴν ψυχὴν μεγάλην, ὧ τοῦ Ὀμήρου σύντροφος καὶ τοῦ Πινδάρου Μοῦσα, ὧ πατριγίς τοῦ Βέρωνος τοῦ κεραυνοῦ ἐκεῖνου, τοῦ Ἀάντου μαύρη κόλασις, ψυχὴ τοῦ Ἀζμαρτίνου,

Πῶς, παιδική μου φίλη, πῶς ἀπόλεσας τὸ σθένος, δι' οὗ Ὀλύμπους ἐπλάττες καὶ εἶτα παραδείστους; Τί ἔγινεν ἢ ἄλλοτε περιπαθῆς παρθένος, τοῦ ἔρωτος ἢ ἀηδῶν, ἢ ἀλκυῶν τοῦ μίσους,

(1) Ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἀνεκδύτου σατυρικοῦ ποιήματος τοῦ κυρίου Ἰωάννου Καμπούρογλου, δημοσιεύομεν ὑπ' εὐθύνῃν του ὀλίγου σπύχου ἐκ τῆς ἀρχῆς, νομίζοντες ὅτι διὰ τούτου δὲν φαινόμεθα ἀποδεδυμένοι τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ ποιητοῦ, ὡς ἰδίαις ἡμῶν ἰδέαις.

θρηνοῦσα, ἔταν, κύματα θαλάσσης ἀφρισμένες, τὰ μίση κατεβράζοντο κατὰ τῆς εἰμαρμένης;

Τί ἔγινεν ἢ ἄλλοτε γλυκύθυμος παρθένος, κρατοῦσα κυματίζουσαν τὴν ἐθνικὴν σημαίαν, πρὸς ἣν τὸ βλέμμα ἔστρεφεν ὁ Ῥήγας τεθλιμμένος, ἐκ βάθους σύρων τῆς ψυχῆς φωνὴν οὐχὶ ματαίαν; Τί ἔγινεν, τί ἔγινεν ἢ Τουρκομάχος κόρη, ἥτις ἠσπάσθη τὸν σταυρὸν καὶ ἤρπασε τὸ δόρυ;

Περιδεῆς, ἀδύνατος, ὠχρὰ καὶ μελανείμων, ἴδετε τὴν! βλέμμα σθεστὸν πλανῶ ἐντὸς δακρύων καὶ τρέμει μήπως φωραθῇ δακρύουσα ἢ τλήμων, διότι θὰ ἐπιπληχθῇ ὑπὸ φρουρῶν ἀγρίων. «Τὸν Βέρωνα ἀναπολεῖς καὶ κλαίεις; θὰ τῇ εἶπουν, Ἀὲν θέλομεν ῥομαντισμοὺς ἡμεῖς· αὐτὰ μᾶς λείπουν!»

Ἐμάραναν τὸ κάλλος σου, ὦ Μοῦσα, εἰ δασκάλου τὰ ὄνειρά σου ἔσθεσαν καὶ τὰς κρυφὰς ἐλπίδας. Κονιορτοσκοπεῖ αὐτοὶ ἀρέσκουσι τὰ κάλλη· δὲν εἶδες τοῦ Ὀμήρου τῶν ποτιέ σου τὰς σελίδας; Τοῦ παρελθόντος ἄνθρωποι, διὰ τοῦ παρελθόντος φρονεοῦσι τὸ αὔριον, κακοῦργοι τοῦ παρόντος.

Ἄφες αὐτοὺς! μετανοεῖς; τὸ μέτωπόν σου κρούεις; Ἐγείρου, σὲ ἠπάτησαν· ἀλλ' εὐτυχῶς ταχέως τὸ λάθος σου ἐνόησας. Ἐλθὲ, μὴ τοὺς ἀκούσης. Μολύνετ' εἰς τὰ χεῖλη των τὸ τῶν προγόνων κλέος, μολύνετ' ἢ ἀλήθεια . . . Τί λέγω! ἀληθείας αὐτοὶ, αὐτοὶ νὰ εἶπωσι! Βαβαὶ τῆς εὐπιστίας!

Μαστίγωσις, μαστίγωσις, μὰ τὸν Θεόν, τοῖς πρέπει! Ὅσοι θρηνεῖτ' εἰς ποιητῶν ἀποθανόντων μνημα, ὅσοι ἀκόμῃ ψάλλετε τῶν Σούτσων μας τὰ ἔπη, καὶ λέγετ', ἐνθουμούμενοι τὸν Ζαλοκώσταν, — κρῖμα! λάβετε τώρα μαστίγας, κτυπάτε τοὺς δασκάλους, διότι εἶνε δῆμοι τῆς δίξης καὶ τοῦ κάλλους.

Τὸ κάλλος τῆς ποιήσεως αὐτοὶ τῆς ἐλευθέρας λυσῶντες μὲ τοὺς ὄνυχας ἐπέπεσαν καὶ φθειροῦν. Ὅς ὕαιναί, ἅμα τὸ φῶς ἐκλείψῃ τῆς ἡμέρας εἰς ἀμαθείας παχυλῆς τὰ σκόπη βῆμα σύρου καὶ τῶν μεγάλων ποιητῶν τῶν τάφους ἀνορύττου καὶ τρώγουσι τὴν μνήμην των, κι' ὁ εἰς τὸν ἄλλον [πλήττου.

Ἐλθὲ, ὦ Μοῦσα, φύγωμεν μακρὰν τῆς φωλεᾶς των. Ἀπόβαλε τὰ ῥάκη σου, ἐνδύθητι πορφύραν κ' ἐλθὲ φαῖδρὸν νὰ φύγωμεν. Ἀκούεις τὰς φωνὰς των; Θεὸς τρελλὴν σ' ἀποκαλοῦν· μὴ λησμονῆς τὴν [λύραν!

Ἐλθὲ . . . ἐλθὲ . . . κατόπιν μας μ' ὄσας δυνάμεις ἔχει καὶ πνευστιῶν ὁ φοβερός Ἄμουσιᾶδης τρέχει.

Ἄλλ' ἔμοις τὸν βαρύνουσιν οἱ ἄμετροί του στίχοι.
 Πῶς ὑπηγόρευσας αὐτῷ τοσαύτας χιλιάδας;
 Ἰδοῦ, ἰδοῦ μᾶς κυνηγεῖ. Ἰδοῦ. Ἄν ἔχη τύχη!
 ὦ! τὸν ἐφόρτωσας πολλὸ μὲ Κ α τ σ α ν τ ω ν ἰ ἄ δ α ς.
 Εἰπέ μοι, ἀθεόφοβη, πῶς δὲν τὸν ἐλυπήθης;
 Φεῦ, ἀχθοφόρος ἔγινε τῶν στίχων ὁ εὐήθης!
 Μούσα, ἐσώθημεν. Ἐμπρός! καὶ λάβε θάρρος νέον.

Ἡ ἐκτελεστικὴ αὐτῶν ἀπέκαμ' ἐξουσία.
 ἀπέκαμεν ὁ ποιητὴς Ἀμουσιάδης πλέον.
 Ἄς ἀναπνεύσωμεν μικρόν. ὦ, τί λαμπρὰ πρῶτα!
 Ὅποια ἀναπτέρωσις! Ἡ ποιήσις ἐσώθη.
 Ὁμοῦ δ' ἐλπιδες, θνητρα, ἀνάμνησις καὶ πόθοι.

B'.

Ἴνα μᾶς ἐπισύρωσιν, ἀγῶνας προκηρύττουν.
 Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον συνάξεται τὸ πλῆθος,
 τὴν μαρμαρινὴν κλίμακα πολλῶν οἱ πόδες πλήττουν.
 καὶ ὅλοι ἀναθαίνουσι μὲ εὐχὰν τὸ ἦθος.
 Ἦδη φωνὴ εἰσηγητοῦ ἤχει ἐν τῇ αἰθούσῃ.
 καὶ πάντες ὑπομένουσι καὶ ἀνυπομονοῦσι.

Τίς ἄρα γὰρ ὁ ποιητὴς ὁ μέλλων νὰ νικήσῃ;
 Εἰς ποῖον περιέχεται δελτίον τ' ὄνομά του;
 Ἡ δάφνη τίνας μέτωπον δικαίως θὰ κοσμήσῃ;
 Τὸ πλῆθος ἀνυπομονεῖ ἢ περιέρχεται του
 Εἰς τῆς αἰθούσης τὴν πολλὴν θερμότητα ἀνεφλέχθη,
 ἀφοῦ τῆς εἰσηγήσεως τὸ βῆσανον ἠνέχθη.

Ὀλίγον περιμένετε! Ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν
 μορφὴ ὑπάρχει πελιδνὴ, ἰδρῶς τὴν περιβρέχει.
 τὰ ἔμματα τῆς φοδερᾶν ἐκφράζουσι ἀγωνίαν. . .
 Δι', δὲν μοι λέγετ' ἢ μορφὴ ἐκείνη πῶς ἀντέχει;
 Ἐκεῖνος εἶν' ὁ ποιητὴς! Προσμένε τὰς χιλιάδας,
 ὡσεὶ ἡμερομίσθια βαναύσου ἐργασίας.

—Καὶ πῶς; γνωστὸς ὁ ποιητὴς; — Ἰκούσθη τ'
 [ὄνομά του
 εἰς τὰς πλατείας' μαθηταί, ὡς λέγουσι, Γυμνασίου
 τρανῶς τὸ διεκήρυξαν. — Ἀλλὰ τὸ ποίημά του;
 —Εἶν' ἔπος' πραγματεύεται σαφῶς τὸ περὶ βίου
 καὶ μέλλοντος τῶν παρ' ἡμῖν γνωστῶν βλαχαιοποιμένων,
 ποίημα γινώσκων τῶν βουνῶν τῆς Ἀττικῆς ἐμφαίνων.

Καὶ τέλος ὁ εἰσηγητὴς βραχνὸς καὶ ξηροθήχων,
 (διότι τὸ ποτήριον τοῦ ὕδατος ἐσώθη)
 μᾶς ἀπαγγέλλει ἱκανοὺς ἐκ τῶν τοῦ ἔπους στίχων
 καὶ λέγει ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ γέρας ἀπέδθη.
 Ὁ Πρύτανις ἀνέρχεται τὸ βῆμα ἔν' ἀνοίξῃ
 τὴν δέλτον καὶ τοῦ ποιητοῦ τὸ ὄνομα κηρύξῃ.

Ἄς φύγωμεν! Ἡ πελιδνὴ μορφὴ ἰδοῦ προβαίνει.
 Δὲν θέλομεν ν' ἀκούσωμεν τὸ ὄνομά τῆς ποῖον.
 Κρίμα ἢ δάφνη! Κεφαλή τοιαύτη ἐστεμμένη
 τοῦ τάφου τῆς ποιήσεως εἶν' εἰς τέλος μνημεῖον.

Κρίμα ἢ δάφνη! Ἔστεψεν ἐδῶ ἡ μετριότης
 τὴν φίλην μετριότητα. Ὁραῖα ἀστειότης!

Σταθῆτε, ὦ ἀνέει, τὴν δάφνην σεβασθῆτε,
 ἥτις τὴν μνήμην ἔσπεψε καὶ τὴν θραυσθεῖσαν λύραν
 τοῦ Ζαλοκώστα ἄλλοτε. Ἄνιερσι, σταθῆτε.
 Ἄλλ' ἔχι, ἔχι, σπεύσατε νὰ εὗρετε τὴν θύραν.
 ταχέως νὰ ἐξέλθητε κυρτοί, κατασχυμένοι.
 Καὶ, φύγετε, τοῦ ποιητοῦ κατὰρα σᾶς προσμένει.

Γ'.

Τῇ ἀληθείᾳ νόστημον νὰ γάνω τόσους στοίχους
 περὶ ἀγῶνων ὀμιλῶν ποιητικῶν ἀγῶνων.
 Ἄφῃσωμεν τοὺς δυστυχεῖς δασκάλους μὰς ἡσύχους.
 Εἶν' ἡσυχία σάρακος τὸ ἔργον τῶν τὸ μόνον.
 Βυθίζοντ' εἰς τὴν ἔδραν τῶν, καθὼς εἰς τραπέζιου
 τὸν πόδα σάραξ εἰσχωρεῖ μετὰ τριγμοῦ νοκτίου.

Ἄς χαίρωνται, ἂν δύνανται χαρὰν νὰ αισθανθῶσι.
 Τοῦτε ἐγγυῶμαι πῶς κάνεις δὲν θέλει τοὺς πειράζει
 εἰς τὸ ἐξῆς' ἄς χαίρωνται τὸ γῆρας τῶν! καὶ ὅσοι
 νεάζουν ἔτι, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς διαφυλάξῃ.
 Τοῦτε εὐχομ' ἔργον πόποτε νὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ
 τὴν ἀσθενῆ των κεφαλῆν, καὶ ἔτι εἶν' ἄς γίνῃ!

Κατ' ἔθος δεσμοφύλακες τοῦ πνεύματος, ἄς ἔχουν
 ἀναπνευμένην τὴν πτωχὴν συνείδησίν των ὅτι
 φιλάνθρωπῶν τι στάδιον σωφρονὸς διτρέχουν,
 καὶ, τέλος, εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ δὲν εἶν' οἱ πρῶτοι.
 Σπανίως νὰ συγκοινωνοῦν μὲ τὸν δεσμῶτην πρέπει,
 ὡς δεσμοφύλακες πιστοί, καὶ ἄς βραβεύουν ἔπλ.

Ἰδέτε τὸ ἀνάγλυφον ἐκεῖνο τὸ βαδίζον!
 Ὁ Κακοστράτις εἶν' αὐτὸς' σικὰ ἀρχαιοδίφου,
 μὴ ἔχων μνήμην, σχέδια, φωνῆν, μηδὲν ἐλπίζων,
 ἄχρους ψυχρὸς, ἀλάλητος, ἀρχαίου ἀναγλύφου
 προσορισμὸν θὰ ἐκπληροῖ ἐντὸς τῆς κοινωνίας
 εὐθύνων τὴν διάνοιαν πρὸς παλαιὰς εὐκλείας.

Μὲ τὰ τετράδια τοῦ Boeckh ὁ Θρασκλῆς προβαίνει
 σοφίαν ἑτερόφωνον μὲ θράσος ἐκτυλίσσω.
 Σωρεῖα χαύνων φοιτητῶν ἐνώπιόν του χάζει
 καὶ θεωρεῖ τὸν κολοῖδν πρὸς τὸν ταῶνα Ἰσον.
 Θαρρεῖτε! ἂν ἀπέθανε τὸ σῶμα τοῦ Βοικχίου
 εἶν' ἡ ψυχὴ του. ἢ ψυχὴ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ Δασυμύσταξ ἔρχεται κομίζων ὑπὸ μάλης
 Λατινικὴν γραμματικὴν εἰς στίχους γεγραμμένην (!)
 «Τὸ restis turis, ἐκφωνεῖ ποσῶς μὴ ἀμφιβάλῃς
 ὡς τὸ securis κλίνεται.» Καὶ μὲ φωνὴν πνιγμένην
 φωνάζει «τὴν κακὸρρυθμον μισῶ π ε ν τ α π ο δ ἰ α ν.»
 Τίς οἶδεν! ἴσως συμπασθεῖ πρὸς τὴν τ ε τ ρ α π ο δ ἰ α ν!

Ἴδού κι' ὁ Ἕλληνας-Κούρτιος· πλήρεις ἀρχαιοτήτων
 θυλάκους ἔχει δώδεκα καὶ προχωρεῖ βραδέως·
 Ἐάν κι' αὐτὸς καθηγητὴς δὲν ἦτο, τί θὰ ἦτον ;
 Ματαίως τὴν ἀπάντησιν ἀναζητῶ ματαίως.
 Πολὺ καλὰ τὸ παρελθὸν λοιπὸν ἄς ἀνασκήπτῃ
 καὶ ἐλεύθερος εἶν' εἰς αὐτὸ τὸ μέλλον του νὰ θάπτῃ

Ἐκθάλατε τὸν πῖλον σας ! Φιλόσοφος προβαίνει.
 Εἶν' ὁ Κοζᾶς· στερεῶς κρατεῖ τὴν δῆδα τῆς σοφίας,
 ἀλλ' ὅμως δὲν παρατηρεῖ πῶς εἶν' αὐτὴ σθεσμένη.
 —Συνείθισε νὰ προχωρῇ ἐν μέσῳ τῆς σκοτίας—
 Μέγας ἄνθρωπος ! καὶ τύφλαν δὲν φοβεῖται,
 καὶ δι' αὐτὸ φιλόσοφος βαθὺς ἀποκαλεῖται.

Κατόπιον ἄλλοι ἔρχονται, κατόπιον ἄλλοι πάλιν.
 Εἶν' ἀτελεύτητος σειρὰ, ὡς στίχοι Κρητικίδος
 (δὲν εὖρον παρομοίωσιν προχείρως τῶρα ἄλλην.)
 Τὸ γένος εἶνε ἕμοιοι, διάφοροι τὸ εἶδος.
 Ὡ τῶν γραμμάτων μας φρουροὶ, φρουροὶ κεκοιμημένοι
 δὲν ἐξυπνᾶτε ; ἡ αὐγὴ ὡς πότε θὰ προσμῆνῃ ;

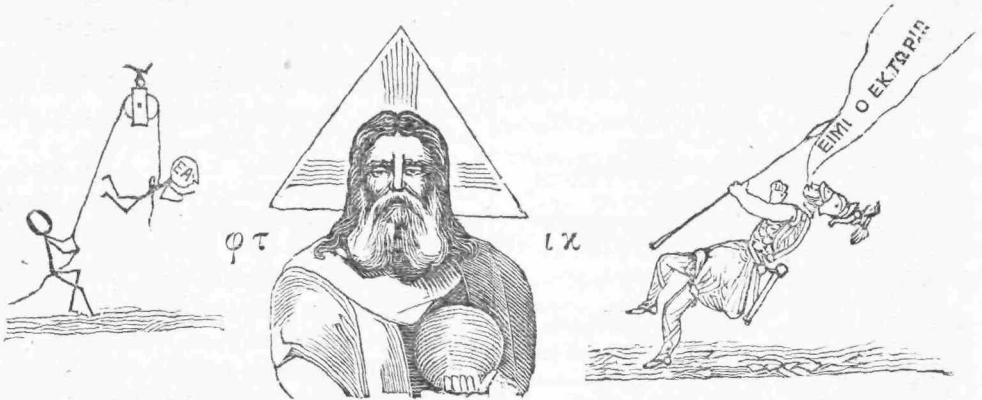
Δὲν σᾶς προσμένει ! Ἐλαμψεν ὁ ἥλιος. Ἡμέρα,
 ἡμέρ' ἀνέτειλε λαμπρὰ. Ἐμπρὸς ἡμῶν ἀπλοῦται
 εὐρὸς ὀρίζων καὶ ἡ ἐλπίς γεννᾶται θερμότερα.
 Καὶ σεῖς κοιμᾶσθε· οὐδ' ἐλπίς, οὐδ' ὄνειρόν τι, οὔτε
 τῆς γελιδόνας τὸ πτερὸν τὸν ὕπνον σας ταράττει.
 Ἄν ἐγνωρίζατε κἄν τί ἡ Μοῦσα σᾶς φυλάττει !

Βλέπω τινὰς πρὸ τῆς αὐγῆς βραθύμως χασμαμένους.
 Ἄ ! ἐφημέρωσε ; καλὰ ! ἀλλ' ἐνωρίς νομίζω . . .
 Ὄθει καὶ διὰ τοῦ ποδὸς τοὺς ἄλλους κοιμωμένους.
 «Νὴ Δία, ποῦ εὐρίσκομαι ἀκόμη δὲν γνωρίζω.»
 Καὶ διὰ νὰ πεισθῇ καλῶς τὴν θέσιν του πῶς ἔχει,
 πάλιν κοιμᾶτ' ἀμέριμνος — καὶ ὁ μισθὸς του τρέχει.

Μοῦσα δραπέτης μὴ γελᾶς. Ὡ ! ἀκριβὰ πληράνει
 ἡ ἀρετὴ τὰς εὐτυχεῖς στιγμάς τῆς ψευδαπάτης.
 Μυρίους πόντους εὐγενεῖς ἀπάτη μὴ μόνον
 μαραινέει. — Μοῦσα, διατὶ τὰ βέλη σου φυλάττεις ;
 Ἄ ! κλαίεις ! Φεῦ ! εἰς δάκρυα ἐκχύνοντ' αἱ ὀδόναι !
 Κλαῦσε ! Αὐτοὶ οἱ γέροντες διδάσκαλοι μας εἶνε.

Ω. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ.

ΓΡΙΦΟΣ

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ Τῷ Ε΄. ΦΥΛΛΑΔΙῳ ΓΡΙΦΟΥ.

Ἡ ἀνεπιτυχὴς ἐκλογή ὑποθέσεως μέγα ἐλάττωμα ἐν τῇ δραματικῇ ποιήσει.

(ΙΑΝ ἐπὶ Τύχης. — ἐκ ΛΟ γῆ ὑπὸ ΘΕΣ. — ΕΟΣ μέγα. — Ε λά. — Τ. — ὄμμα ἐν ΤΙ. — Δρᾶμα — Τ — οἶχοι. — Πτ εἰς σί.)